

311281

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల ౨-వ తేది మంగళవారము
(శ్రీ) శ్రోధననామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 59
సంచిక ౫౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివందు

గొప్ప గొప్పవాండ్రే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు వాడియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు
అమృతాంజనము నకలవిడ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల నొప్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల తారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే పెమట వల్లుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

మ ద రా సు వె న్ని ట్లు

ప్రత్యేక సదుపాయములు-జూను నెలఖరువరకు మాత్రమే

ఇప్పటి భవమీద 100 కి 5 చొప్పున రెగిస్ట్రేషన్ మైనది. చెన్నరాష్ట్రము, నైజామురాజ్యము, బొంబాయి రాష్ట్రములో బొంబాయివరకు గల ఏపట్టణమునాండి
అయినా 50 రూ. కు మైదాన ప్రదేశముల నైలుఖర్చులు మేషా భింతుము.
వ్యాపారస్థులకు మంచిలాభముగదా-శిరుగుము మించుకండగ అడ్డపంపండి.

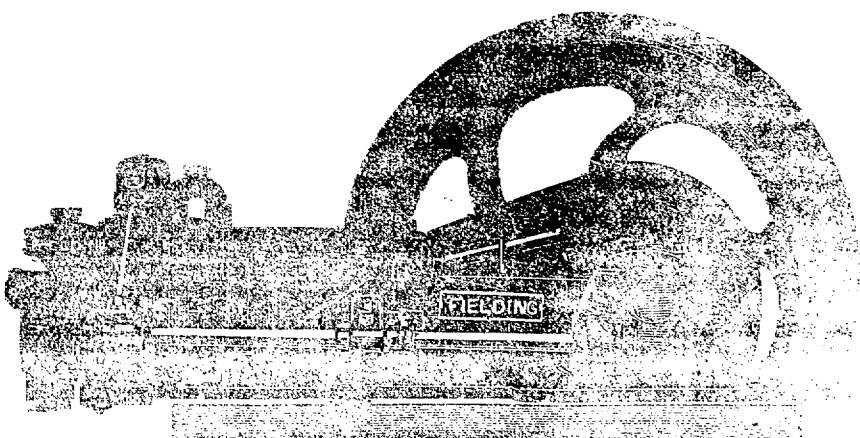
మ ద రా సు వె న్ని లు ప్యా క్ట్ రి-మ ద రా సు.

1964

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీలింగు” వేటులు శమిడికలే
క్వీక్ స్టార్టింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవనై జరగ చచ్చి థితిలో నుండగల ప్లాట్టు
కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతుష్టితోముగా పనిచేయును. కూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజంట్లు:-

కలెక్టోరి
నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రుకో.,
12, తంబు కెట్టివిధి, మదరాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.

పెల్లింగ్ మిల్స్ సినిమా

6.6-25 శనివారమునుండి 12.6.25 శుక్రవారమువరకు

ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం॥
మాటినీ ప్రత్యేకముగలదు.

ప్రపంచమందు అంతెటును చాల ఆకర్షణీయమైన

ది ఐ రన్ మాన్ 4 వ వారము

అల్పవైది వైశ్యకాగ్యముల మావనగనవి.

సామానము గల పిశాచములవారు

చేతివంగములకు కావలసిన

సామానులు

చేతివంగములకు కావలసిన వార్నిసువడి
(Cotton Healds) వైరెసువడి (Wire Healds) పక్కు
(Steel Reeds) వాకి చక్రములతోగాని లేకుండ
గాని (Steel Roller Shuttles) ఊచలు (Bobbins)
వలలాగులగు సూదులు (Reed Hooks) ఉడతలు
(Pickers) మొదలగునవన్నియు చిల్లరను, టోకు
గను. మిక్కిలి సరసమగుధరకు మావద్ద దొరకును.
వివరములకు క్రింది విహాసముచకు ఇంగ్లీషున
వ్రాయవలయును,

The Indo-British

Trading Bureau,

15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY

(1)

అంధోద్భవము ఆరంభమై పడిపోనేర్లు కావస్తోంది.
 శూనాటికై నా ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటకు ప్రయ
 త్నము జరుగుతున్నదిగాను చాలా ధన్యులమే. ఇప్పటికైనా
 ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుననిపిస్తోంది, దానికి తగిన
 సన్నాహం వెంటనే ప్రారంభించుననిపిస్తోందిమనస్సులయకు
 పాత్రోమంతిగాకె ను న ముం తా కృతజ్ఞులముగా
 నుండవలసింది.

అయితే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మనేది ఏమిటి, అది ఏరూపముగా ఉండవలెను, ఏయేవిషయముల నేర్పవలెను, ఏవిధముగా నేర్పవలెను, అందుకు కావలసిన కళాశాలలు ఎన్నరాలు ఎక్కడెక్కడ స్థాపించవలెను?—ఈసంగతులన్నీ నిర్ధారణ కావలసియున్నది.

ఇనన్ని నిర్ధారణకావడం “సుబ్బైదు చేసబడ్డట్టు” విశ్వ విద్యాలయమంటే విశ్వవిద్యాలయమని అందరూ తలచుకొనేసి ఏదో ఒక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపిస్తే మన కంతగా ప్రయోజనముండదు. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమువల్ల మనము పొందగలిగే లాభములన్నీ పొందటకు వీలవుతుంది. ఇన్నాళ్లు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమనిమిత్తం తీర్మానాలు చేసి అందోళన కలుగజేసి, తీరని విశ్వవిద్యాలయము వచ్చేవేళకు దీనిసంగతే ఎక్కువకొనుండా మనవారందరూ “సుబ్బచక్”గా ఊరుకోవడము ఏమి బాగుగాలేదు. ఈ ఉపేక్షకు కారణము ఉంచవచ్చునట్లు నాకు తెలుసును. మొన్న గోదావరిజిల్లా కాన్ఫరెన్సులో జరిగిన సంగతే దీనికి నిదర్శనం. కాంగ్రెసువారికి ఈవిద్యాలయములంటేనే పడదు. జాతీయ విద్యాలయాలు స్థాపించవలెననిన్నీ, గవర్నమెంటువారిచే నడపబడే విద్యాలయాలకు పిల్లలకు పంపకూడవనిన్నీ, తీర్మానాలు చేసిన మీద గవర్నమెంటువారిచే స్థాపించబడబోయే ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమంటే ఉపేక్షపాటించడంతో ఆశ్చర్యములేదు. దీనికి వ్యతిరేకంగా కూడా పనిచేయవలెనని కొందరి ఆభిప్రాయ మైనట్లు తెలియవస్తుంది. కొంతమంది స్వరాజ్యప్రార్థివారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థాపనకు అనుకూలముగా ఉన్నట్లు తోస్తుంది. కాని వీరి నా ముహూర్తగా పనిచేయడానికి వారిప్రార్థి “ఆర్థవైకేమన” గొడవలతో వారికి మ్రేము అయి పోతోంది. అందుతో ముఖ్యముగా వారివృత్తుల తలెత్తెట్టివు కాన్సిల్లువైన ఉన్నది. వాబోవు ఎల్లవ్వలూ అన్ని కాన్సిల్లలోను మెజారిటీ సంపాదించి గవర్నమెంటువారికి ప్రభుమైన ప్రతిరోధం కల్పించవలెనని వీర ఆశయము. ఇది మాని ఉచ్చయం కాదని నా ఆభిప్రాయం కాదు. నేననే దేనుంటే, అనేక కారణములచేత ఇంతవరకును విశ్వవిద్యాలయము విషయముతో ఉత్సాహముగా పనిచేసేవారు ఇప్పుడు ఆ ఉత్సాహమును కనబరచడం లేదు. కనబరచటకు వీలులేదు.

కానీ ఇప్పట్లో ఉపేక్ష చేయడం ఎంతమాత్రం కార్యకామిని దృష్టము కాదు. ఇది ఏ ఇంగ్లీషుపండితులలో సంబంధించిన విషయమా కాదు. మనకు సరియైన విద్య ఉన్నందువల, మన వారందరూ ధనావస్థలో సమర్థులవుతారు. మనదేశము విశ్వర్యముతో తులతూగుతుంది. అందువల్ల ఆంగ్లదేశములోని రెండు కోట్ల ప్రజలు ముఖపడతారు. విద్యలంతు "బి. యే." పరీక్ష "బి. ఎల్." పరీక్ష అని ప్రజల అభిప్రాయం. ఇది ఎంతమాత్రం సరిఅయిన అభిప్రాయంకాదు. ఒక చిన్న ఉదాహరణ నిస్తాను చూడండి. ఆంగ్ల సంస్కృతం పక్షి కాదని కావేరినదలు వచ్చినపుడు, అనేక మంత్రాలు కూలిపోయినవి, గ్రామాలు కొట్టుకుపోయినవి, పొలాలన్నీ ఇనుకమేల లేకుపోయినవి. కానీ పక్షికాని ఎంజినీయర్లు పవనశ్రేణులవలనూ నాడు తీసుకున్న బాగ్ర త్రైపులనూ అనేక గ్రామాలు కాపాడుకున్నవి. అనేక మంత్రాలు కూలిపోయినా ఇంకా నిలిచియున్నవి. కాత్రింగుల్ల నిద్రాహారములు లేకుండా పెద్దపెద్ద మంత్రజగ్గర కామగోనియండి, పక్కడక్కడ జవుతు ఇస్తే అక్కడ, ఇనుకతోనింపిన సంమలతో స్తంభాలమధ్యనూ చేసి, నదిఉద్ధృతం శక్తివంతమ అతిక్రమతో కాపాడుకొని వచ్చినారు. ఈ సందర్భములో ఆరవి ఎంజినీయర్లు అనేకమంది చాలాపేరు సంపాదించినారు. మన వారిలోకూడా ఇటువంటి ఎంజినీయర్లు కావాలి. కావేరీవరదల వంటి ఉపద్రవం ద్రవి సంవత్సరం ఎప్పుడనికాదు. వచ్చేయేదల కానివల్ల అనంతరం లగుమండా వీలై నంతమట్టుకు మనవం తె

నలు, మనవ్రాణ్ణి, మనపాలాలు మనము సందర్శించుకో గలిగిన సమర్థత మనకుండవలెను. దీనివల్ల ప్రజాసామాన్యమునకు ఎంత లాభమో చూడండి. మనదేశములో ఎన్నోనదులు, ఏళ్లు కొండవాగులు ఉన్నవి. వీటివల్ల ఎన్నో నీరు చాలామట్టుకు సముద్రవరకునుగలుగుచున్నది. నీరు ఒక్కమక్కడా సముద్రంలోకి పోకుండా చెరువులు త్రవ్వి, ఆనకట్టలుకట్టి యావత్తునీరు వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడేటట్లుచేయడం ఆసాధ్యంకాదు. మన పట్నాలకుచాలావాటికి మంచినీళ్లు నిమిత్తం కొళాయిలుపెట్టబడి యున్నవి. ఇంకొన్నింటిలో పెట్టవలసియున్నది. ఈకొళాయిలను ఉన్నచోట కాపాడుటకున్న కొత్తరేలుపెట్టేటప్పుడు తగిన స్కీముల సేర్పాటుచేసి పని నిర్వహించుటకున్న మఖ్యోద్యోగస్థుల నందరినీ ఏకాగ్రలనో, ఏకాగ్రబాధివారిలో ఏదెంకా తీలనో తెచ్చుకుంటున్నాము. ఇది మనకు చాలా అవసరమకరమైన సంగతి. కనుక ఈవిద్యను సేర్పాటుకు తగిన విద్యాలయము (కాలేజీ) మనకు కావలసియున్నది. మనదేశములోని ఇనుము, అగ్రకం, మ్యాంగనీసు మొదలగు గమ్యమున్నచోట్ల ఆగనులలో పనిచేసి వాటివల్ల కలిగేలాభము యావత్తు మనదేశస్థులకే చెందేటట్లు చేయగల విద్యావంతులు కావలసియున్నారు. కోయంబత్తూరు వ్యవసాయకళాశాలలో, ఇప్పుడు ఉత్పత్తి అవుతున్న చెలుకుకంపె ఎకరము ఎక్కింటికి ఎక్కుడుగా ఉత్పత్తి అయ్యేటట్లు చేయవలెననే ఉద్దేశముతో చాలకాలము నుంచి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇటీవలనే ఒకకొత్త ప్రకంచెలువు, హిరు తీసుకువచ్చివారనిన్నీ, అందువల్ల ఉత్పత్తి జాస్తీ కాగలవనిన్నీ తెలియజచ్చినది. ఈవిధంగానే మనదేశపు వైద్య మన భూముల స్వభావము, వాటి మంచిచెడుగులు తెలిసిన వ్యవసాయశాస్త్రవేత్తలు మనలో బహుముద్రవలసి యున్నది. ఈలాగునే పాశ్చాత్యవైద్యం, శస్త్రవిద్యలలో సమర్థులైనవారు, వైద్యవిద్య సేర్పినవారు అనేకులు ఉంటేనేకాని దేశము ఆభివృద్ధిలోకి రాదు. విద్య ఇన్నివిధములుగా ఉంటుంది. ఈవిద్యలన్నిటిని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో సేర్పేటట్లు చేయవలసిన బాధ్యత మనమీద నున్నది.

ఇందు విషయమై ప్రజలందరు, లాయర్లు, డాక్టర్లు వర్తమాన, వ్యవసాయదార్లు, ఉపాధ్యాయులు యావత్సంగి ప్రజలమైన ప్రయత్నిములు చేయాలి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గురించి ఆలోచించి సలహా చెప్పేవిమిత్రంగవర్మ మెంటునారుప్రాధామ్యముగారనేకాదని స్పష్టమౌతినీ సమగ్ర నిర్ణయించియున్నారు. వా రొకరిపోర్టు తయారు చేసియున్నారు. ఆ రిపోర్టు ననుసరించి గవర్న మెంటునారు ఒక టిల్లు తయారుచేయుచున్నారనిన్నీ ఆ టిల్లు అగ్రస్తులొకరినెట్టివు కాన్సిలుగో ప్రవేశపెట్టుటకు ననిన్నీ తెలియవచ్చినది. అరిపోర్టున్నూ టిల్లున్నూ పూర్తిగా ప్రకటింపబడినందులందు, కాని వాటిలో చేయబడిన ముఖ్యమైన సూచనలు కొన్ని బయటపడ్డవి. అసూచనలు సజీఅయినవి కానీవీ మనము నిర్ణయించి మనకుచిహ్నుని రోచినసలహా మనము ఇవ్వవలసియున్నది. ఇందుకు వ్యతిరేక చాలాతీక్రమగతున్నది. గమక ఆంధ్ర దేశస్థులందరు వెంటనే ఇందువిషయమై ఆలోచించుటకున్నూ చర్చించుటకున్నూ ఆదేశ్యము కలుగుచున్నది.

మననాడు గమనించవలసిన కొన్ని ముఖ్యమైన సంగతు
లను ఇక్కడ ఉదహరిస్తున్నాను.

విశ్వవిద్యాలయాలు రెండు విధములుగా నుండునట్లు వి. ఇంగ్లీషులో "Affiliating University" అంటారు ఒకదాన్ని. "Teaching and residential University" అంటారు రెండవదాన్ని. ఈమటలు తెలుగులోకి తర్జుమాచేయడంకంటే ఆయా విశ్వవిద్యాలయాలస్వభావ మేమిటో చెప్పితే వ్యత్యాసం వాగామో ధ వ దు తుం వి. "Affiliating university"లో అనేక స్కూల్స్ ఆ నేక కా లే జీ లుం టు వి. ఆ కా లే జీ లున్న టి మీ ద ఆ ధి కార ము చ లా యి న్నూ ఆకాలేజీ లన్నిటిలోను చదువుకునే విద్యార్థులను పరీక్షలేర్పాటుచేస్తూ ఆపరీక్షలకు చదవవలసిన టెక్నీషియన్లు పాఠశాలలు నిర్ణయిస్తూ ఉండే అధికారవర్గమునే యూనివర్సిటీ అంటారు.

అయ్యకా లేజిలలో చెప్పబడే చదువుకు అయ్యకా లేజిల
అధికారులే జవాబుదారీ గాని “యూనివర్సిటీ” కేమి నిమిత్తము
లేదు. చదువు చెప్పించుటకుగాని గొప్ప పండితులచే తప్పిర్లు
వగైరా లిప్పించుటకుగాని “యూనివర్సిటీ” చిల్లిగవ్వలయినా
భయపెట్టదు. కర్రపెత్తనం చేయడం తప్ప యూనివర్సిటీకి
నేరే బాధ్యత లేదు. ప్రస్తుతపు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము
ఈమే సరుడే.

“Teaching and residential university” అనబడే విశ్వవిద్యాలయము యొక్క స్వభావమును గురించికూడా ముఖ్యముగా చెప్పవలసియున్నది. ఈరకపు యూనివర్సిటీలో కాలేజీలన్నీ ఒకేయూరిలో నుండును. ఆకాలేజీలలో చదువు చెప్పే ఉపాధ్యాయులే పరీక్షలు కూడాను. విద్యార్థులందరూ హాస్టల్స్లో నివసిస్తూ తమ ఉపాధ్యాయులతో కలిసి తిరుగు తున్నూ వారితో స్వచ్ఛగా మాట్లాడుటకున్నూ చర్చించుట కున్నూ మంచి నడవడిక బలమయకొనుటకున్నూ అవకాశము కలిగియుండురు. ఈ విశ్వవిద్యాలయాలు కొంతవరకు వనదేశ ములో పూర్వకాలముం దుంటూవచ్చిన గురుకులములను పోలి యుండును. ఇదిగాక క్రిందిక్లాసులలోని చదువు అంతా ఏకాలేజీ ఉపాధ్యాయులవల్ల ఆకాలేజీ విద్యార్థులకు చెప్పబడి నప్పటికి గొప్ప విద్యత్ప్రక్రియ చేయబడెనని తత్కూసాల మున్న వారిని తప్పేకు చెనేనిమిత్తం దిగ్గంతులవంటి మహాపండితులను కొంతమందిని యూనివర్సిటీవారు తాము స్వయముగా జీతము లిచ్చిపాపిస్తారు. విద్యత్ప్రక్రియచేసేవారికి జీవనోపాధి నిమిత్తం ఏవో స్వల్పఉద్యోగము లిచ్చి కొంచెంగా పనిచెప్పి విగతకాల మంతా వారి యిష్టమువచ్చినట్లు వారిని స్వేచ్ఛగా చదువుకొనని స్తారు. పీటీశే “University chairs and university reader-ships” అనిపేరు. ఈపద్ధతివలన ఒక్కొక్కశాస్త్రమునందు అనేక గొప్పవిద్వాంసులు బయలుదేరుతారు. అందులో ఎవరి కిష్టము వచ్చిన భాగమును వారు పట్టుటతోను ఆమూలాగ్రహణగాను చదువుటకున్నూ ఆయాభాగములలో క్రొత్తసంగతులను కనిపెట్టుచున్నూ అవకాశముండును. కాళీలోని హిందువిశ్వవిద్యాలయమున్నూ ధర్మాపట్టణమునందలి విశ్వవిద్యాలయమున్నూ ఈపద్ధతిని నడపబడుచున్న విశ్వవిద్యాలయములే. లండను యూనివర్సిటీ కమిషనువారున్నూ కలకత్తాయూనివర్సిటీ కమిషనువారున్నూ ఈరెండవరకపు యూనివర్సిటీలే శ్రేష్ఠమైనవని వారి రిపోర్టులలో వ్రాసియున్నారు. క్రొత్తగా స్థాపింపబడు చున్న విశ్వవిద్యాలయములన్ని ఈకట్టుబాట్లతోనే స్థాపింపబడు చున్నవి. విద్యార్థులంతా ఇతేసరియైన యూనివర్సిటీలని అంగీకరించియున్నారు. కనుక ఆంగ్లదేశములో స్థాపింపబడబోయే విశ్వవిద్యాలయము కూడా ఏలైనంతవరకు ఈ పద్ధతులకే అనుసరించి యుండవలెను. అయితే ఒక మిక్కు ఉండి. ఇప్పుడు ఆంగ్లదేశములో అనేకచోట్ల కాలేజీలున్నవి. విజయనగరంలో మహారాజావారి కాలేజీ, విశాఖ పట్నంలో మెడికలుకాలేజీ, రాజమండ్రిలో ఆర్ట్స్, ట్రేయినింగు కాలేజీలు అనంతపురంలో ఫస్టుగ్రేడు కాలేజీలు ఉన్నవి. ఏదో ఒక చోటనే విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించే యొడలకల్గిన కాలేజీలపని ఏమి కాను? ఎవ్వటివారినే ముద్రాను విశ్వవిద్యాలయపు అధికారమునకు లోబడియుండవలసినదేనా? ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయము మనము కోరియుండుటకు అనేక కారణములన్నవి. మనపిల్లలకు ముద్రానువిశ్వవిద్యాలయములో వలె కాకుండా మంచిచువు, దేశోపయోగ కరమును చదువు, క్రొత్తపద్ధతుల ప్రకారం చెప్పించవలెననే తత్కూసాలము ఒక కారణము. అంతకంటే బలవత్తరమయిన కారణము ఏమంటే, ఆంగ్లభాష వేరు, సాంప్రదాయములు వేరు, నాగరికత వేరు. ఏనాటికైనా ఆంగ్లముకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము స్థాపింపబడవలెను. ప్రత్యేకముగా మ్రోవోర్డు పెట్టవలెను. విశ్వవిద్యాలయము ప్రత్యేకముగా నుండవలెను అనిదిసాంధ. మన ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమునకు అనుకూల మయేటట్లుగా మనసంస్థలన్ని ప్రత్యేకముగా ఇతరభాషలు మాట్లాడేవారితో నిమిత్తములేకుండా నుండవలెననేదే ముఖ్యకారణం. ఎక్కడో ఒకచోట ఒక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించి మిగతాకాలేజీలన్నీ ముద్రాను విశ్వవిద్యాలయమునకే లోబడియుండవలెనంటే ఈ కోర్కె తీరదు. మనముకట్టడికి లే మరయొక టిచ్చినట్లులగును. అందువలన స్థాపింపబడబోయే ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయము ఇప్పుడు ఆంగ్లదేశములోనున్న కాలేజీలన్నిటిపైనను అధికారము కలిగియుండవలెను. ఆప్రకారముగా అధికారము కలిగియుంటే, “Teaching and residential university” ఎట్లాగవుతుంది అనిప్రశ్నింపవచ్చును. ఇది కొంతవరకు విమమనమన్యే. ఈశాంధు నాత్రములకు సమ్యయముచేయుట కొంతకష్టముతోనూడుకొని యున్నమాట నిజమే. తెలుగు దేశములో అనేక చోట్లనున్న కాలేజీలన్ని ముద్రాను విశ్వవిద్యాలయమునుంచి విడిపోవలెను. ఆంగ్లదేశములో స్థాపింపబడబోయే విశ్వవిద్యాలయము “Teaching and Residential type”దిగా ఉండవలెను. విశ్వవిద్యాలయమునకు చెందిన కాలేజీలన్ని ఒకేచోటనుండటం, ఈరకపు విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ముఖ్యలక్షణములలో నొకటి.

ఈ రెండు ప్రత్యేక విశేషమైన సూక్రములకు, సాంఘికములకు యెట్లు ప్రతి కాలేజీయందు ఒక యూనివర్సిటీగా మార్చిన యెడల చిత్తునవలసివస్తుందన్న మాట నిజము. అనంతపురంలో ఒక విశ్వవిద్యాలయం, రాజమండ్రిలో ఒకటి, విశాఖపట్టణంలో నోకటిసాపింపించుచుండలనుకొరిగి రెండు తిరుతాయి. అంతటో విద్యాలయముగా మనకు సంబంధించిన పాఠశాలను విశ్వవిద్యాలయముగా మార్చుట ప్రాంతీక పురిగా చేయబడినది. కాని ఇది అసాధ్యము. ఒక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకే డబ్బులేక ఇన్నాళ్లు పల వరించిన గవర్నరు మెంటునాను ఒక్క పర్యాయం మాత్రం విశ్వ విద్యాలయములు పెడతారన్న మాట అసంభవము. ఆంధ్రదేశము మీద అంతటా ఖచ్చితమైన అరవలు, కన్నడీలు, వలయా లీల గవర్నరు మెంటునానితో హోరాహోరీగా పట్టావక మా నరు. అందువల్ల కర్తవ్య మేమిటంటే "Teaching and residential university" లే మన అవగమముగా నుంచుకొని ప్రస్తుతం ముట్టుకు "Affiliating university" మనము అంగీకరింపవలసి వస్తుంది. అంటే ఇప్పుడు చెంటనే స్థాపించుటతోయే విశ్వ విద్యాలయమును తెలుగుజిల్లాలలోని కాలేజీలన్నీటిపయినను అధికారముంటుందిగాని క్రమముగా ఈ కాలేజీలన్నీ విడిపోయి ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములుగా పెరుగుటకు అనుకూలమైన యేర్పాట్లు ఇప్పటినుంచీ మనము చేయవలసి యుంటుంది. ఇక ముందు స్థాపించుటతోనే కాలేజీలకూడా ఇప్పుడు కాలేజీ అన్న పదములలోనే స్థాపించేట్లుకూడా యేర్పాట్లు చేయవలసి యుంటుంది. ఇందుకొక మూడునాలుగు స్థలములు ఇప్పుడే మనము నిర్దేశింపవలసియుంటుంది. ఈ స్థలములకే ప్రాధామ్యము గా "Centres of concentration" అని నామకరణము చేసి నాను. స్థలనిర్దేశమును గురించి అప్పుడే తగవులారంభమయినాయి. ఏయూనివర్సిటీ ఆయూనివర్సిటీ విశ్వవిద్యాలయములు కావాలి. కాని కొంచెము మనము నిష్పక్షపాతముగా ఆలోచించిన యెడల తగవులు అసాధ్యమైనవి తోచవచ్చును. అనంతపురం విశ్వవిద్యాలయ స్థానములలో ఒకటిగా నుండవలె ననేది నిర్ణయపడదామో కాని ఇంతమాత్రము చాలదు. వచ్చి మాంధ్రము విద్యాలయములలో చాలా వెనుకబడియున్నాయి. మనరాజధానిలోని ఇతరులతో పాటు పురుకూడా విద్యాలయ సమానులుగా నుండవలెనంటే నిర్దేశితపురంలో అనంతపురము లో ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించవలసియుంటుంది. ప్రస్తుతమున్న అనంతపురంలో బి. ఏ. లోని అన్ని భాగము లలోను విద్య నేర్పుటకున్నా, బి. ఏ. హాస్టల్ కోర్సులో అన్ని భాగములను గాని, చాలా భాగములకు కాని స్థాపించుటకున్నా చెంటనే ఏర్పాట్లు చేయవలెను. ఈ పాటియైనా చేస్తేనే కాని అజిల్లాలవారు సంతుష్టులకారు. బి. ఏ. ప్యాసు, బి. ఏ. హాస్ టల్ కోర్సులు పూర్తిగా స్థాపించిన తరువాత విద్యాలయ పన మునకు ముఖ్యముగా కావలసియున్నది కనుక మెంటునానిని కాలేజీయొకటి స్థాపించవలసి యుండును. అప్పుడు ఆ రెండు కాలేజీలను చేర్చి ఒక విశ్వవిద్యాలయముగా చేయవచ్చును.

తెజవాడగాని గుంటూరుగాని విశ్వవిద్యాలయ స్థానము లలో నోకటిగా నుండవలెనని ప్రాధామ్యముగా నుంచించియు న్నారు. కాని ఇందుకు మనము అంగీకరింపకూడదు. కారణ మేమిటంటే ఆ రెండిటిలో ఏదో ఒకచోట మనవరీలు కాలేజీ స్థాపిస్తారనే ఉద్దేశ్యముతో ప్రాధామ్యముగాని అవిధముగా న్రాసి యున్నాడు. గుంటూరులోగాని తెజవాడలోగాని గవర్నరు మెంటు కాలేజీలుగాని వచ్చిన మా నేటి మెంటులోనున్న కాలేజీలు గాని లేవు. అట్టి స్థితులలో తెజవాడగాని గుంటూరు గాని విశ్వవిద్యాలయ స్థానముగా అంగీకరింపవలెదలదు మన వరీ ప్రాభావశక్తి అధికమును. గవర్నరు మెంటు కాలేజీల పాటిగాని వచ్చిన కాలేజీల పాటిగాని ఉండేయెడల మనవరీలు ఏమాటచెప్పలే అటాటగాదు. కాని వేరే కాలేజీలు లేనిచోట వారు 'అడిండ్ అట' 'పాడిండ్ పాట'గా నుండును. కనుక ఈ విషయములో ప్రాధామ్యముగాని నిర్ణయము మనము ఎంత మాత్రము అంగీకరింపకూడదు.

రాజమండ్రియన్నా విశాఖపట్టణమున్నా విశ్వవిద్యాలయ స్థానములుగా నిర్ణయించవలెను. రాజమండ్రిలో ఆర్ట్స్ క్రై యి ని గ గు కాలేజీలు ఇప్పుడే ఉన్నవి. ఆర్ట్స్ కాలేజీలో బి. ఏ., హాస్టల్ కోర్సులకూడా చెంటనే పెట్ట వలసి యుండును. ఆంధ్ర సంస్కృతభాషలలో విద్యనేర్పుటకు కొవ్వూరు విద్యాలయము ఉండవలసియున్నది. ఈయూరు విద్యాలయములను చేర్చుచున్నా. భాషలలోను, చరిత్ర, వేదాంతశాస్త్రము, గణితశాస్త్రము మొదలగువాటిలోను అధికకృషి చేయుటకు రాజమండ్రిలోనున్న అవకాశములు కేరళాచోట లేవు. కనుక కొన్ని సంవత్సరములలో రాజమండ్రిలో ప్రత్యేక విశ్వ

విద్యాలయము స్థాపించుటకు ఎట్టి అభ్యంతరమున్ను ఉండవోదు. విశాఖపట్టణములో ప్రస్తుతం మెడికల్ కాలేజీ ఉన్నది. ఇంజనీరింగు, వాణిజ్య పాఠశాలలున్నవి. ఇవి క్రమేణా కాలేజీలు కావలసియున్నవి. బి. ఏ., కోర్సునకు విద్యనేర్పుటకు విజయ నగరములో మహారాజావారి కళాశాల సిద్ధముగ ఉండనే యు న్నది. విజయనగరమునందలి వి శా ఖ పట్టణ ము నకు కైలు ప్రయాణముకు ఒక గంటకుంటే ఎదు, కాలము పట్టు. విజయ నగరం విశాఖపట్టణములకు కలిసి క్రమేణా ఒక విశ్వవిద్యాలయము అగుటకు అవకాశములున్నవి. ఇవన్నీ భవిష్యత్తుకు సంబంధించిన మాట నిజమే. కాని విశ్వవిద్యాలయ స్థానముల నిర్ణయము ఇప్ప ట్టో కావలసియున్నదని ఇదివరకే చెప్పియుంటిని. ఇంకమరొక్క సంగతి. ప్రస్తుతం స్థాపించబడబోయే విశ్వవిద్యాలయము నకు వెనుకమాను ఒకటి ఉండవలెనని కదా. యూనివర్సిటీ ఆఫీసు ఉండవలెనని గదా. ఇవన్నీ ఏయూనివర్సిటీ నుండవలెనని? మి టింగులన్నీ ఎక్కడ జరగవలెను? ఈ విషయమై చాలా అభిప్రాయ భేదము లున్నవి. ఏయూనివర్సిటీ ఆయూనివర్సిటీ ఇవన్నీ ఉండ వలెనని న్రాయుడున్నారు. ఇది ఎంతమాత్రము సమంజసము గాలేదు. దేశస్థులందరియభిప్రాయము ముత్యమిదా ఏయూని కనుకూలముగా నుండునో ఆయూనివర్సిటీ ఈ కట్టడములన్నీ ఉండ వలసియుండును. అనంతపురములో వోట్లు తీసికొని ఇది నిర్ణయింపవచ్చును. అనంతపురము నేడోరేపో ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము కావలసి యున్నది, గనుక రాజమండ్రి విశాఖపట్టణములలో ఎక్కడ ఈ బిల్డింగు అన్నీ ఉండవలెననిది మాత్రమే ఇప్పుడు నిర్ధారణకావలసి యున్నది. నేను వైసూరినించినట్లు క్రమేణా ఈ రెండుచోట్ల రెండు విశ్వ విద్యాలయములు ఉండగలవు. అంత వరకూ ప్రస్తుతము స్థాపించబడబోయే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముకు ఈ రెండింటికీ నోకటి స్థానముగా నుండవలసియుండును. ఈ నిర్ణయము ప్రజాభిప్రాయ ప్రకారము జరుగుటే సర్వోత్తము. ప్రజాభిప్రాయమునకు గొనుటకు వోట్లు తప్ప వేరే మార్గము లేదు.

వింజమూరి గోవిందరాజుచారి బి. ఏ. బి. యల్.
హైకోర్టుజేటు, మద్రాసు.

కర్ణామృతము

ప్రపంచమునందంతట ప్రఖ్యాతికెక్కిన శ్రీభగవాన్ తులసిదాసుగారి మానస రామాయణము, బ్రహ్మపుర నివాసు లను, విజయవిజయ, వివిక్తవీరబాబ్బిలి, అభినవ భక్తసూరి, ప్రతిజ్ఞాచాణక్య, కాళికాపురాణ, గాంధీశతకాది బహు గ్రంథ కర్తలను బ్ర|| శ్రీ|| భాగవతం నృసింహశర్మగారిచే నాం ద్రీకరింపబడినది. ఏతద్భింధము, శ్రీమద్భాగవత రామాయణ గ్రంథములకార్యస్థానమునందు పరింపబడినది. నిర్వచనమై ధారాశుద్ధిగల మృదుమధుర పద్యాన్నితమై మిక్కిలి రసవంతమై, కర్ణామృతమై, సర్వజనశ్రవణానందముగ నున్నదని యెల్ల అచే శ్రీ శర్మగారు కొనియాడబడిరి. ఇట్టి యీ యెక్కువై గ్రంథము, రాజమహేంద్రవరంప పవర్ ప్రెస్సునందు ముద్రింపబడుచున్నదనియు కొలది దినములలో రానున్నదనియు విశుల కెంతయు నానందింపదగిన విషయము.

భుమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రి
రాజమహేంద్రవరము, ఆర్యాపురము.
శ్రీమద్భాగవత రామాయణ గ్రంథములకార్యస్థానము.

మూత్రసంబంధ వ్యాధులచే గలిగిన యౌవనదుర్బలత్వమునకు అద్భుత నివారిణి

కడచిన 3 సం॥ ములనుండి అమృతవృక్షము నాచేపాకుం తయు అతి ఉష్ణముగా ఒకటి, రెండు కోశానుండి. తరువాత అకస్మాత్తుగా మూత్రసంబంధ వ్యాధితో గూడిన వరుల దుర్బలత్వముచే బాధపడుచుంటిని. అద్భుతవశమున ఈ సం॥ రము పండితస్వామి ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారివద్ద చికిత్సాశ్రారంభించితిని. 3 నారములు నానినద ఔషధ సేవచేసినచే నాకు మునుపుండిన యౌవనదుర్బలత్వము, పుష్టి తిరిగి కలిగివని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను.

6.6.25
సి. రత్న మొదలియూర్, బి.ఏ., బి. ఇ.,
స్వెమల్ అసిస్టెంటు ఇంజనీర్, మద్రాసు కార్పొరేషను.

నిరుద్యోగపు పక్షపక్షాలు

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు టెర్మాలు

బాల్కనూరి, జూన్ 7:—తెంగాలు నాగపురం రైల్వే సమీపముందు కోలాత్తూరులో నిరుద్యోగుల గ్రామము భద్ర లాగు పట్టభద్రులకొరకు వ్యవసాయము మొదలగు పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు విస్తారము వైశాల్యముగల భూమిని కవులునకు వీడికొనెనని చెలియుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయము విధానమును అనుసరణమును స్థితికి వీడికొనువచ్చుననను అఖిలభారత గోరక్షణసంఘమున కీభూమి విశ్వవిద్యాలయము తిరిగి కొలువ కీయుటకును.

(అ. ప్రె.)

రోడ్డు పనివారి సంఘము:—గూతముగా స్థాపించబడిన రోడ్డుపనివారి సంఘసభ నేషియరు పార్కునందు మొన్న సాయంకాలము జరిగెను. కాంగ్రెసు ప్రచారకుడు సీతావతి నాయగారు అధ్యక్షునిగా నుంచిరి. కార్పొరేషను రోడ్డుపనివారి యిట్లుండలు:— వారికి పనియొక్కవ కూలితక్కువ. ఆహారసామగ్రితో న్యాయముగ పనిముట్లు కొనవలె ను. ఇంట్లు లేవు. బాడ్మెంటుల కెరయచున్నారు. జబ్బుతో పని యున్నపుడు వైద్యసహాయము లేదు. ఇదివరకు నిక్కవపథలో వి య్య ము యిచ్చి డి చా రు. ఇప్పుడు మా ని రి, కావున తిరిగి బియ్యమును చవుక ధరల కిప్పించుటయు, సాలు వకు 15 దినములు (వివిలేజి సెలవును, జబ్బుతో నున్నపుడు వైద్యసహాయమును వాసంకాలెనని కమిషనరుగారిని కోరు చున్నారు. వారిని పనిలోనుంచి, తొలగించి అధికారము ఇంజనీరుగారే వాసంగిన ఎడల తమకు న్యాయమువోరకుననిరి. కార్పొరేషను రూల్సు ప్రకారము పింఛను గోరిరి. కార్పొరేషను నాఖరులకు ట్రాంవేనాకరలకు న్న హీనమగు జీతము ముట్టుచున్నది. కార్పొరేషనువారు కూలివారికి దినమునకు 11 అ. మాత్రమే యిత్తురు. ట్రాముకంపెనీవారు రూ. 1-4-0 నుండి రూ. 1.12-0 వర కిచ్చుచున్నారు. ఇతరవిషయము అన్నింటిలో ట్రాము కంపెనీవారి పనే భాగున్నది.

అధ్యక్షుడు, పి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయగారు, డి. పి. మినాక్షి సుందరంపిల్ల, ఎల్. క్రీరామలు నాయుడుగార్లు వారి కష్టములకు చింతించి, సమము సభిస్తుంది కేసికొని ఐకమత్యము గలిగి యుండవలెననిరి.

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కౌన్సిల్

1925 సం॥ ర॥ ఆనలు నె 195 రు

కొశాంధూరు వెంకటరామానాచార్యులు:—వాది Versus

1. భాబాబి వైరా రాం:—38 ప్రతివాదులు

నెల్లూరు రంగనాయకలచేట గోపురముపీఠిలో నె 1 రు ప్రతికి పాద్రులు తూర్పు, పుత్తరం. వాదితొలూకు మిద్దెగోడ, దక్షిణం, గోళుము పీఠి, పడమర పుచ్చుడి నెట్టిసందు. యాచార్లులోని నువారు 10 17/72 అంఖణములు నె 2 రు ప్రతికి పాద్రులు:—తూర్పు తిరుపతి అనంతపుర ప్రహరిగోడ, దక్షిణం సమగ్రగోడయున్నా తురకపాశెంపామ్యేసందు పడమర సదుసుండున్న మునిశిశిల్లమున్న పుత్తరం గోపురంపీఠి ఈ పాద్రులలోని 25 7/18 అంఖణములలో వాదికి విక్రయము ద్వారా పూర్తిపాక్షగం 101/180 భాగము పంపకముచేయించుకుని ప్రత్యేక వ్యాధీనము పొందుటకు వైశంబర వాది వాచా తెచ్చియున్నాడు. సదరు నెంబరులో ప్రతివాదులు కొంతమంది వాఖుచేయించిన ఆకొసలలో తాముగాక ఇంకా కొంతమందికి వైలెస్టిగో పాక్షువుండినట్లు చెప్పియున్నాడు. వారు యెవరై నదిన్నీ వారిసాక్షిలున్నా తెలియపరచవందువ వాది వైకోర్టులో బి. ఎ. నెం 398 ఆఫ్ 1925 పిటిషన్ పెట్టినందుకు కోర్టు వారిపుత్తరపుప్రకారము యాచారావాదము నావలకందరక తెలియలాగన యా నోటీసుద్వారా ప్రకటనచేయబడినది. యాచారా 15.7-1925 తారీఖుకు నాయచారావేయబడియున్నది నాచెట్టి యా ఆస్తియందు పాక్షుపురస్కట్లు క్లెయిము చేయదలచుకొన్న వారందరు వైలేటి పగం 11 ఖంటలకు సదరు కోర్టుకు హాజరై తమవాదమును దెలుపుకొనవచ్చును.

నెల్లూరు } డి. వి. వరదాచార్యులు
6.6.1925 } వాదితరపు స్టేషను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

రాజమండ్రి హోదాపరములోనే పెట్టుటయు క్రమము

(ఇండియను సోషల్ రిఫార్మరు)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము అనుబంధ విశ్వవిద్యాలయముగ నుండునుగాని స్వేచ్ఛలు ఆఫీసరు నూచించినటుల సాక్షి మముగ నుండునని మాకు తెలియుచున్నది. ఇందువలన వైఖాము సహకారముగూడ గలుగవచ్చును. ఆదేశమునందు తెలుగువారే చాలమంది గలరు. ఇకను క్రొత్తవిశ్వవిద్యాలయము నెక్కడ స్థాపింపవలెనని విషయమున రాజమండ్రి ప్రభుత్వమే మాకు యిష్టముగ వోచుచున్నది. అది విద్యాలయమని తెప్పనొప్పును. రాజమండ్రి హోదాపరమునందు ము ప్రసిద్ధ ఆంధ్ర మాతృ పుత్రులగు కీ॥ కే॥ పీ॥ కే॥ కింగంపంతులుగారు యావత్విషయము ప్రజల యభిప్రాయకై పాటు పడిన రంగమగుటచేత మాకు యిష్టముగ కారణము గాన్పించుచున్నది. ఇప్పుడు చెన్నపురి విద్యాశాఖాంగ మంత్రియూ, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు వైఖానస్సులగారును పీఠేళికింగం గారికి పరమమిత్రులుగనుండి వారితో బాటు పనిచేసినవారు. ఆయన ప్రాత్యహమునలనే వారు చాల అభివృద్ధిగాంచిరి. రాజమండ్రి ప్రభుత్వముకన్న విశ్వవిద్యాలయమునకు ముఖ్యస్థానము వేరొకటుండబోదు. అచట స్థాపించుటవలన గొప్ప విద్యా ప్రవీణుడును, పండితుడు, సంఘ మతసంస్కర్తయూ, నగు పంతులుగారికి శాశ్వతముగ నుత్కృష్ట స్వార్థకచిహ్నమును యేర్పరచుటయగును. పంతులుగారు జేసిన సేవకు ముఖ్యస్థానము గుటయేగాక రాజమండ్రి ప్రభుత్వమునుండియు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నునందు విద్యుల కాంక్షపట్టెయ్యండెను. అట్టితరీయి విశ్వ విద్యాలయమున కీస్థానముకన్న మరియొకదాని నెట్లు నిర్ణయించెదరో తెలిసినవలయును.

బెంగాలు వాయవ్య రైల్వేసమై

సమై బయలుదేరుటకు గారణము

లక్నోపురము, జూన్ 8:— బెంగాలు వాయవ్య రైల్వేసమై గోరక్షక పురముం దింకను జరుగుచున్నది. పరిస్థితు లందు మార్పుకల్పించుటలేదు. సమై బయలుదేరుటకు గారణము దిగువ తెలుపబడుచున్నది:—

మర్కషాపు లేక కర్మాగారమునం దభికారియగు అసిస్టెంటు యింజనీరు మే 19-వ తేదీన ఎనమండ్రుగురు శాశ్వతపు రైలుమార్గముపై పనిచేయు కులీలు ఆలస్యముగ వచ్చుటను జూచి లేటు మార్గంచేసెను. అదిమాచి పనివారల మేష్ట్రీ ఉద్యోగినియొడ భూర్తపర్వమును జూపెను. వైఉద్యోగియొడ యిట్టి నడతను జూపిన మేష్ట్రీ వెంటనే డిస్మిస్ చేయబడెను. పనినుండి తొలగించినకు మునుపాడు ఉద్యోగియొడ నింద్యముగ నడతన మేష్ట్రీ జూప నాతడు బలవంతముగ పనిలోనుండి వెడలి గొట్టబడెను. స్టేషను ఆవరణలో బనిచేయుచున్న వారలలో గొం ద ర 20-వ తే దీ న జ ని కే యు లు కు రాలేదు. ఇంజనీరింగు కర్మాగార మందు బని చేయుచున్న కులీలు కొందరు 21 వ తేదీన పనిచేయుటకు వచ్చుట మానిరి. 22 వ తేదీయందు పారిశుద్ధకాఖవారు సమైదారులతో గలసిరి. సమైదారులకు తెలిపి వారి పనులందు రైల్వే అధికారులు మరొకొందరును నియమించిరి. కాని 27-వ తేదీన లోకోమొక్క సాపునందు బనిచేయుచున్న 4000 ల మంది సమైదారులలో గలసిరి. వెంటనే పనులలో తిరిగి జేర బలయుననియు జూను 1 వ తేదీ ఉదయములోగా కాళీస్థానములందు ప్రవేశించి పనులను జూచుకొనవలసినదని సమైదారులకు ఉత్తరువు చేయబడెను. కాని 400 ల మంది తప్ప సమైదారులు పనులలో జేరలేదు. ఇంతవరకును శాంతిభంగము జరుగలేదు. కాని 19 వ తేదీన డిస్మిస్ చేయబడిన మేష్ట్రీ అసిస్టెంటు యింజనీరుగ దేవారమిద క్రిమిలు కేసు తెచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

గ్రామ పంచాయితీలు కలక్టరుక్రింద నుండును.

అలహాబాదు, జూన్ 8:— అల్లోరా గ్రామపంచాయితీలో 328 ఫీసలుకొడు పెక్కు క్రింద విధింపబడిన కేసును రద్దుజేయుటకు గోరుచు కమలాపతి పంటుగారు పెట్టుకొనిన రివిజను అర్జీని అలహాబాదు హైకోర్టు జడ్జిటు తీర్పుజెప్పిరి. గ్రామ పంచాయితీ కోర్టు 1920 చట్టము ప్రకారము న్యాయస్థానము యగుటచే దానిపై రివిజను అధికారము కలక్టరుగారికి యున్నది గావున అతనికి అర్జీ పెట్టుకొన గోరిరి. (ఆ. ప్రె.)

త మా పాలు

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు ప్రత్యేకం)

పెండ్లి

ఒకడు—పుల్లయ్యకు పెళ్లి అవుతుందట.
మరియుకడు—అయిన పయను తెలుసునా?
ఒకడు—కొంతభాగం తెలుసును. తెలిసినభాగం నలభైవేలట.

తలనెప్పి

భర్త—నొప్పితో తల కలగొట్టుకునిపోతుంది. నచ్చిన వాండ్లను బయటకు పంపించి వేస్తూ.

భార్య—ఇంటికి వచ్చినవాండ్లను పామ్మంటే బాగుంటుందీ?

భర్త—పామ్మని చెప్ప నక్కరలేదు, నీవు కొంచెం నేపు పాటులు పాడితే, వాండ్లే పాటిపోతారు.

ఋణం

ఋణదాత—అయ్యా, పైకం ఇచ్చివేస్తారా?
ఋణగ్రస్తుడు—ఏమిటయ్యా, వేళగాని వేళల్లో వస్తావు?
ఋణదాత—ఎప్పుడు వస్తే మీకు పిలుగా వుంటుందో చెప్పండి.

ఋణగ్రస్తుడు—నేను ఇంట్లో లేనపుడు.

ఉపన్యాసం

ఉపన్యాసకుడు—నేను మాడుగంటలు గుక్కతిరగ కుండా ఉపన్యాసం ఇచ్చాను.
స్నేహితుడు—మీరు అలసియుండవలెను.
ఉపన్యాసకుడు—నేనేగాదు, నాకన్నా సభికులు ఎక్కువగా అలసిపోయినారు.

మందు

భర్త—నాకు నిద్రపట్టడం లేదని చెప్పితే నిద్రబోక ముందు మరుగుగా నడవమని డాక్టరు చెప్పాడు.
భార్య—అంతే సావిట్లో అన్నీ తీసి వేస్తాను. మీరు పిల్ల నెత్తుకొని ఆటలం లేకుండా నడవవచ్చును.

గుట్టం

బాలుడు—నాన్నా! ఆ గుర్రాన్ని చూచావా.
తండ్రి—చూశాను. గుట్టం, చెప్పినమాట వినడంలేదు.
బాలుడు—అయితే దెబ్బలుకొట్టక బుజ్జగిస్తున్నారేమి?
తండ్రి—అట్లాచేస్తే గాని గుర్రం వినదు.
బాలుడు—అయితే నేను అల్లరిచేస్తే, నీవు కొడతా వెందుకు?

విందు

ఇంటియజమాని—ఏమండీ, డాక్టరుగారూ, మాయింట్లో జరిగినవిందుకు, మీరు వస్తే బాగుండేది.
డాక్టరు—ఇప్పుడయినా బాగేనా వున్నది. మీ యింట్లో విందుకు వచ్చినవారికి నలుగిరికి నేను మందిచ్చాను.

మేలుకొలుపుట

ఒకపెద్దమనిషి హోటలులో రాత్రి భోజనంచేసి, తెల్ల వాసుజమున అయిదుగంటలకు సరిగానిద్రలేపితే రైలుకు పోతాననిచెప్పి పడుకుండెను. అయిదుగంటలకుముందే పూటకూళ్ల వాడు నిద్రలేపెను గాని, పెద్దమనిషికి మేళవరాలేదు.
పూటకూళ్లవాడు (పెద్దగొంతుకతో)—అయ్యా మీ ఘడియ వచ్చింది. లేస్తారా?
అంతట పెద్దమనిషి ఉలికిపడి లేచెను.

కందకం

వెంకటరత్నం, కూలికి కందకం తప్పెను. అతడు చేసిన పనికి యింటియజమాని పాపయ్యమెచ్చుకొని యిట్లనెను.
పాపయ్య—నీవు తప్పిన గుంట, రాజులకు తగినది!
వెంకటరత్నం—మా పూర్వులు ఒకసారి రాజ్యంచేసారండి.

గారడీ

గారడీవాడు బుట్టలో ఆడమనిషిని కూర్చోపెట్టి మాయం చేసి, చీర తెప్పించెను. అది చూసి, చూడవచ్చినవారిలో నొకడు గారడీవానితో ఇట్లనెను.

ఒకడు—ఏమండీ, నాపెండ్లాన్ని మాయంచేయ గలరా?

గారడీవాడు—నీపెండ్లాన్ని పదలించుకోవలెనని చూస్తున్నావా ఏమి?

ఒకడు—లేదు లేదు. నాపెండ్లాం బాగుండు పోయి చీర తెప్పిస్తుంది. నీవు ఇంకో చీర తెప్పించగలవేమో నని అడిగాను.

వకీలు

మేజిస్ట్రేటు (ఖయదీకో):— ఈ కూర్చున్నవారిలో ఎవరినయినా పీడకుగా పెట్టుకుంటావా?
ఖయదీ:—అక్కరలేదండీ, దిట్టమయిన సాక్షులు ఇష్ట రుంటె ఇప్పించండి.

తైము

ఉద్యోగి:—నాకు ఇప్పుడు తీరదు.
దరఖాస్తుదారు:—ఎప్పుడురమ్మన్నారు?
ఉద్యోగి:—రేపునాల్గుగంటలకు క్లబ్బులో కలుసుకోండి.
దరఖాస్తుదారు:—అయితే, తమరు క్లబ్బుకు ఎప్పుడువస్తారండి?

మార్పు

ఒకడు:—అయితే రామయ్య తాగడం మానివేశాడా?
రెండోవాడు:—ఎంతోకష్టంమీద మానివేశాడు.
ఒకరు:—ప్రోత్సలం ఎవరిది?
రెండోవాడు:—పెండ్లాం బతిమాలింది. డాక్టరు ఫలహా తెప్పాడు. ఆ త్రగాడు ఆజ్ఞాపించింది.

జీవనం

ప్రశ్న—ఈ పట్నంలో నీకు జీవనం ఎట్లా జరుగుతున్నది?

జవాబు—నాస్తే

ప్రశ్న—ఏమి నాస్తే?

జవాబు—ఇంటికి ఉత్తరాలు.

పంచె

పది సోదాబుడ్లు తాగేవాడు పంచెగలిచినట్లుగా నిర్ణయించిరి. పంచె ప్రారంభించేలోగా ఎల్లయ్యఎక్కడకోపోయి కాసేపటికి తిరిగి వచ్చి పిమ్మట సోదాబుడ్లన్ని తాగి, పంచె గలిచెను.

స్నేహితుడు—మీరు వెళ్లిండి ఎక్కడికి?

ఎల్లయ్య—పంచెంగలుస్తానో లేదో కనుక్కోవడానికి సోదాబుడ్లను పోయి పరీక్షించాను.

ప్రకటన

రెండువారాలదాకా, లాగులూ చొక్కాలు సగంధరకు కుట్టిపెడుతానని దర్జీవాడు ప్రకటించెను. మరునాడు ఆరడుగు లన్నర పాడుగుమనిషి ఒకరు వచ్చి తనకు లాగుచొక్కా కావలెనని చెప్పెను.

దర్జీవాడు:—అయ్యా మీకు కుడితే నాకు చాలానవ్వు మవుతుందండీ. అయినా మీరు ఇంకాకొందరికి సిఫార్సుచేస్తే అట్లాగే సగంధరకు కుట్టిపెడుతాను.

అందుకతడు ఒప్పుకొనెను. మరునాడు ఏడడుగుల మనుష్యు లిద్దరువచ్చి దర్జీవానితో ఇట్లనిరి.

“మాస్నేహితుడు చెప్పితే వచ్చాము. మాకు ఆరులాగులూ ఆరుచొక్కాలు సగంధరకు కుట్టియ్యి.”

దర్జీవాడు:—అయ్యా, మొదటికే మోసం వచ్చిందే! ఇక ఎవరితో చెప్పకండి.

ప్రేమ

భార్య:—నన్ను గురించి మీరు ఎప్పుడయినా తలచుకుంటారా?

ప్రేమరు:—తలచుకోవడమేమిటి! ఇదివరకు, నీమూలాన, రెండుసార్లు రయిళ్లు తలకిందయ్యవి.

హోటల్

బాటసారి:—అయ్యా, ఈ హోల్లో కల్లా మంచిహోటల్ ఏదో చెప్పగలవా?

గ్రామస్థుడు:—చెప్పగలను గాని, చెప్పడానికి ఇష్టంలేదు బాటసారి:— ఎందుచేత?

గ్రామస్థుడు:—ఆపిమ్మట, నేను అబద్ధమాడానంటాను. పోయినది

రైల్వేప్రయాణికుడు—అయ్యా, యీబండిలో, నోట్లు మరచిపోయానాను, మీకు కనిపించినవా ఆండీ?

రెండోప్రయాణికుడు—కనిపించినవండీ. కరువుకాలంలో ఇంతసహాయం చేసినందుకు, మిమ్మును ఎప్పుడూ మరచి పోను.

పిల్లి కూన

పిల్లికూనను నోటిలోకరుచుకొని పిల్లి తీసుకుపోతుంటే బాలుడుమాచెను. బాలుడికి కండ్ల నీరువచ్చి పిల్లిని ఈతీయన తిట్టెను.

“నీవు తిండివికావు. తల్లి గా ఉండడానికయినా, పనికిరావు. ఇంత పాపకర్మం ఎందుకు చేస్తావు?”

బిసెంటుగారి స్వపరిపాలనాచట్టము

నాగపూరులో జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగారి

యువస్వామి

నాగపూరు, జూన్ 8:— రిటైర్డ్ జిల్లాజడ్జియగు రావు బహదూర్ వి. యం. కేల్కారుగారి రధ్యక్షత వహించగా బిసెంటుగారి స్వపరిపాలనా చట్టముపై జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగారి క యువస్వామి మొసంగిరి.

రెండవతరములు

ప్రభుత్వపక్షము ప్రజాపక్షముని రెండుపక్షము లేర్పడుటకు ఆనకాశము కలుగునట్లుగా హిందూదేశములో అన్ని పక్షములలోను ముఖ్యమైన ఐక్యభావము కట్టి కలదు. పక్షములలో శేరున కగపడుచున్న భేదము లన్నియు స్వభావములను బట్టి యేర్పడవి. కాని స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయు, దేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటయు మాత్రమే అన్ని పక్షములవారికిని ఆదర్శములు. కావున యీ యాదర్శమును కార్యరూపమున దాల్చుకొనుటకు అందరును అంగీకరింపదగిన కార్యక్రమము బిసెంటుగారి స్వపరిపాలనా చట్టమే.

జాతివైపర్యములు

విభేదములను కలిగించుటయే తమకు మేలుగావున మాదవ పక్షమువారు జాతివైపర్యములను కలిగించుచున్నారు. ఇది దేశమున కెంతయు అనర్థకరమైనది. ఇదివరకే తాము కలగజేసిన జాతి వైపర్యములను నిరంకుశాధికార వర్ధమువారు తమ మేలుకొరకు పయోగించుకొను నూచనలు కలుపుచున్నది.

భారతరాజనసభ వా రెన్నిమారులు లీకమీషనువారి దిమాండులను తిరస్కరించినను సాగుకు 1 1/2 లక్షలభారము ప్రజలపై వేయబడినది. విలిబర్ యధికారము బ్రిటీషువారి చేతులలో నున్నంతకాలమును, సివిలు పరిపాలనను ప్రజాస్వామ్యము చేయుటకు హిందూదేశమున కేమి యోగ్యతకలదని, అటునునట్టి తెంపును బర్మాన్ హెడ్డు ప్రభువు వహించెను.

జాతిని నిర్వీర్యమునర్చుట

స్వభావాపేక్షతో భారతీయులను నిరాయుధులను జేయుట, గొభేలుగాను చెప్పినటుల భారతజాతిని నిర్వీర్యముగా నొనర్చుటయే బ్రిటీషు విధానముని యొంగిన యేద్రటిషు ఉద్యోగియు నిట్టి నీచపు మాటలాడెను.

చట్టము

పిమ్మట జమ్నాదాసుగారు చట్టములోని నిబంధనల నన్నింటిని తెలియజేసెను. భారతదేశమునకు సంబంధించిన యే అంతరంగిక విషయములోను భారతీయులు బ్రిటీషు పార్లమెంటుకు పోనక్కరలేదు. ముఖ్యముగా అధికారము నంతటిని వైటుహోలుండి హిందూదేశమునకు గొని తెచ్చినదిగావున ప్రజలందరును యీ చట్టమును బలపరచవలెనని ఆయన చెప్పెను. పిమ్మట బ్రిటీషువారు హిందూదేశమునకు వచ్చి నప్పటినుండియు హిందూదేశమునుండి ధనము గ్రేటుబిటనుకు ఏరితిగా ప్రవహించుచున్న దో ఉదాహరణములిచ్చి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము వచ్చినగాని మనజాతియంతయు నశించునని ఆయన చెప్పెను.

యం. యస్. ఆనీగారు చివరకు ఉపస్వామినికే వందనము లర్పించుచు చట్టమునకు సంబంధించి నంతవరకు భేదాభిప్రాయ ముండుటకు వీలులేదనియు దానినే దేశము స్వంతపట్టముగా చేసుకొనవలెననియు చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

పాపనాశనం ఘోరవిషత్తు

శ్రీయత వి. యస్. అయ్యగారి కుమార్తె

సుభద్ర మృతక శేఖరము దొరకుట

రిటినల్వేలి, జూన్ 8:— కీ. కీ. వి. వి. యస్. అయ్యగారు కుమార్తె సుభద్రాదేవి మృతక శేఖరము నదిలో ఒక రాయివ్రక్కన దొరకనట్లుగా వార్త నచ్చింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ నిన్నటిదినము జరిగెను. వి. వి. యస్. అయ్యగారు సోదరుడు నిన్నటిదినము పాపనాశనమునకు వెళ్లెను. నిన్న సాయంకాలము నరకు అయ్యగారి మృతక శేఖరపురాద దొరకలేదు. ఒక ప్రదేశమునందు మాత్రము దుర్గంధము అధికముగ నున్నదని పలువురు చెప్పుచున్నారు. అయ్యగారి మృతక శేఖరము లోపలనే శిశువుమైనది సంజీవహింపబడియున్నది. అయ్యగారి మిత్రులు ఇతరులు వారిమరణమునకు చింతిల్లుచు ఆశ్రమనానులకు సానుభూతి తెలుపు తంతివాల్సలను అధికముగ పంపుచున్నారు. (హిందూ)

గుంటూరు ఘోరరి నోట్ల కేసు

ముద్దాయిలను జామీనుమీద వదలుట

హైకోర్టువారి యుత్తరువులు

గుంటూరు ఘోరరి కరెన్సీ నోట్ల కేసునందు 1, 2 ముద్దాయిలను మరల శివరామకృష్ణయ్య, మల్లెలశేషగిరిరావు గార్లును 8 వ ముద్దాయియగు బలరామయ్యగారును జామీనుమీద వదలిపెట్టవలెనని ప్రార్థించుచు గావించినపిటిషను ఈ దినమున హైకోర్టునందు (చైకేషనుకోర్టు) న్యాయమూర్తి నుల్లే వెంకటసుబ్బారావుగారియెదుట తిరిగి విచారణకువచ్చెను. న్యాయమూర్తి పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు వాదనను, ముద్దాయిలరపు వాదనను విని తైమునగు ముద్దాయిలను జామీనుమీద వదలిపెట్టుటకు తరువాతర్పిరి. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు తరపున వి. ఎల్. ఎతిరాజుగారును, 1, 2 ముద్దాయిల తరపున రా. బి. ఓ. తణికాచలం చెట్టిగారును 8 వ ముద్దాయి తరపున సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారును హాజరైరి.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు మొదట ముద్దాయిలు శేక మొనర్చిరిని యెంచుటకు గల సాక్ష్యబలమును గురించి నడుపుచు ప్రాసిక్యూటరు తరపున 66 గురు సాక్షులు గలరని నుడిపిరి. 1, 2 ముద్దాయిల శేరమును గురించినంతవరకు ఆ ప్రభావ రగు ప్రా 1 వ సాక్షియొక్క వాక్యాలము పూర్తిగా స్పష్టపరచుచుండెను.

రా. బి. ఓ. త:— ఈసాక్షియే ఇంతవరకు 12 వ ముద్దాయిగ నుండెను.

ప. ప్రా:— ఆ ప్రభావరు అనుబంధంజే ఆత డివివరకు ముద్దాయి యని ఆశ్రయిని నామితునకు తెలిసియుండవలెను. అతడే గాక, 12 గురు ముద్దాయిలలో 5 గురు తమ శేరము నొప్పకొనుచు వాక్యాలముల నొసగిరి. వారావాక్యాలములకు అంటిపెట్టుకొని యున్నచో 1, 2 ముద్దాయిలు శేర మొనర్చిరిని నమ్మవలసినవృత్తు. ముద్దాయి లందరును సమాలోచించుకొని కలసి రాదుపూడిచో 1, 2 ముద్దాయిల బంగారాయండ కరెన్సీ నోట్లను తయారుజేసినని ఆ ప్రభావరు చెప్పుచున్నాడు.

రా. బి. ఓ. త:— ఆబంగారో, ప్రస్తుతము ఆ ప్రభావరు సోదరుడగు 6 వ ముద్దాయికి అద్దె వగలదెను.

ప. ప్రా:— ఆ ప్రభావరు సాక్ష్యమును విశ్వసించిన యెదుట గత ఏప్రిలుమాసమున ముద్దాయిలకు, కరెన్సీ నోట్లను తయారుజేయుటకు కొందరు ఎంక్రేషములు, ఫోటో గ్రాఫరులు గావలసినవృత్తు. 1, 2 ముద్దాయిలు నోట్లను తయారుజేయుటకు కావలసినధనము నొసగుట కంగీకరించిరి. ఆ ప్రభావరు సాక్ష్యమునకు కరాబరేషనుకొందు టవసరము. ముద్దాయి లందరును ఆబంగారాయందు కలసియున్నట్లు స్థిరపరచుటకు చాలమంది సాక్షులు గలరు. అందు ఒక జట్కూబంకి యాతకు తాను గత రెండునెలలలో 1, 2 ముద్దాయిలను ఆబంగారోవద్దకే మోచుకొని చెల్లెలిననియు అప్పు డితిర ముద్దాయిలుగూడ నందు గలరనియు చెప్పుచున్నాడు.

న్యాయమూర్తి:— నోట్ల తయారుజేయు తెంతకాలము నుండి?

ప. ప్రా:— ఏప్రిలు మే మాసములయందు మాత్రమే. 1 వ ముద్దాయి ఆబంగారోవద్దకు జనుచుండెడి వాడనుట కొక మోటారు డ్రైవరు సాక్ష్యముగూడ గలదు.

8 వ ముద్దాయి యగుబల రామయ్య అనునతడు దొంగ కరెన్సీ నోట్లను దెచ్చి తమకిచ్చెననియు, కాని అచిరుం దే హాస్య నుండుటచే తామపుచ్చుకొనలేదనియు 62, 63, 64, 65 సాక్షులు చెప్పుచున్నారు. కాని ఆ నోటులు గవ్వరపడలేదు. అందుచే నాగు నోటుల సంఖ్యను సాంబడియుండెనున్నని యెంచుటకు గూడ వీలగుచు గాన అతనిపై ఆరోపణ మెక్కువ బలముగ లేదు.

ఓ. త. చెట్టిగారు 1, 2 ముద్దాయిల తరపున వాదించుచు వారి కీటుప్రశేరముతో సంబంధముగలవను విషయము 86 వ సాక్షియొక్క మాటలవలన సూచింపబడుచున్నదనియు ఆసాక్షి తన ప్రబలివోధి యగుటచే నట్లు నడుపుచుండెననియు నుకి వెను. 1, 2 ముద్దాయిలు దొంగ కరెన్సీ నోట్లధనముతో తమ అప్పులను చాలవరకు తీర్చిననియు శేరము బయటపడెననిచెలిచు గానే ఋణదాతల కొంగన నోట్లకు మంచి నోటు నొసగి వెనుక నొసగిన దొంగనోట్లను దీసికొనిననియు ఋణదాతల నోళ్లను

కట్టుటకు చాల లంచముల నొసగెననియు ఈతడు నడుపుచుండె ను ధనముచేక దొంగనోట్ల సృష్టించినవానికి ఆరోపణముతిరిగి ఇచ్చుటకే గాక నోళ్లను కట్టుటకు లంచమువసపడుచుండె నును లభించెననుట తరిహాస్యము.

1, 2 ముద్దాయిలు గతనెల 20 వ తేదీన అరెస్టుచేయబడిరి. వారిగృహనుప్పటికే 15 1:20 తేదీలలో వివాదపర్యాయమును సోదామాడబడినది. కాని శేరముతో సంబంధముగలదరి శివభవన్తులెవ్వయు నవచ్చు గాన్పించెను.

ప. ప్రా:— ఒక ప్రెగ్రాముతప్ప, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారు న్యాయమూర్తిశ్రీకృష్ణ సమాధాని నొసగుచు, ఆ ప్రభావరు సాక్ష్యమును తిండిగార్త బలపరచుచున్నది నుడిచెను.

ఓ. త. చెట్టిగారు:— ఆ ప్రభావరొసగిన వాక్యాలము తనంతట దానొసగినదిగాదని యెంచుటకు చాల సమాశ్రయము గలదు. మా జామీను పిటిషనుకు రెండు పర్యాయములు వాయిదాలు బరిగిన తరువాత జూన్ 4 వ తేదీన ఆ ప్రభావరు సాక్ష్యమును సంపాదించబడినది. ఈ 54, 56 సాక్షులను పోలీసువారు రెండుమాసములను ఆరెస్టునందుంచక పోయినను తమయధికముననుచుకొని వారిసాక్ష్యములను సంపాదించిరి. అందుచే 1, 2, ముద్దాయిలపై చెట్టి నిజమగుసాక్ష్యమును లేదని నుడిపిరి.

న్యాయమూర్తి యుత్తరువు

న్యాయమూర్తిగారు 1, 2, 3 ముద్దాయిలను జామీనుమీద వదలునట్లు ఉత్తరువుచేయుచు నిట్లునుడిపిరి. ప్రాసిక్యూటరువారు తమ పరిశోధనలను జరిపి తమవాదనలను చెప్పుటకు అనకాశ మొసగుటకుగాను ఈపిటిషనువిచారణ కనేకమార్లు వాయిదాజేసిరిని. 1, 2, ముద్దాయిల శేరము సంబంధించినంతవరకు ఆ ప్రభావరుకు ధనిహారకాత్రి అను నతనిసాక్ష్యమే ఆధారముని ప్రాసిక్యూటరు వారిప్పుడు చెప్పుచున్నారు. ఇతరసాక్షుల సాక్ష్యము ముద్దాయిలపై వారొసినబడిన ఇతర స్వల్ప శేరముల నుమాత్రమే బలపరచుచున్నది. కొంతసంది ముద్దాయిలు శేరము నొప్పకొనుచు ప్లేటుమెంటు లొసగినని ప్రాసిక్యూటరు వారు చెలిపిరి. అవి గావెనుటలేవు. ఇవి గున్నను ఉపయోగకారులు గా జాలవు. ఇట్టి పరిస్థితులలో 1 వ ముద్దాయి ఒక్కొక్కటి 25 వేల చొప్పున మాడు జామీనుపత్రములను, రెండవ ముద్దాయి 25 వేల చొప్పున ఒక జామీను పత్రమును, ఇతరులకు గలపి ఒక్కొక్కటి 12 1/2 వేల రూపాయలు చొప్పున రెండు జామీను పత్రములను పుచ్చుకొని విడుదలజేయుట కంగీకరించుచున్నాను. 8 వ ముద్దాయిని ఒక్కొక్కటి 2500 ల చొప్పున 10 వేల నాల్గు జామీనుపత్రములను పుచ్చుకొని విడుదల జేయవచ్చును.

నెల్లూరులో

రోషవారనాటక మాడగూడదు

144 శిక్షన్ ప్రయోగించుట

సింహపుర కృష్ణవిలాసపథి గాను గుమారు రెండుమాడు నెలలక్రింద రోషవారమున నాటకమును ప్రదర్శించుచుండిరి. అందు రోషవారపాత్రను తెనాలి నాటకకర్తలు శ్రీశాం నరసింహరావుగారు గరించి మిక్కిలి యున్నతముగా అప్పజేసిరిను సామర్థ్యమును జూపి నిది జరగ కల్గవలెనని తెలియనిదిగాదు. ఇదే నాటకమును మరియొకతూరి ప్రదర్శింపవలయునను కోరికతో కృష్ణవిలాసపథివారు యీనెల 6 తేదీ ప్రదర్శించుచుండిరి. నాటకరూపమునందే గోపలమీద నోటిపలంటించి యెల్ల పరుల్లుములు జేసి కీర్తనచేయుచుండిరి.

ముఖ్యపాత్రలకు ప్రదర్శించుటపై శివాజీ నూచనపెట్టి వెంకటరామయ్యగారు, శ్రీ డిల్లలవారి నుంచరామయ్యగారి భాషము నరసింహరావుగారు తెనాలినుండి యిచ్చుటికిచ్చిరి. నాటక రూపమును ఆలంకారములు పంపబడినది. మహానీతి సోపనములు ఆరోషవారనాటకమాడుట తమ కనమూ కరమని నిర్ణయించుచు విభాగ్యక్షులకు ఆర్. వి. కృష్ణయ్యగారు, పి. పి. వి. యల్. గాను నాటకమాడగూడదని నోటిపలంపించిరి. అప్పటికే రూ. 500 లు టిక్కెట్లు అమ్మబయలుండెనని

మహాన్యుదీయులు ఇభకేసి రోషవార నాటకమాడట మెట్టియ్య యిచ్చుచు దిరి గొచ్చుమొనువాటి అట్టి 6 తేదీనాడు 4 గంటలకు రోషవారనాటక మాడగూడదని 144 శిక్షన్ క్రింద ప్రెసభవారికి నోటిపల యిచ్చిరి.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ఆహ్వానమును అంగీకరించి
 న్యాయాలోచనాసమితిని ఏర్పరచుకొనిన వారిలో డాక్టరు ప్రభు
 గారు ప్రథములు. కన్యా కాలనీ అధిర్వాదికై మిగుల ఉత్సా

నామతో పాటుపడిన... సామాజికవిప్లవమున నిరంతరము పాటుపడుచున్నది. అనంతరము గ మా పిండుట అనుచితము. ఇట్టివారికృషి నిర్లక్ష్యముగాను ఉన్నతస్థితియందున్నది. యంత్రములతో పునరుద్ధరణ సాగించుటకు విస్తీర్ణమును ప్రదేశమునకు పరిమితము చేయుటకు తెలియదు. డిజిటల్ ప్రభువు గాను ప్రతి ఉన్నతమైన వాటియందు వ్యాపారము చేయువాడు. సాగునీటి సుపర్యవేక్షణకు సమర్థులగు భూమి ప్రభుత్వమువారికిచ్చి తన వ్యాపారమునకు అనుకూలమును ప్రదేశమున కొంత భూమిని పుచ్చుకొనెను. ఇట్లు చేయుటవల్ల వారికి లాభము కలిగినది. కానీకి ఎంతమాత్రము నష్టము కలుగ లేదు. ఇందులకు సంబంధించిన రికార్డును ప్రభువులకు తెలుపుటకు నా కెట్టి ఆక్షేపణ లేదు.

కాంటినియెంట్ ఆర్మీవిమల్ గారు నూచించిన బాధ్యతలను శ్రద్ధతో గమనించిరి. స్వయంశుభ్రముగా మనము బాధ్యతను తలపొడ వేసికొంటిమి. ఆఫీకా ప్రజలను నాగరికులుగ నొనర్చి ఈనా గరితయందు వారుకూడ పాటుకొనునట్లు చేయుటయే ఆం గ్లేయుల ధర్మమై యున్నది. ప్రభుత్వమునా రొనర్చు ప్రతిపని తెల్లవారికి లాభకరమైనదా, ఆఫీకా ప్రజలకు లాభకరమైనదా అని విశ్లేషించుట సరియగు పద్ధతికాదు. కానీకి లాభకరమైన పని అవునా కాదా అను విషయమును గురించిమాత్రము ఆలో చించవలయును.

ఆఫీకా ప్రజల యందు ప్రదేశములను రైల్వేలకును మధ్య చక్కని రహదారులు వేయవలయు ననియు అట్లా నర్చి ఆఫీకా ప్రజలవ్యాపారము వృద్ధి కాగలదనియు ఆలివియరు ప్రభువుగారు నూచించిరి. నిజమే. రోడ్లు వేయుట అవసరము. కాని రైల్వేలను రోడ్లవల్ల లాభముండదు. రైల్వేలను నిర్మించు వారు పనిచేయువారు ప్రభుత్వమువారినియు తెల్లవారినియు గుర్తుగవలయును. కావున ఇంతయు పరస్పరసంబంధముగల పనులు. తెల్లవారికి లాభము ఆఫీకా ప్రజలకు లాభము అని విడదీయుటకు వీలు లేదు. ప్రజలక్షేమము కొరచున్నాము. ప్రభాభివృద్ధికి ఆంగ్లేయ సాంప్రదాయములను అనుసరించుచుండుట అవసరము. ఆంగ్లేయుల యందవలయును. ఆంగ్లేయుల ధనము పెట్టుబడి యుండవలెను. ఉత్పత్తిని వృద్ధిచేయు నూత్నము ఆంగ్లేయులకు తెలియును.

తెల్లవారు దేశమును కొల్లగొట్టుచున్నారని చెప్పట యుతితము కాదు. కెన్యా యందలి తెల్లవారి విషయమై ఈమాట నుపయోగింపగూడదు. తెల్లవారు దేశభక్తితోను సదుద్దేశముతోను భూతదయతోను పనిచేయుచున్నారు. అచ్చట చచ్చట ఎవరో కొందరు తప్పువారయియు ప్రవర్తించి యుండ వచ్చును. కాని తూర్పు ఆఫీకా కమిషనరువారు ప్రశంసకు కెన్యా శ్రేష్టతలు అన్ని విధముల అర్హులని నేను నమ్ముచున్నాను. తూర్పు ఆఫీకా ఆభివృద్ధికి కమిషనరువారు చక్కని మార్గములను నూచించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు కమిషనరువారికి పోషకముగా ఉత్తమముగా ఆభిప్రాయపడుచున్నాను.

సామాజ్యాభివృద్ధికి ఫలితముగ తెల్లవారియందే తమలో ధైర్యము పరిష్కరించుకొనిన సమస్యల కొన్ని ఏర్పడినవి. ఇందులకు ఇంపీరియలు డిఫెన్సు కమిటీంటికమిటి నోకదానిని ఏర్పరచుట అవసరము. ప్రధానమంత్రియే ఈకమిటీని నిర్ణయించవలెను. డిపార్టుమెంటుల ద్వారా విచారణ సలుపుటకు వీలులేని సమస్యలను ఈకమిటీవారు పరిశీలించెదరు. ప్రభుత్వము వారి సహాయముతో వీరిట్టి పనులను చేయుచుండెదరు.

ఇంతయు విచ్చిత్రము లని తలపకూడదు. తూర్పు ఆఫీకా కమిషనరువారి నూచనలు ఆఫీకా ఆభివృద్ధికి మిగుల శ్రోద్ధవగలవు. ఒక డిపెండెన్సీకి మరియొక డిపెండెన్సీకి గల భేదములు అంతమొందుట. నేను నూచించిన విషయం ఇంపీరియలు డిఫెన్సు కమిటీనంటి కమిటీ ఏర్పడిన, ఈ సమస్య లన్నియు అంతమొందును.

ఆలివియరు ప్రభువుగారు బాల్యప్రభువుగారి సమాధానమును విని తన ఉపపాదనమును ఉపసంహరించుకొనిరి.

తిలకు స్వరాజ్యనిధి

సంజాబు, కాంగ్రెసుసంఘము వసూళ్లు
లాహోరు, జూన్ 8:—తిలకు స్వరాజ్యనిధికి పంజాబు కాంగ్రెసు సంఘమువారు రు 4500/-ను వసూలు చేసిరి. లాలాబజవతిరాయి, పండిత సంతానం, డాక్టరు సహిలచంద్రగార్లొక్కొక్కరు 500 రూపాయలూసరిరి.
(అ. ప్రె.)

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

బిల్లునివరములు

ఉద్యమదండలు, జూన్ 8:—

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు చిన్నబిల్లు త్వరలో పార్లమెంటు బాడ్జిగ తెలుపందు ప్రకటించబడును. ఆగస్టు ఒకమాసే మున కాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టబడును. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండవలయునను ఆందోళనను కొన్ని సంవత్సరములనుండి ప్రబలముగనున్నది. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు సెనేటువారు సాక్షుల కమిషను రిపోర్టుపై చర్చజరిపిన సందర్భమున ప్రత్యేక ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ముండవలయునను నూత్రమును సెనేటువారు ఆమోదించిరి. సంస్కరణములకు పూర్వపు కానసభయందును, సంస్కరణముల అనంతరము కూడిన కాసనసభవారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును ప్రభుత్వమువారు త్వరలో స్థాపింపవలయునని తీర్మానముల గావించిరి. ఈ విషయమై ఆలోచించి తగుసలహా లిచ్చుటకు ప్రభుత్వము వారికి ఉపసంఘమును నియమించి విశాఖపట్నములో ఒక మహాసభను మంత్రిగారు సమావేశపరచి ఈ ఉపసంఘమునా రొసగినసలహాలను ప్రకటించిరి. మహాసభ తీర్మానములనుసరించి గౌరీపాత్రోగారికి బిల్లును తయారుచేసి ఆంధ్రులలో ప్రముఖులకును విద్యావిషయములందు అనుభవముగలవారికిని చూపిరి. ఈ విషయమై అన్ని వివరములను గ్రహించి ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుటకు ఒక ప్రత్యేకోద్యోగి నియమింపబడినది. వారి సలహాలనుకూడగ్రహించి మంత్రిగారు బిల్లును మరల సవరించిరి తెలియుచున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము బోధనవిశ్వవిద్యాలయముగనుండి ఉన్నత పాఠశాలకు సాంకేతికవిద్యలనుగలవు చుండును. రాష్ట్రములో కొన్నిచోట్ల ఆర్యవిద్యయందుఉన్న త తరగతుల సేర్పరచుటకూడ ఉద్దేశించబడినది. రాష్ట్రము నందు నాలుగుచోట్ల విశ్వవిద్యాలయ శేంద్రముల సేర్పరచుటకు కూడ బిల్లు ఉద్దేశించుచున్నదని హిందూ పత్రిక ఉద్యమదండలు విశేషమును ఆపత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు.

పశ్చిమోత్తరపు వైల్డెనమ్మ

సిద్ధా, జూన్ 8:—సమ్మెకట్టునకు సంబంధించిన విషయములను ప్రత్యేకముగను, వైల్డెనమ్మ కార్మికుల యే రాష్ట్రములను గురించి పంజాబు ఆర్థిక విచారణసంఘము విచారణమును సల్పినది లాహోరువార డెబ్బయన్నది. అట్టొబరు నందు సంఘము సమావేశమగునగునను యావిషయమై యేమి యు దలపెట్టవలెననది అవార్తయందు డెబువలేదు. ఈవిచారణను గావించుటకు సంఘమునందొక సభ్యుడు నియమింపబడి ను. ఇందుకొర కవసరముగ ఖర్చు కాంక్షను చేయబడినది.
(అ. ప్రె.)

బొంబాయి, జూన్ 8:— మాజిగాన్లో నోక ప్రతి మరలో నిన్నరాత్రి నిష్క్రమింతుకొని 16000 రూపాయల నష్టము తెచ్చెను. (అ. ప్రె.)

తెనాలి వానవీ విల్సన్ హాలులో శ్రీ సరస్వతీ విలాససభ-బందరు

10-6-25 బుధవారం రాత్రి 9-30 గం.

శ్రీకృష్ణ తులారాభారము

నెల్లూరు సుప్రసిద్ధ నటులు:
కృష్ణుడు: ఆర్. కుబ్రచ్చాగ్యంగారు
సత్యభామ: కె. శ్రీనివాసాచారిగారు
నారదుడు: సె. రామకృష్ణయ్యగారు

రామరాజు

12-6-25 శుక్రవారము
పతాన్: ఆంధ్రనాటకరంగోధారక నెల్లూరు నాగరాజారావు
అనుభి: నెల్లూరు కె. శ్రీనివాసాచారిగారు
రామరాజు: సె. రామకృష్ణయ్యగారు
రేటు: రు 3, 2, 1½, అ. 12, 6.
(Sd) హరినాగభూషణం బి. ఏ.,
అధ్యక్షుడు.

గాంధీ-దాసు సంభాషణలు

కాంగ్రెసునందు చేరవలయు నని లిబరలునెత్తును వారికి ఆహ్వానము

[హిందూస్తాన్ దాస్తాన్ లో పంజాబును శాంతి, తింతి వార్త పంపుచున్నాడు.]

దార్జిలింగులో సహాయకు విక్రాంతి పునర్నిశ్చయము. ఈ దిక్పాఠికిల్ల వారు ఆంగ్లేయులను మిమ్మలకు కలిగినది. ఆహ్వానపరచుటకు ఉత్సాహముతో నిదురుచూచుచున్నాడు. ప్రస్తుత వాదనకు విముఖులగునది గాంధీ బహుశుకు లాగునది. తన ఆహ్వాన బిల్లు తెలియుచున్నది. వారు మునుపటివలె ప్రాధాన్యము పనుపనుచును చూపుచును. వారు మునుపటివలె చేయించుచున్నది. సహాయకుతో కలిసి పర్యటించుచు రాటుప్రచారము సలుపుటకు వారు మునుపటివలె చురుకుటచే వీలులేకపోయినందులకు చింతించి. దేశమునందు అన్ని రాజకీయకక్షలను వికలుత్యము కలుగజేయునట్లు మైనాయకు లిరువురు ఆలోచించిరి. రావోపు కాంగ్రెసుకు మహాసభకు లిబరలు, ఇండిపెండెంటు, కన్వెన్షన్లు కన్వెన్షన్లు వారికి ఆహ్వానము పంపవలయునని ఇరువురు అంగీకరించిరి. మహాత్మునియొక్కయు దాసుగారియొక్కయు సంతకములపై అన్ని రాజకీయ కక్షలవారికి కాంగ్రెసు మహాసభకు రాబలయు నను ఆహ్వానము పంపవలయునని తెలియుచున్నది.

యావద్భారత కాంగ్రెసుసంఘపు సమావేశము నాలువందా విషయమై మహారాష్ట్ర బహిరంగముగ ఆసమ్మతిని తెలిపినందున రాజోపు మాసపున యావద్భారత కాంగ్రెసుసంఘసభ సమావేశ జరుపవలయునని ఆసభయందీసమన్వయై చర్య జరుగుననియు తెలియుచున్నది.

గురుద్వారా చట్టము

సెలెక్టుకమిటీ విచారణ సమాప్తమయ్యెను

20-వ తేదీన కాసనసభయందు బ్రవేశపెట్టబడును

అమృతసరిము, జూన్ 8:—గురుద్వారాచట్టమును విచారించుటకు నియమింపబడిన సెలెక్టుకమిటీ విచారణ సంపూర్ణ అయ్యెను. సిద్ధానుడి తిరిగివచ్చుచున్న కమిటీసభ్యులు చట్టము యొక్క పర్యవసానమునుగురించి సంతకమును జూపుచున్నారు. ఈచట్టము 20-వ తేదీన పంజాబు కాసనసభయందు బ్రవేశపెట్టబడును. శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీవారిచే నూచింపబడినవవరణల సెలెక్టుకమిటీ అంగీకరించెను. ఏకగ్రీవముగ సభ్యులందరును సెలెక్టుకమిటీ రిపోర్టు సంగీకరించుటచేదు. డ్రాద్దనందలీ భేదాభిప్రాయములు సామరస్యముతో సంచరించుట వలన రాజీ కుదరనంత తీవ్రమైనదిగాదని చెబుచున్నది.
(అ. ప్రె.)

రామమోహన ఆయుర్వేద

కళాశాల-బెజవాడ

1925 నవంబరు 1 న జూలై నుండి నూతనవత్సరము ప్రారంభమగును

ఆభిలక్ష్యరతి ఆయుర్వేద మహావిద్యాలయం "శ్రీవికారం" "భిక్షు" పరిశ్రమలకు, ప్రాధాన్యము వైద్యసశిక్షణముచేరి "వైద్యవిజ్ఞాన" పరిశ్రమలకు విద్యార్థులకు లక్ష్యవిజ్ఞానమునును అర్పణ జరుపబడు.

ఆయుర్వేదసమాఖ్య, భిక్షు, ప్రాచీన వైద్యవిజ్ఞాన శాస్త్రము, నిమ్, ఏ. సి. గారు ప్రధానముగల ఆయుర్వేద విద్యాపీఠమంత్రి అయ్యెను. ప్రధానముగల ఆయుర్వేద విద్యార్థులగుట వైస్ చాన్సలరుగల వుండెను. ప్రధానముగల ఆయుర్వేద విద్యార్థులగుట వైస్ చాన్సలరుగల వుండెను. ప్రధానముగల ఆయుర్వేద విద్యార్థులగుట వైస్ చాన్సలరుగల వుండెను.

విద్యార్థులు శీతముల యువనవృద్ధులరెవరు. విద్యార్థులకు తమ శిక్షకులను చేయుటకును. నలయునా కీ క్రిందివారికి యీనెల 20 వ తేదీనకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొనవలయును.
తెజవాడ వెలగలేటి దళిరథరామయ్య బి. ఏ. వి. ఎల్.
1-6-25 కాంగ్రెసు.

ప్రాంకు నాణెము

జర్మనుమాచ్యు నాణెమువలెనే, ప్రాంకు నాణెపు విలువగూడ రానురాను తగ్గిపోవుచున్నది. శ్రాంతి ప్రభుత్వము దివాలాదీయ స్థితిలోనికి వచ్చి పుట్టే, హరియలుగారు రాజీనామా నీయవలసి వచ్చెను. పాంకేకు, హరియలు గార్లు బ్యాంకులలో చుండి రహస్యముగ సొమ్ము నప్ప పుచ్చుకొని, ముచహోరమును నడుపుచుండిరి. ఆరహస్య మిటీవలి వరకు పైకి దెలియదయ్యెను. ఇప్పుడయినను, ప్రాన్సుకి చక్కబడలేదు. కెయిలోగారి నడవడి హ్యాప్రెంచి ప్రజలకు విరుద్ధభావ మున్నను, కష్టకరమయి విశ్వాసమునం దతనిని మించినవారు లేరని ప్రతీతి గలదు. ఇతడు ఆర్థికమంత్రి యయిన పిమ్మట, ప్రాన్సు త్వరలో కోల్పోనునని ప్రజలు భావించిరిగాని, అట్టియాశ నఫలము గాదయ్యెను. రానురాను ప్రాంకునాణెము క్రుంగిపోవుచున్నది. ఏమి చేయవలయునో శ్రాంతిప్రభుత్వమునకు దోచు కున్నది. ఎక్కిరించబోయి వెల్ల కలబడినటుల, జర్మనీ క్లితియే ప్రాంకుగూడ దావరించినది. జర్మనీ తన చేతికొరతముల మూలమున త్వరలో కోల్పోన గలిగెను. ప్రాంకు కట్టి యనుకూలపరిశ్రమ లున్న టుల గనుపింపవు. కేవల సైన్యబలమువలననే, జాతీయోద్ధరణము జరుగనేరదు. ఇతర సందర్భము లనేక యిటు గూడవలయును.

ఆర్థికమంత్రి లగు కెయిలోగారికి, అమెరికా ప్రత్యేకము దురుద్దేశ్యము నారోపించుచున్నది. వీరి పక్షములు జూదముక్తింద పరిణమించుచున్నవని, వీని యుద్దేశ్యము, ఆర్థికస్థితి చక్కగ లేనపుడు, వ్యయ మును తగ్గించుట ముఖ్యము. అట్టి ప్రయత్నము ప్రాంకునందు కనుపించదు. జర్మనీతో నింకను ప్రాంకును సఖ్యము కుదురలేదు. అంత్యసందేశము లింకను పంపుచున్నది. జర్మనీ చెల్లింపవలసిన సొమ్మును చెల్లించినను, సైనికులను యుద్ధపరికర ములను పూర్తిగ తగ్గింపలేనని ప్రాంకు నిందమోపు చున్నది. అటుల జరిగిన గాని, జర్మనీ ఆక్రమణ ముల తాను తలగింప ననుచున్నది. జర్మనీ యీ మార్గ, శ్రాంతి యపనిందలకు తలయొగ్గునటుల గనుపించదు. హిండ్లబర్గు సేనాని, అధ్యక్షుడయిన పిమ్మట, జర్మనీ ప్రత్యుత్తరముల వైఖరి మారుచు న్నది. మిత్రమండలివారు పంపిన సందేశము, జర్మనీకి మిగుల ఆశ్చర్యము గలిగించినది తెలియ చున్నది. మిత్రమండలివారి సూచనలు పరిహాసా వ్యవధుల లభియ, నిరర్థకము లని యు, జర్మను ప్రభుత్వమునకిది తెలిపెనట. పోలీసువారి శిరోవెట్ట నములవలయునండే ఉక్కుతునకలనుగూడ దీసివేయ గోరుట, అసభ్య మనియు, అయ్యది యూరపు శాంతికి భంగము కలిగింపనేరవనియు, ఇతడు

పరిహసించెనట. ఇట్టి పరస్పర నిరసన భావములు ప్రబలుచుండగ, భావిపరిణామ మెటు లుండునో ఎవరు చెప్పగలరు?

డెయిలీన్యూసుపత్రికకు తెలిసిన వృత్తాంతము ప్రకారము, జర్మనీ తన సిబ్బందిని తగ్గింపవలయును. పోలీసుదళమును 1,50,000 నుండి 30,000 కు తగ్గింపవలెను. జీతీయపక్షసంఘములును, స్వపరి పాలనాభిమానసంఘములను, రద్దు జేయవలయును. పోలీసువారిని బారక్కులలోనుండి పంపివైచి, పైవేటగృహములలో నుండునటుల నాజ్కాపింప వలయును. ఇట్టిపరతులను జర్మనుజాతీయవాదు లవమానకరము లని ఎంచుచున్నారు. వీరు తీవ్ర ముగ ననమ్మతి. దెలిపెదరనియు, ఇట్టిపరతుల నంగీకరించుటకన్న హిండ్లబర్గుగారు రాజీనామా నిచ్చుట మేలని కోరెదరనియు, దెలియచున్నది. హిండ్లబర్గు సేనాని సయితము, కొంత వ్యతిరేక భావమును గనుబటుకమానడు. ఇట్టి వివాదము లతో ప్రొద్దుబుచ్చుచుండునంతవరకు, ప్రాన్సు తన ఆంతరంగికస్థితిని చక్కబరుచుకొనజాలదు. పాంకేకుగారు, జర్మనీపై పగ సాధించుతలంపును ప్రధానముగనుంచుకొని, ప్రపంచశాంతిరక్షణమును సయితము విచారించక, కలవరము దెచ్చిపెట్టెను. ఇప్పటికయినను ఆపద్ధతియే అవలంబింపబడుటచే, ప్రాంకుదేశపు బాధ్యతలు మెండుగుచున్నవి. సైన్య వ్యయమును తగ్గించుట కేమాత్రము వీలులేకున్నది.

శ్రాంతి ఆర్థికస్థితి యింకను దుస్సహమగుచో, ప్రభుత్వమువా రవలంబింపవలసిన మార్గములు రెండే గలవు. పన్నులను హెచ్చుజేయుట యొక మార్గము. కెయిలోగారి యూహ ఇదియే యని తోచును. పన్నులను హెచ్చుజేయుచో, శ్రాంతి ప్రజలలో అశాంతి హెచ్చి మొదటికే మోసము రావచ్చును. రెండవమార్గము, ధనికులపై పన్ను విధించుట. ఈ మార్గమును సోషలిస్టులు మొదటి నుండియు ప్రతిపాదించుచున్నారు. హరియలుగారి పక్షమున కదియే కారణమయ్యెను. సోషలిస్టుల సూచన లెంత యనుకూలముగ నున్నను, ధనికు లిందు కంగీకరింప రనుట తేటతెల్లము. ముం దేమి జరుగునో తెలియదుగాని, ప్రాన్సునందు ప్రబలిన సందిగ్ధస్థితినుండి, నూతనస్వాతంత్ర్యచిహ్న మొకటి బయల్పడుటనని భావించెదము. బాహ్యపరిస్థితుల వలన శ్రాంతిదృక్పథము మారిపోయినది. మున్నెక మారు స్వాతంత్ర్య, సమత్వ, సోదరభావములను ప్రపంచమున వ్యాపింపజేసి, ప్రజాశక్తిని బహిర్గతము జేసిన శ్రాంతిదేశము, స్వాతంత్ర్యనిరోధ మును చిరకాలము కొనసాగింపనెల్లదు. మరల స్వాతంత్ర్యరక్షణకు గడంగి, ప్రాంకు దేశము ప్రపంచపుసర్వస్వాధిపతియగు సాయపడు నని భా వించెదము. రొమెయిలోలందు బోలు ప్రసిద్ధపురు షులు ప్రాన్సునం దుదయించి, మరల స్వేచ్ఛాగీతి కనుగానముజేయుచున్నారు. ఈ గానమహిమ యూరకబోవునా?

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభ: నూలుచందా

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభ రాజాపు నెలలో గూడుననియు, అందు నూలుచందాను గూర్చి చర్చించెద రనియు దెలియచున్నది. నూలు

చందాను రాజాపు సంవత్సరమువరకయినను కొన సాగించుటకు, కాంగ్రెసుసంఘమువా రంగీకరింప నిచో, దేశప్రముఖుల కింకను స్వయంకృషిపై ప్రేమగలుగ లేదనియు, పరాశ్రయముపై వీరికింకను మక్కువదొలగ లేదనియు, సువిదితమగును. రోజు కొక అరగంటయినను, ప్రజల జ్ఞేమముకొరకు విద్యాధికులు కృషి నలుపలేనియెడల, స్వరాజ్యనిర్మాణము త్వరలో జరుగుట దుర్లభము. నూలుచందాకు టకేగాదు, మరి యేపనికయినను దీక్షయు, శ్రద్ధయు ముఖ్యములు. అట్టి శ్రద్ధను కలిగించుటకు గాంధీ మహాత్ముడు పర్యటనము సలుపుచున్నాడు. రాటపు కార్యక్రమమును నర్వసామాన్యముగ జేయవలయు నని, మహాత్ముడు దేశబంధుదానుగారిని కోరగ వా రందు కంగీకరించినటుల దెలియచున్నది. గాంధీ-దాసు లిరువురును కృషి నలుపుచో, నూలుచందా నిర్వహణమును, నిర్మాణకార్యసిద్ధియు త్వరలో చే కూరుట నిశ్చయము. స్వపరిపాలనావిధానములనెన్ని టిని తయారుజేసినను, అవి సిద్ధించునటుల జేయు సాధనమేమి? లేబరుపక్షమువారు మిగుల బౌద్ధార్య వంతులని నమ్మినను, కన్నర్యెటీపులు మరి యయిదు సంవత్సరములలోపల కదలదరని దోచదు. కన్న ర్యెటీపులు సంస్కరణ శాసనమును బుద్ధిపూర్వక ముగ రద్దుజేయుట కల్లయని తేలి నది. డాక్టరు బిసెంటుగారయినను కన్నర్యెటీపులద్వారా మేలు చేకూరునని తలంచుటలేదు. జమ్నాదాసు ద్వారక దాసుగారు, బాంబాయి లో ముచ్చటించుచు, బర్క్లహెడ్డు ప్రభువుగారి ప్రసంగమును తీవ్ర ముగ ఖండించిరి. మిలిటరీ సర్వీసునందు బ్రిటీషు వారు నిలచియుండువరకు, సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగు లు ఇండియాలో నిలిచియుండక తప్పదని, ఇండియా మంత్రిపలుకుటకన్న వివరీతవాద్యము వేరుండునా? స్వరాజ్యము చూపుమేరలో లేదని యిందునుబట్టి విదితమగుటలేదా? లేబరుపక్షమువారు మరియొక మారు అధికారపదవిని సంపాదించినను, హిందూ దేశమునకు సంబంధించినంతవరకు కన్నర్యెటీపు సాంప్రదాయములనే అనుసరించుట సహజము. అలివియరు ప్రభువుగారి ప్రవర్తనమే యిందుకు నిదర్శనము. ఇంగ్లండునం దేపక్షము పరిపాలించు చున్నను, ప్రజాశక్తినిమాత్రమే గౌరవించెదరనియు, కేవల విన్నపములను రాయబారములను గౌరవింప రనియు, దేలుచున్నది. ప్రజాశక్తి వృద్ధియగుటకు నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణమునకన్నను అనుకూలసాధనము లేదని అంగీకరింపక తీరదు. ఇయ్యది భుక్తిముక్తిసాధన మగుటచే, పక్షభేదము లేక ఎల్లర కవలంబనీయ మగుచున్నది. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము, పనిలేని పట్టభద్రులకు జీవనోపాయమును జూప బోనినది. అందుకొరకై వ్యవసాయాధివృత్తుల నేర్పాటు జేయుచున్నది. భారతీయులు తమధర్మమును నిర్వహించుచు, ఆర్థిక రాజకీయదౌర్బల్యమును తమంతట తామే తొలగించుకొనుచో, రాజప్రతినిధి రీడింగుప్రభువయినను రొనాల్లే ప్రభువయినను యిబ్బందిలేదు. రీడింగు బర్క్లహెడ్డు ప్రభువు లేటుల నిర్ణయించినను ఆందోళనపడ నవసరము లేదు. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో స్వతంత్ర నిర్మాణశక్తి యలవడుట ఎంత ముఖ్యమో యోచించిన తెలియగలదు. తగిన ప్రయత్నముల

నలుపుచో మా త్రిము నూలుచందా వ్యాప్తి జేందకబోదు. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ్యులందుకు శపథమానుట ప్రయోజనకరము గాని, నూలు చందాను ధ్వజము పాటు విస్తారముగా ప్రపంచ మునకు వెల్లడిజేయుట భావ్యము గాదు. సులభ సాధ్యమగు నూలుచందాను సమకూర్చజాలనిచో, ఇంత కన్నను కఠినతరములగు కార్యములను నిర్వహించుట, వట్టి యాడంబరము తప్ప వేరు గాదు.

వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయము

విశాఖపట్టణమున నిచ్చిన పిందుసమయమున ముచ్చటించుచు, తిరుపతి దేవస్థానముగూర్చి పానుగల్లురాజుగారు ప్రస్తావించిరి. దేవస్థానమునందు నిలువధనము చాలగలదనియు, అది సద్వినియోగ మగుట లేదనియు, వృథావ్యయము జరుగుచున్నదనియు, అందులో కొంతభాగమును తిరుపతిలో వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకై వెచ్చింప తమకుద్దేశ్యము గలదనియు, మీరు నుడివెరట. ఈ విశ్వవిద్యాలయము కాశీలోని హిందూవిశ్వవిద్యాలయము బోలియుండునట. హిందూవిశ్వవిద్యాలయమును దక్షిణదేశమున స్థాపించుట ఎంత లాభకరమయినను, దేవస్థాన ద్రవ్యమును మతాభివృద్ధికి సంబంధించిన వ్యవహారములకు వినియోగించుటకే ప్రజలిచ్చుగింతురు. నూతన దేవాదాయ ధర్మాదాయ చట్టముపట్ల ప్రాతికూల్యము ప్రబలుటకు, ముఖ్యకారణము, నిలువసొమ్ము వేరు పనులకొరకు వెచ్చింపబడుననుభీతియే ముఖ్యకారణము. పానుగల్లు రాజుగారి ప్రసంగము అట్టి భీతిని పెంపుజేయుచున్నది. పాశ్చాత్యవిద్యను నేర్పునిమిత్తము, దేవాలయపు సొమ్మును వినియోగించుటకు, ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనుచో, ప్రజలలో నశాంతి హెచ్చుననుటకు సందియము లేదు. నూతనచట్టనిర్మాణము దూరదృష్టి నేమాత్రము జూపుటలేదని, యిందు వలన గోపరింపగలదు.

చీనాస్వాతంత్ర్యము

చీనాదేశపు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము, పాశ్చాత్య జాతుల దురాశవలన అడుగంటినది. ఇట్టి దుస్థితిని గాంచి, ఆత్మశౌరవము గల చీనాప్రజలు మిగుల గుందుచున్నారు. ప్రస్తుత కలవరము గూడ, ఇట్టి భావమునకే ఫలితమని ఎంచవచ్చును. పాశ్చాత్య జాతులు గూడి, సైనిక నౌకాబలప్రయోగముచే హిందూహాయి అల్లరుల నణగద్రొక్క గలరనుటకు సందియములేదు. కాని, ఇందువలన శాశ్వతఫలము గలుగజాలదు. పాశ్చాత్యదృక్పథము మారవలయును. బ్రెయిలిను ఘోర్డుగారు దెలుపుచున్న వివరముల జూచిన, చైనా కేంతటియన్యాయము జరుగుచున్నదో గ్రహింపవచ్చును. పాశ్చాత్యులు చేసేడియక్రమములు శిక్షింపబడుట లేదని, బ్రెయిలినుఘోర్డుగారు చాటుచున్నారు. ఇకనయి నను చీనావారికి ఆత్మశౌరవము గలదని ఎంచి, జాతీయ చైతన్యమును వృద్ధిపెందించి, చీనాకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మొసగుట ముఖ్యమని, అబ్జర్వరు పత్రిక పాశ్చాత్యులను హెచ్చరించుచున్నది. ఈ హెచ్చరికను సకాలమున గమనించి, సఫలఫలముల యుక్తము. లేనియెడల, ఆసియా యూరపుల ఎడ బాటు తీవ్రమగుటతప్ప వేరులాభము గలుగనేరదు.

తుపాను : బట్టచేలవారాళము

నర్మెంటు ఆఫ్ ఇండియా సంఘముపక్షమున, ఆర్. సూర్యనారాయణరావుగారు తుపాను చే బాధనొందిన ప్రదేశములను స్వయముగ తిలకించి, రిపోర్టును ప్రచురించిరి. అక్కడి సీతిగతులను వర్ణించి, అధికారులు చేసిన సహాయము నుగడించిరి. జమిందారులు తగిన సహాయ మొనర్చవలయునని హెచ్చరించిరి. ప్రభుత్వమువారును, ఋణములను విడివిగనిచ్చి, సహాయము జేయవలయునని మీరు సూచించిరి. కృష్ణగుంటూరు మండలములకు, గృహపరికరముల నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు కొంత ధనసహాయము జేసిరి. కావేరివరదలనిమిత్తము మద్రాసునం దేర్పడిన వరదసహాయ నిధినుండి, తుపానునష్టపు నివారణకుగాను, పది వేలరూపాయిల నిచ్చిరని దెలుపుట కేంతయు సంతసించెదము. నర్మెంటు ఆఫ్ ఇండియాసంఘమువారు చేయుచున్న ప్రయత్నములకు వారి సభినందించుచు, ఆంధ్రదేశము తన దాతృత్వము నికనయినను గను పరచి, బీదలను రక్షించుట ధర్మమని తెలిపెదము.

హాజీయాత్రికులు: సంద్విగ్ధస్థితి

హాజీయాత్రికులు మక్కాయాత్ర సలుపుటకు తగిన సౌకర్యముల నిచ్చెదమని, ఇబ్రాహీంపూర్ మహమ్మదీయప్రపంచమునకు అధ్యక్ష మొసగిరి. నముద్రముపై బ్రిటీషువారు సర్వాధికారులగుటచే, యాత్రికులెక్కిన స్త్రీమరులను నిరాటంకముగ బోనిచ్చు భారమును వారే భరింపవలయును. కాని, అమీరు ఆలీగారు పాడను రేవుయొద్ద జహంగీరు సౌకను పోసీయకుండ అపివైచిరి. ఇప్పుడు సంద్విగ్ధస్థితి జనించినది. బ్రిటీషువారు తగిన చర్యను వెంటనే దీక్షింపనిచో, మహమ్మదీయులలో మిక్కిలి యశాంతి పెరుగునని, మాలానా షేకతాలీగారు తెలియజెప్పిరి. యాత్రికులు సముద్రమధ్యమున నిలిచి భీతిపెంచుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే తమ సామర్థ్యమును గనుబజచి, మహమ్మదీయులను శాంతిపరచుట, యుక్తము.

స్త్రీసభ్యురాలు

మద్రాసు కార్పరేషను ఎన్నికలలో ఆంజెలో సతియను ఆంగ్లోహైందవస్త్రీ విజయము గాంచి నందుల కామె సభినందించెదము. కార్పరేషను సభ్యత్వమును ఎన్నికద్వారా సంపాదించుటకీమెయే ప్రథమురాలు. కడచిన మారుగూడ ఈమె ప్రయత్నముల సలిపి, కొంచెము తారతమ్యముతో నోడి పోయినది. స్త్రీలు సభ్యురాలగుటచే, మ్యునిసిపలు సమన్య లనేకములు సులభపరిష్కారయోగ్యములగును. అందు ముఖ్యముగ స్త్రీలకు సంబంధించిన వ్యవహారములగూర్చి కార్పరేషనునా రెక్కుడు శ్రద్ధ వహించుటకు మార్గ మేర్పడును. ఆంజెలో సతికి ప్రత్యర్థిగ నిలచిన ఛాటరుటనుగా రోడిపోయి. ఈమె చెన్ననగరాభివృద్ధికై పాటుపడి, స్త్రీలకు శౌరవము చేచ్చు గాక యని మనఃస్ఫూర్తిగ గోరెదము.

పబ్లికుసర్వీసు కమీషను

ఇతరలాభము లేవియులేకున్నను, పబ్లికుసర్వీసు కమీషనును వెంటనే నియమించదరనియు, దానిని

స్వతంత్రసంఘముగ జేసి సర్వీసు ఉద్యోగులసీతి చలంపకుండజేసెదరనియు, సిమ్లా విలేఖకుడు హిందూపత్రికకు దెలుపుచున్నాడు. రీడింగుబర్నేస్ హెడ్లుగార్ల మధ్య జరిగిన సంప్రదింపుల కీది ఫలితము. భారతీయులు గోరెడి స్వపరిపాలనము సిద్ధించునాశ లేదు. శాసనసభవారి కోర్కెలు తృప్తికరింపబడుచున్నవి. ఉక్కుచట్టమును బలపరచిన చాలును. ఆపిమ్మట భారతీయుల కేసంస్కరణముల మొసగినను సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగుల అధికారముల కెట్టి కొరతయు వాటిల్లబోదు.

గుత్తి పునీటిపుపోలీసు

గుత్తిపై పునీటిపుపోలీసును విధింపవలయునా లేదాయను విషయమును విచారించుటకు, కోర్ ట్నీగారిని నియమించిరి. వీరితోగూడ ఇరువురు అనధికారసభ్యులను జేర్చి, విచారణసంఘము నేర్పరుపవలయునని, ఇంతకుముందు సూచించియుంటిమి. డి|| బ|| కేశవపిళ్లగారియనను, ఒక్కసివిలియను ఆఫీసరు నియామకముతో సంతృప్తి జెందుటలేదు. అనధికారులనుగూడ విచారణకర్తలుగ నియమింపవలయునని, వారు ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వమువారిందు కంగీకరింపనియెడల, ప్రజాభిప్రాయము వెలువడుట దుష్కరమగును.

త్రాగుడు అవసరమా?

త్రైస్తవ విశిష్టాభిప్రాయము.

ఇండియన్ సోషల్ రిఫార్మరు యిట్లు వ్రాయుచున్నది:- కలకత్తా ఆక్స్ ఫర్డ్ ముద్రణాలయమున ఎపిథెసీ బ్రాత్స్ వర్గముచే ప్రచురింపబడు ఎపిథెసీ పత్రిక కాపీ నొకదాని నెవరో మాకు పంపిరి. అందు ఒక పుటలో ప్రశ్నోత్తరములు గలవు. మా కీపత్రికను పంపినవారు యాక్రొండి ప్రశ్నను గుర్తుపెట్టెను. “యూరోపియనులకు త్రాగు డంతతభ్యాసముగల యేలీ త్రాగుడును త్రైస్తవమత మంగీకరించునా?” ఇందులకు ప్రత్యుత్తర మిట్టియబడెను; “త్రాగుడు జీవితావసరము. కాబట్టి త్రైస్తవమతము దానిని నిషేధించుట లేను. కాని జిహ్వలోలత్వమును (త్రాగు ఆపుకొనుమని బోధించుచున్నది.) త్రైస్తవమతము యేమి నిషేధించునో యేమిఅంగీకరించునో చెప్పవలయు మేము అధికారమును వహింపనొల్లము. కాని త్రాగుడే జీవితావసరమగు నెడల యెవరైనను పూర్తిగ త్రాగుడును మానునెడల జీవించుటయే దుర్లభము గావచ్చును. జంతురాశి యంతయుగాక లక్షలకొలది జనము మద్యము నేమాత్రము ముట్టుకొనకుండ చాలకాలము జీంచి ప్రయోజనకరముగ నుండిరి. అట్టితరీ త్రాగుడు జీవితావసరమని నిర్ణయించుట పరమనిశ్చయమనవలయును.

ఇండోరు సంస్థానములో నిర్బంధ ప్రాథమికవిద్య

మహారాజుగారు క్రొత్త శాసనమున కనుమతించిరి

ఇండోరు, జూన్ 7:- ప్రాథమిక కావ్యలలో నన్ను బాలబాలికలకు నిర్బంధ విద్యను గరపు నూతనశాసనమునకు ఇండోరుహోల్కారు మహారాజుగారు కనుమతించి రని తెలియుచున్నది. ఈ క్రొత్తశాసనము వచ్చే అక్టోబరులో ప్రారంభమగు ప్రభుత్వపు సంవత్సరాదినుండి ఇండోరులో నమలు గొనికొనవచ్చును. లోపరు ప్రైమరీ తరగతులలోనున్న 6-18 సంవత్సరములలో నున్న 4 వేలమంది బాలురకు 82 పాఠశాలలలోను 6-11 సంవత్సరములలోనున్న 850 మంది బాలికలకు మరి 82 పాఠశాలలలోను నిర్బంధ విద్యగరవుట కీస్కీము యేర్పడియున్నది. దీనికిగాను అవసరమైన భవనములు మొదలైనవాని నిర్మాణమునిమిత్తము 2 లక్షలు మొట్టమొదటిలోను అచ్చటి నుండి ప్రతిసంవత్సరము 1 లక్ష చొప్పునను ఖర్చునని అంచనావేయబడినది. జిల్లాలో విచ్చిక్ పద్ధతులవలన ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తికొరకు సౌకర్యములను హెచ్చుజేసుకొనుటకు కాంక్షను చేయుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

స్వామాన్ దీవుల విప్లవము

లండన్, జూన్ 8:—స్వామాన్ దీవుల విప్లవనాయకులు అధ్యక్షులయిన గ్రీకు రాజకీయాల కార్యాలయమువారు తెలిపినట్లుగా.

ఆంగ్లో జర్మను వర్తకపు ట్రాడంబడిక

జర్మనులు తమ అధినివేశములను తమకీయవలె ననుట

మ్యూనిచ్, జూన్ 8:—జర్మన్ అధినివేశసంఘము వారు వార్షిక పత్రమును ఇటువలె వివరించినది:—జర్మను అధినివేశములను దొంగిలించుట గర్హ్యము, తిరిగి జర్మనుల కీయవలెనని జర్మను ప్రభుత్వము వారు రుజువు చేసెను. బ్రిటిషు అధినివేశములను దింకను అమలుజరుగుచున్న ప్రతికూలజర్మన్ నిబంధనలను రద్దు చేసినగాని ఆంగ్లో జర్మన్ వర్తకపు ట్రాడంబడికను రివిప్టాగు సభ వారు ధృవపరచారు.

ఇటలీవైమానికుడు డిసినిగో గారు ఎడిటెయరు చేరెను.

మరణవార్త

బొంబాయిలో వసించిన మ్యూరుగారు చనిపోవునని ఆతని దగ్గర 18000 పానుల విలువగల ఆస్తి యుండెను.

కలకత్తా ప్రధాన క్రైస్తవ మతగురువు

పోవుగారు ఆహ్వానించుట

కోము, జూన్ 7:—కోములో కలకత్తా ప్రధాన క్రైస్తవ మతగురువును మనిషీరు పెర్సియాండు పేరయనుగారికి పోవు హృద్యమును స్వాగతమొసంగెను. అందఱును ప్రపంచమందంతలను విశ్వాసమును కృతజ్ఞతను జూపుచున్నందులకు సంతోషమును వెల్లెబ్బిరి. ఇండియా మతప్రచారక ప్రదర్శనమున పాల్గొన్నందులకు సంతోషమనిరి.

పట్టు పన్ను

లండన్ నర్తక సంఘమువారి ఆక్షేపణ

లండన్, జూన్ 8:—ప్రభుత్వము వారు సమరణజేసిన క్రొత్తవిధానములను లండన్ పట్టునర్తక సంఘమువారు ఖండించుచు ఏక గ్రహముగ ఆక్షేపించవలెనని తీర్మానించినది.

ప్రతిపంతు

నీటిపారుదల అవసరము

వియన్నా, జూన్ 7:—ఇండియా, నూదానులో జన గణము నీటిపారుదలగూర్చి స్విట్జర్లాండు వాస్తవ్యుడు బల్టెర్ మిగెల్ ప్రతిపంతు డాక్టర్ లో తెలియజేసెను. ఈ ప్రకారముగ తేయబడే చాలమందిని, ప్రభుత్వమును బట్టి గ్రీకు ప్రతిపంతును ఎక్కువ తేయగలరని, ఆమెకును ప్రతిగర్హేషముగనున్నది. కొంతకాలము వరకు సాగునీరు యుండును. అయ్యది పరిశ్రమ భంగకరము. ప్రతిపంతును ప్రశ్నలకును నిష్పంపజేసి రవాణా చేయబడుచు వుండు సౌకర్యము సౌకర్యములే అన్ని ప్రభుత్వములవారు సర్వకర్తవలె కనుసరించి ఎక్కువ ప్రతిపంతుని పంపించగలరు.

ఇండియాలోను నూదానులో నున్న నీటిపారుదల పనులను అనంతించవలె నని, దానివలన ఎక్కువ ప్రదేశమును ప్రతిపంతులో గలుపవచ్చు నని, అన్ని ప్రభుత్వములు దీని అమలు జరిపిరని నీటిపారుదలచే చాలవరకు విస్తరింపజేయటకు నిలగు ననిరి.

స్వాంగుపా అల్లరులు

సమ్మె సమీపములోనే అంతరించవచ్చును

విదేశ ప్రభుత్వముల చర్య

లండన్ ప్రభుత్వములగూడ సమ్మె ప్రాతిపదికను ఇంతవరకు 250000 మంది చమ్మెలో నున్నారని, చాలమంది పోలీసులకు ప్రశంసించెను.

వైస్రాయలు దీనిపట్ల, చమ్మె కట్టడం తృప్తికరమున సంగతి.

పికింగువిద్యార్థుల కోర్కెలు

పికింగు, జూన్ 8:—దేశమంతటను విద్యార్థులు సమ్మెలనేర్పాటు చేయుచున్నారు. పోలీసు వేషమును పోషింపజేసిరి. ఎవరను చనిపోలేదు. విదేశాంగ ప్రభుత్వమువారు యుద్ధనాకల సంపుచున్నారు.

యూరనును తిరిగి ఇచ్చివేయవలెననియు, బ్రిటిషు సరకులను బహిష్కరించవలెననియు సమపాదములను రద్దుజేయవలెననియు ఒక యుద్ధాధ్యాయుడుగూడ సమ్మెలో చేరి బోధించుచున్నాడు.

యుద్ధనాకలు

పరిస్థితులు కష్టముగ నుండుటచే బ్రిటిషు కాన్సులుజనరలు కోరిక ననుసరించి ఆమెకును యుద్ధనాకలు 8.వ తేదీకి వచ్చును.

పికింగు, జూన్ 8:—చీనా ప్రభుత్వము ఆసంప్రాగ్ నున్నది. విదేశీయులపై పన్నుల దాడిని రెలు పలేదు. పోలీసువారిని ముట్టడించినపుడే కాల్పులను ఉత్తరువు జేసితిమని ఇటలీయంత్ర చీనా లేఖకు ప్రభుత్వము నిచ్చెను.

ఇటలీయంత్ర ప్రభుత్వము

మ్యూంగుపాకు 8 తేదీని రాయబారము లేగును. చీనా నిరేదకమునుగూర్చి విచారించెదరు.

రీడింగు ప్రభుని ఆగమనము

లండన్, జూన్ 8:—జూలై 24 తేదీని రీడింగు ప్రభువు ఇండియాకు బయలుదేరును. తిరుగు గడువు పూర్తి అయిన పిదప రెండవ పర్యాయము రాజప్రతినిధిగ నియమించునని డెయిలీ మొయిలు రాజకీయనిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

స్వామాన్ దీవుల విప్లవము

ఏథెన్స్, జూన్ 8:—అధికారులు, సైన్యము, పోలీసు వాదను బియాన్, స్వామాన్ దీవుల ప్రాంతములకు వచ్చిరి. విప్లవకారులు 450 మంది యున్నారు. తాము పట్టుకొన్న తుపాకుల ధరించిరి. ప్రతినిధియు స్వామాన్ దీవులయందు నేనలు దిగు ననుకొనుచున్నాడు.

విప్లవకారుల బెడరింపు

కోము, జూన్ 8:—అయ్యధికారులైన గంపులు స్వామాన్ దీవులను బట్టుకొనిరనుచున్నారు. గ్రీకు అధికారులను వెడలగొట్టుటకు బట్టు చేసిరి. పన్నులను తగ్గించుటల చేయుట కిట్లు చేయుచున్నారని తమకోర్కెలను ఈడెర్నకున్న స్వామాన్ స్వాంత్ర్యరాజ్యముగ నెలకొల్పుచున్నారు.

జాతీయమిత్రసభ

ప్రతినిధులారా

జనీవా, జూన్ 7:—8 తేదీని జాతీయసభకు వచ్చిన చాంబర్లేనుగారును పరివారమును చుట్టూర్చుము బ్రియందు గారితో విందారగించిరి. బ్రియందుగారిలో ముఖ్యము విషయములను ప్రస్తావించెదరు.

బెర్లినులో శేఖరవిగ్రహపు పండుగలు జరుగుచున్నవి.

సోఫియాబాంబు దురంతము

మరణశిక్షను ద్వీపాంతరవాసముగ మార్పుట
సోఫియా, జూన్ 7:—సోఫియా దేశమున పడిన బాంబునెరములో నికోలనా అనుస్త్రీకి ఉరిశిక్ష జేపిరి. దానిని ద్వీపాంతరమునకు మార్చిరి.

యూనైటెడ్

జాల్మా ప్రజల వ్యతిరేకము

ఏథెన్స్, జూన్ 7:—యూనైటెడ్ జాల్మా ప్రజలు సమీకృతము జాల్మా ప్రజల యంత్రవ్యతిరేకము పన్నిరి.

చీనా బాంబుపరిస్థితులు

ఆర్థికస్వాంత్ర్యము గావధానము

లండన్, జూన్ 7:—ఇండియా ఇదివరకే యనుభవించుచున్న ఆర్థిక స్వాంత్ర్యమును చీనా కీయవలెనని అజ్ఞప్తరు ప్రతికూలలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. చీనా స్వాంత్ర్యప్రభుత్వములకును చీనాను పరిస్థితులు మరల ఏర్పాటుగావలెను. అనత్యము జరిగి తీరవలెను. చీనా ఇక వెంటమాత్రియ ఆర్థికస్వాంత్ర్యమును మరచి నిద్రొపబాలడు. జాతీయప్రభోధమును గాంచినది. క్రొత్తభావమును గన్పించి దానినూపి చీనాను ద్రిప్పవలెను.

క్యాంటన్ పోరాటము

క్యాంటన్, జూన్ 7:—చెక్ కాచామింగు సేనానిని వెడలగొట్టుటకు సర్కారు తేనుగాను దెబ్బిచ్చి తీసుకవచ్చిన సేనలనుజూచి క్యాంటన్ వారికి కోపాగ్రహము గల్గెను. దీని వలననే పోరాటము తీవ్రపడినది. సర్కారు తేనుగా, కోమింగు గార్లపట్ల విశ్వాసమును జూపుచు కొందరు యున్నాననుపక్షమువారు నదికి ఉత్తరముఖముగ నున్న జిల్లాలలోను తూర్పు జిల్లాలందును వైశ్యములను ప్రత్యేక దెబ్బలు మానవలెనని కోరుచున్నారు. లేనిచో నిరసనలు జూరెద మనుచున్నారు.

అధికారులు వీరి అవిధేయతను ఖండించుచు పనిలో నుండి తొలగించుచు యునానీను సర్వసేనాధిపతిగ ఇంకొకరిని నియమించిరి. దీనిని యుద్ధప్రకటన మనవచ్చును. యాంగ్లేసిగారు ఈమెకు మార్గవేదములను బట్టుకొనెను. తంతికార్యాలయమును వశపరచుకొనెను. విద్యుచ్ఛక్తి దీపముల సామానును దీసికొనెను. నదికి ఆవలప్రక్కను ఈవలప్రక్కను ఎదురుగ ఒకరికొకరు స్థానములను క్యాంటన్ నీను యూనానీను వారు ఏర్పాటుజేసికొనిరి. క్యాంటన్ లెక్కంతయు యూనానీనుల చేతిలో నున్నది. సోనియలు అధికారులచే తిరిగి చేయబడిన వారిపోషకులనులమీద అధికారులు ముఖ్యముగ ఆధారపడియున్నారు.

కి|| శే|| గ్వాలియరు మహారాజుగారు

ప్యారిసులో దహన సంస్కారము జరుగుట

ప్యారిస్, జూన్ 8:—గ్వాలియరు మహారాజును పెకిలాచెయిజు స్మశాన వాటికి దహనముజేసిరి.

గ్వాలియరు మహారాజుగారు నిరాడంబరముగ ఆంత్యక్రియలు జరుగవలెనని కోరుటచే పెక్కుదిగ జరుపబడెను.

ప్రస్తుతము కొలంబేయియలో బూడిదను జాగ్రత్త జేసిరి. అరువాత ఇంకొక చోటికి గొంపోయెదరు. నీను నది ప్రక్కన హిందువులు ఆచారము ననుసరించి దహనము జరుగుటకు పోలీసు అధికారి ఒక్కొక్క న తేరు. సెరిలాచెయిజు దగ్గర చిత్తిచేర్చిన వారును నుంపులు గూడెదరనియు మానుగడెదరు. అందుచే కన్యకాంతరము చాలవరకు చ్యాతూర్వాక్రీడులోనే జరిగెను. అసలు దహనసంస్కారమున హిందూపురోహితు గుండెను. మహారాజు మర్యాదకు తగినటులు శ్రమను గొంపొందిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

స్పెయిను మరల పోరుట

ప్యారిస్, జూన్ 8:—అబ్దుల్ కరీం ముఖ్యనగరము, అద్దీకను స్పెయిను సేనలు 10 కోజులలో ముట్టడించునని మరాఠోనుండి తెలుపుపత్రికా లేఖరి తెలుపుచున్నాడు. సైనిక నాకా వైమానికదళము దిగును. ప్రిమా డివిజన్ సేనాని స్పెయినుగ వ్యవహారము నడిపించును.

సర్ జార్జి లాయిడ్ వంటవాడు చనిపోవుట

ఇంతవరకు ఎవరును అరస్తుగాలేదు

లండన్, జూన్ 8:—నిన్నటిదినము మేలయిన మందిరమున సర్ జార్జి లాయిడ్ గారు వంటవాడు (బట్లరు) చచ్చి పడియుండ గనుగొనిరి. ఇతనివయస్సు 26 సంవత్సరములు. రెండేళ్ల నుండి సర్ జార్జి లాయిడ్ గారి దగ్గర పనిచేయుచున్నాడు. యుద్ధము ప్రారంభమైనపుడు ఇతడు ఇండియాలో పనిలోనే నెలకు గండిగొడ్డలితో తల బ్రదర్ల ప్రక్కలో పడి యుండెనట. ఇంతవరకు కేసును అరస్తుజేయబడలేదు. కొంత కాలము కార్న వరకు ప్రభుని సేనలో నుండెను.

ఈజిప్టుకు సర్ జార్జి లాయిడ్ తో పోవుటకు పూర్వపు పనిని చూసుకొనెను.

కప్టెన్ ఆముండనే గారన్న 14 రోజులు పూర్తి అయినవి. ఇంకను ఏమి తిరిగి రాలేదు. పెదకుటకు విమానములు ప్రయత్నించుచున్నవి.

ఇటలీ రాజు

సింహాసనము నధిష్టించి 25 సంవత్సరము లగుట

సార్వభౌముడు గడ్డ నెక్కి 25 సంవత్సరములైనది. 25 వ వార్షికోత్సవమును అమితవైభవముతో జరిపిరి.

రాజునకు వైద్యక పరాక్రమమునకు పతకమును బహుమతి నొసంగుటకు నిశ్చయించిరి. అధికారామాముతో గగ్గ జరిగెను.

రాయబారులు రాజును దర్శించి అభినందించిరి. ప్రజా ప్రతినిధులు గూడ విశిష్టత్రముల నర్పించిరి.

పురమంతయు పతాకములతో విరాజిల్లుచుండెను. పోయతులతో ప్రకాశించుచుండెను. ప్రతినిధులు పలుభాగముల నుండి రోమునగరమునకువచ్చి దిగుచున్న రీయత్సవములో పాల్గొనుటకు వైద్యక పరిశీలనము జరిగెను. పార్లమెంటువారు సెనటువారు విశిష్టత్రములను సమర్పించిరి.

రాజు, యువరాజు మున్నెటిగారితో ముచ్చటగ మాట్లాడిరి. మంత్రులతోడను, ప్రతినిధులతోడను మాట్లాడిరి.

గనులపనివాండ్రు సంఘము

ఒడంబడికకు నిరోధము

లండన్ జూన్ 4:—థామస్, టెవిస్ గార్ల నిరోధముచే గనులపనివాండ్రు ఆందోళన కలిసి ఒడంబడిక నుజేసికొనుటకు సర్వసాధారణములు భగ్గుములాడును. కుక్కుగారి ఆచరణము ప్రేక్షియూనియను కాంగ్రెస్ వారే ప్రారంభించినగాని నెగ్గదనుచున్నారు.

అందుచే నేడు కుక్కుగారి ఆనుచరులు విచారించుచున్నారు.

జర్నీ ఆయుధవిస్తనము

మిత్రమండలి లేఖ

ఆక్షేపణలు బయలుదేరునట

లండన్, జూన్ 4:—రాత్రి 1/10. మిత్రమండలి కతి నమగు మరతులను గోరిరి తెలియవార్లు దెలుపుచున్నవి. ఆలేఖ నేడు మిత్రమండలికి జేయబడును. ప్రస్తుతమందున్న జర్నీని స్వీదీనిని ఎత్తివేయవలెననుచున్నారు. జర్నీని పోలినుద శమును 15000 నుండి 30,000 కి తగ్గించవలెననుచున్నారు. రాజాపాలనమును గొనుసంఘముల నెత్తివేయవలెననిరి. వ్యగ్రభావముతో గూడుకొన్న జాతీయసంఘముల నెత్తివేయవలెననిరి. ప్రస్తుతమందున్న పోలినువారకీమలపద్ధతిని తీసివేయవలెననుచున్నారు. మిత్రమండలి చేతములో నివసించునటులే పోలినువారు పనిచేయవలెననిరి. తెలియజేసి తాత్కాలికముగ కొంతకాలము వారకీమ లుండవచ్చుననిరి.

జాతీయవాదులనును మిత్రమండలి లేఖను ఆక్షేపించుటకు ప్రబలయత్నములు జేయువరకునుచున్నారు. అట్టి లేఖను సంతకముజేయుటకు బహులు హెచ్చించుకొని రాజీనామా నీయవలెనని కోరెదరట.

సర్ జార్జి లాయిడ్ వంటవాని హత్య

హంతకుని బట్టుకొనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 8:—రిమ్స్ ఆను వంటవానిని జంపే నను సంబంధములో సెనెనోకు పోలినువారు ఆర్థర్ హెన్రీ విషపు అను యువకుని అరస్తుజేసిరట.

మరాఠోలో

జర్నీ పడవలను బట్టుకొనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

పూర్ణ, జూన్ 8:—శ్రీమంచి యుద్ధశాఖలు అగడిన దగ్గర రెండు జర్నీ పడవలను బట్టుకొని మజదారుకు గొంపోయి అచట నిలిపివేసెనని సెనెనో వార్తలు దెలుపుచున్నవి.

లీవరుహ్యము ప్రభునిచిత్తమరణ శాసనము

లండన్ జూన్ 8:—రాత్రి 1/35 1200000 పౌనులను 21 సంవత్సరములైన పిదప భుక్తులైనవెనని మరణశాసనమును వ్రాసిరి. ఈసామ్యంతయు లీవరు హంతకుల కంపెనీలో నున్నది. స్వార్థితము, భూములు కొడుకున కిచ్చివేసిరి.

పెరిషియా నౌకలు

యుద్ధనౌకలు పరీక్షించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

దొంగతనముగ ఆయుధములను మందుగుండు సామగ్రిని యుద్ధపరికరములను పెరిషియా కిందుకాఖలోనికి గొంపోవుచున్న ఆనుమానమున్న నే పరీక్షించుటకు తక్కిన వర్తకనౌకలను మినహాయించుటకు అంగీకరించిరి.

కైస్తవప్రజలన్న గ్రామములు

రక్షణము గోరుట

పెయిసూలురాజును గోరుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

బగ్గాడ్, జూన్ 8:—మసోలుకు 80 మైళ్లు దూరములోనున్న జకో మతగురువు అచట బాల్లియనులో నున్న క్రైస్తవగ్రామములకు తురుష్కుల బాటనుండి రక్షించవలెనని పెయిసూలు రాజునకు తలపెట్టెను. మతగురువగు మార్క్వి ఆతని మతుని అరెస్తుజేసిరి తెలియజేసిరి. తురుష్కు రాజధానికి గొని పోయిరట. వారి ప్రాణములు ఆపాయములో నున్నవట. ఈగ్రామములు నాశనముగా నున్నవని భయపడుచున్నారు.

అంతరిత్రమండలి పరిశీలనసంఘ

నివేదికము

జర్నీల లోపములను దెలుపుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 8:—అంతరిత్రమండలి పరిశీలనసంఘమువారు నివేదికమును ప్రకటించిరి. అందులో జర్నీలు జూరవేర్చునలయున్న సంగతులను వెల్లెబ్బిరి. జర్నీలు జూరవిన నిరోధమును ప్రతిష్టాంశమును చెల్లించువలెననుచున్నది. యువకుల వైద్యక తరీఫీదును గూర్చియు, ఆనవు ఆయుధసామగ్రి యుద్ధసామగ్రినిగూర్చియు జర్నీలు జేసినమోసమును దెలుపుచున్నది. ఈ నివేదికమునే మక్రవారము జర్నీనికంపెనీ లేఖకు ఆధారముగా జేసికొనిరి.

సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టు

చేంబల్లెను, బిగ్గియండు ఒడంబడిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

జనీవా, జూన్ 8:—సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టు విషయమై బ్రియండు చాంబల్లెనుగార్లు ఒడంబడిక కుదిరె నని తెలుపుచున్నారు. దీనిప్రకారము వెర్సెయిల్స్ ఒడంబడికలో నిర్ణయించినప్రకారములైన సరిహద్దులు గాపాడుటకు బ్రిటను అభయ మొనగుచున్నది. తన వైద్యక నాకావైమానికదళము లన్నిటిని వినియోగించెద మనుచున్నారు. జర్నీలు రాష్ట్రీయ వైద్యక అనుబంధముల నల్లఘించిరేని ఇట్లు జేసెదరు. కాని ఈభయము జెకోస్లావాకియా పోలండు సరిహద్దులకు అనువర్తించదు. ఇవి జాతీయమితి సంరక్షణముక్రిందనే యుండును. ప్రాంసు ప్రాచ్యమిత్రులపై తిరుగుబడిరేని సైన్యములను తీసివేసిన రైను ప్రదేశమును ప్రాంసు యుద్ధస్థానముగ నేర్పరుచుకొని చుట్టు దించబడిన తన మిత్రునికి సహాయముచేయుట కంగీకరించుచున్నది. సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టులో జెప్పినసంగతులన్నిటిని ఒప్పుకొని సంతకము జేసిననే జర్నీనిక జాతీయమితిలో స్థాన మియ్యబడును. లేనిచో జేర్చుకొనవలెను. బ్రియండుచాంబల్లె తనకు సంపూర్ణముగ ఒడంబడిక కుదిరెనని చాంబల్లెనుగారు ధూటు రుతో దెలుపుచున్నారు. కాని వివరములను చర్చించుటకు నిరాకరించిరట. జర్నీని చూచించిన ఏగ్నాటులకు ప్రత్యుత్తరముగ ఈఒడంబడికను గూడ జేర్చి జర్నీని కంపెనీదరట.

కూచి బీహారుదావా

విచారణ ముగిసెను

కలకత్తా, జూన్ 8:—కూచిబీహారు విడియాభులదావా విచారణ నేడు హైకోర్టులో జప్తిను గ్రిగరీగారి యెదుట పూర్తియయ్యెను. ఈదావా తనభర్త క్రూరుడును వ్యభిచారుడును గావున తన వివాహబంధము రద్దుచేయవలెనని దని యాశ్వరాజీ నిరుపమాదేవితే తేబడినది. రాజుమారుడు స్వయముగా కోర్టుకురాలేదు.

తిరిగి పరీక్షింపబడినప్పుడు రాజుమారి యిట్లు చెప్పెను:—

1918 నుండి 1923 వరకు నాభర్త నాయెడల సాధారణముగా క్రూరముగా నుండెడివాడు. రెండుమాడుసారులు నన్ను నేవకులయెదుట నిందించి యింటినుండి వెడలిపొమ్మనెను. నేను అస్సలురాలనుగా నున్నప్పుడెల్ల యింటిలో నుండక నన్ను విడిచిపొయిడివాడు. 1923 సంవత్సరములో నేను కూచిబీహారులో జబ్బుగా నున్నప్పుడు మాడునాలుగు రోజు లింటివద్ద నుండక రాజుమారుడు వెడలిపొయెను. ఇట్టి దురవస్థల వలన నాకు గుండెదడయు కల దిమ్ములు యేర్పడెను. 1924 ఆగష్టు 12 తేదీన నాపిల్లలను రాజుమారుడు తీసికొనిపోయెను. కొన్ని దినములు నేను మంచములో నుంటిని. పిల్లలను పంపమని నేను వ్రాసితిని గాని రాజుమారుడు డెట్లు చేయలేదు.

డాక్టరు సాక్ష్యము

1924 సెప్టెంబరు నెలలో తాను రాజుమారికి మండిచ్చినట్లుగా సాక్ష్యము చెప్పయ డాక్టరు ఆండ్రూ ఎడ్వర్డుకొంకరిల్లు చెప్పెను:—మనోవ్యాకులత గలిగి ఆమె విడకుచుండెను. గుండెదడ చిహ్నములు కనబడుచుండెను. ఆమె నెమ్మది లేక కొట్టుకొనుచుండెను. నాడిపడిగా లేక కొట్టుకొనుచుండెను. గుండెదగ్గర నొప్పియు తలనొప్పియు ఆమెకుండెను. ఆమె జల్మే ఆమె యారోగ్యమును చెడిగొట్టెను.

రాజుమారుని దున్నీతి

రాంచీలోనున్న ఫోరా, మేనాయన నిద్రకు అక్కచెల్లెండ్రు డాక్కు బంగాళాలో రాజుమారుడు జుపిన దున్నీతిని పేల్చిడించిరి. విక్టరు రాజుమారుని మోటారుకారులో డాక్కు బంగారా క్షియద్దరు అక్కచెల్లెండ్రును తీసికొనిపోయిరి తెలియజేయుటకు దానిని ద్రుంపరచెను.

దీనితో సాక్ష్యము ముగిసెను.

న్యాయమూర్తి యింతను తీర్పుచెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

డార్మిలింగు, జూన్ 8:—మెడల్సు తేయాకుతో యజమాని గిల్లగారి అధ్యక్షతక్రింద చెట్టగాంగులో తేయాకు తోటలవారి సంఘముకడ స్థాపింపబడెను.

అఖిల భారత కార్మిక సమితి మహాసభ కార్యనిర్వహణ సంఘము

కానసభలయందు కార్మికప్రాతినిధ్యము
విచారించుట కుచరంఘము

పశ్చిమోత్తర రైల్వేసమ్మెలపై కమిటీ తీర్మానము

నాగపూర్ జూన్ 8:- పి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారి

అధ్యక్షత క్రింద అఖిలభారత కార్మికసమితి మహాసభ కార్య నిర్వహణసంఘముయొక్క సమావేశము జూన్ 6, 7 తేదీలందు నాగపూర్ జరిగెను. అసెంబ్లీ సభ్యుడగు డాక్టరు యస్. కె. దత్తాగారు మాజరై. వివిధప్రాంతములందు గల 24 సమితుల ప్రతినిధులు ఇరుకదిమంది సభకు వచ్చిరి. గతసమావేశము గావించబడిన తీర్మానములు ఖాయము చేయబడిన పిదప జన రలు క్రెకటర్ రిపోర్టును ఆమోదించుననదని సహాయ కార్య దర్శియగు బఖేలుగారు గోరి. 90000 ల సభ్యులు గల 88 సమితులు మహాసభ కనుబంధములుగా నుండెనని నివేదికయందు తెల్పబడెను. దెంగాలు, బొంబాయిలందు రాష్ట్రీయ కార్మిక సమితి మహాసభ సభ్యులు స్థాపించ బడెననియు కార్మిక డైరెక్టరీ ప్రచురింపబడుననియు తెల్పబడెను. నాణిజ్యము కార్మిక పక్షితులను సంబంధించిన భాగము జూన్ 15వ తేదీ నాటికి ప్రకటింపబడును. ఇంగ్లీషు స్కూల్స్ వివిధ ద్రిటిషు కామనువెల్లు కార్మిక సభుసమావేశ మునకు హైదరాబాద్ కార్మిక సోదర ప్రతినిధులను బంపుటను గు రించి తెల్పి వలసరాజ్యమందు హైదరాబాద్ కార్మిక సమితిని గురించిన ప్రశ్నలను కామనువెల్లు కార్మిక సమావేశపు కార్య క్రమాంతరమున జేర్చుట కీ సభాసంగీకరించెనని తెల్పబడెను.

పిమ్మట దెంగాలు బొంబాయి రాజధానులందు ఏర్పా టు చేయబడిన కార్మిక సమితి మహాసభ రాష్ట్రీయ సంఘముల ను ఖాయముచేసి పశ్చిమోత్తర రైల్వే సమ్మెను గురించి విచా రించుటకు సమావేశము ప్రారంభించెను. కార్మికసమితి మహా సభ పశ్చిమోత్తర రైల్వేసమ్మె విషయమై సహకారము జూపె ద మని పంపిన తంతికి రైల్వేబోర్డు సంతసింపించు సమాధానము నిచ్చెను. రైల్వేబోర్డు యావించయములో శోక్యము కలుగజేసికొనుట పాడి గాదని బోర్డు సమాధానమిచ్చెను.

మరునాడు యావించయమై చర్చించబడెను. తుదకు తీ ర్మానము లైక్కంతయుగా వింపబడెను. కార్మికసమితి మహా సభయొక్క విధానమునందు లోటులను దొలగించుటకు నిబంధ నల సేర్పరచుటకు నోక ఉపసంఘము యేర్పరచబడెను. పి, ఎఫ్. ఆంధ్రాను, యస్. యం. జోషి. చేమనలాలు, జి. పెట్టి, ముకుందలాలు సర్కారు, ఆర్. ఆర్. బఖేలు డా॥ యస్. కె.

దత్తాగారు గల యొక ఉపసంఘము నిర్ణయింపబడెను.

ఇదివరలో మహాసభయందు గావించబడిన తీర్మానముల ప్రకారముగ కార్మికులకు కానసభలయందు ప్రాతినిధ్య మిచ్చు టకు చిత్తుడేర్పాటును గావించుటకు యాఉపసంఘము నియ మింపబడెను. ఇహమా క్షయమిల్లియ భారతదేశమునెల్ల నోక కార్మికవారము జరుపుటకు సంఘము నిర్ణయించెను. తగిన యే ర్పాటు చేసి నవోరా బోవు కార్మిక సమి తుల సభ మదరాసు నందు జనవరిలో జరుపుట కు నిశ్చయింపబడెను. గవర్నరు మెంటు టెలిగ్రామునందు దెలుప బడిన విధమున పశ్చిమోత్తర రైల్వేసమ్మె పరిస్థితులను గురించి విచారించి ప్రకటించుటకు ఆంధ్రానుగారు బఖేలుగారి ఆనుజ్ఞ వొందిరి.

పశ్చిమోత్తర రైల్వేసమ్మె సందర్భమున నాగపూర్ నందు జూన్ 6, 7 తేదీలందు జరిగిన అఖిలభారత కార్మికసమితి మ హాసభ కార్యనిర్వహణ సంఘము యాదిగను ప్రకటించిన తీ ర్మానము గావించెను:- అఖిలభారత కార్మికసమితి సభాధ్యక్షుడగు పి. యస్. ఆంధ్రానుగారు సభ్యులనుగూర్చి విచారిం చవలయును. (1) రాజీచేయుటకు ఉచితముగా యేర్పాటులను ఆంధ్రానుగారు గావించుటకు సభ అధికారమిచ్చునున్నది. పర స్పరభేదములతో గూడినవారలు అనుబంధముచే సమ్మెకు గారణములను సభవారు యిరుమిత్తనుని డెల్వలకున్నారు. సమ్మెదారులయెడ సభ సానుభూతిని జూపి కార్మికులకు సహాయము జేయవలయునని ప్రజలను గోరుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రానుగారికి యిన్ ఫ్రమంబాగానుండుటచే మంగళ వారమునందు బయలుదేరుటకు డాక్టరు అనుజ్ఞ యిచ్చుట జేరు. గూడవలయునాటికి ఆంధ్రానుగారు సిన్హా జేరెదరు. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

వేపేకూనీ:- సదానందమున నతడు గొంతుకమీద గాయములతో చచ్చి యుండుట విచారించబడుచున్నదని శని వారం ప్రకటించిరి. ఆశేష విచారణ పరీక్షచేయుగా శంక రన్ అను నతడు చంపివట్టు జూరీవారు నిర్ణయించిరి. శంకరన్ ఆరెక్టుచేయుడెను. విచారణ జరుగుచునది.

* * * * *
శ్రీత్యాగరాజ భక్తసభ:- శేపు 5.80 గంటల కు పి. సి. జి. నటరాజకెట్టిగారి హిందుబాలికా పాఠశాల లో (నెం 180 తంబుకెట్టి వీధి) పూనూర్ శ్రీనివాసయ్యర్ గాత్రం, తిరువల్లూర్ నుబ్రమ్యుపిళ్ళ ఫిడెలు, మధుర ముత్తుమొ దలియారు వృందంగములతో సంగీతసభ జరుగును.

* * * * *
మదరాసు కార్మికేషన్ - శ్రీ సభ్యురాలు:- మిసెస్ మోనరీయన్ ఏండిలియోగారు ఆంగ్లోహైందవ సంఘము తరపున ఆభ్యర్థిగా నిల్చెను. వీరికి చాబర్లన్ గాగు పోటీగా నిల్చిరి. కాని చాటర్లన్ గారికి 44 వోట్లు ఆమెకు 121 వోట్లు వచ్చుటచే ఆమెగానే నెగ్గినది. క్రిందటేడుగూడ యామె మరియొక్కరితో పోటీచేసి నూత్నులో తప్పిపోయినది.

* * * * *
బహిరంగసభ:- మదరాసు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ ముల యజమాన్యము క్రింద శేపు 6 గంటలకు పురుషేటలో సదయాత్మ నో యిల వద్ద డా. ఏ. లక్ష్మీ పతిగారికి వోట్లు ప్రచారమునకు సభజరుగును. ఎన్. శ్రీనివాస య్యంగార్, చక్రయ్యకెట్టి, సింగర్ వేలకెట్టి, రంగయ్య నాయుడు, మినాక్షి మందరంపిళ్ళ, నుబ్రమ్యుయ్యర్ వగయిరా లుపన్యసింతురు.

* * * * *
మోటారుబస్సులు ట్రాంవేకో:- మదరాసు ట్రాంవేకో వారి మోటారుబస్సులు నిన్నటి నుంచి బయలు దేరవని. మొదట రెండుబస్సులు చేరిన కార్మికులందరి తేనాంపేట పోలీసుస్టేషన్ దాకా నడచును. క్రమముగా వారమునకు 2 చొప్పున వీటిసంఖ్య పెంచబడును. ప్రైవేటు బస్సులవలె రౌండ్ తానా డ ఆగును. మొత్తము బస్సులు 12 ఉండగలవు. 12 ప్రయాణికులకు వసతియుండును. డ్రైవరు కండెక్టరులకు ప్రత్యేకపు కాకి దుస్తులున్నవి.

* * * * *
రాకెట్ కలు:- ప్రధానమంత్రి గా॥ పానగల్లు రాజాగారు నేడు కలకత్తా మెయిలులో చెన్నపురి వచ్చిరి. రెజిస్ట్రేషన్ యినస్పెక్టరు జెనరలు వరసనలు అసి స్టెంటు మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు నేడు చెన్నపురి వచ్చెను.

గివాన్ బహదూర్ పి. ఎతిరాజులునాయుడు యం. యల్. సి. దివాన్ బహదూర్ టి. రంగాచారి యం. యల్. ఏ. గా॥ జి. ఏ. నల్లేశన్ గార్లు నేటి యుదయము చెన్నపురి వచ్చిరి.

మదరాసు స్కూలుకాజు కోర్టులో ఆక్రింగు మూడవ జడ్జిగానున్న ఏ. వెంకటరామయ్య పి. శివరావు యం. యల్. సి. గార్లు నిన్న రాత్రి చెన్నపురినుండి వెళ్లిరి.

రావు బహదూర్ యం ఏ. తిరునారాయణాచారి యారు నిన్న రాత్రి కొలంబోకు వెళ్లెను. (ఆ. ప్రె.)

లాకాలాజి పోలీసుస్టేషను సభుయినస్పెక్టరు జి. యం. సయ్యరు అను నాయన తాతా ముత్తియప్పన్ వీధిపద్ద మాల్ బజారున ఆచారప్పన్ బజారున తనివీచేసి మారుతస్సుడు తూ నిక రాళ్లను తప్పడు కొలపాత్రలను పట్టుకొనెను. (ఆ. ప్రె.)

సుంకములనుండివచ్చు ఆదాయము

కలకత్తా, జూన్ 8:- వాణిజ్యశాఖవారి లెక్కలను బట్టి 1925 మే నెలలో సముద్రసుంకములనుండియు భూ సుంకములనుండియు వచ్చిన మొత్తము ఆదాయము (ఉప్పు ఆదాయముగాక) రు 855 లక్షలు. (క్రిందటి నెలలో రు 870 లక్షలు వచ్చెను. ఒక సంవత్సరముక్రింద 855 లక్షలు వచ్చెను. 1925 ఏప్రిలు మే నెలలో మొత్తము ఆదాయము 725 లక్షలు వచ్చెను. (క్రిందటి సంవత్సరము ఆదాయములో 720 లక్షలు మాత్రము వచ్చెను.

బి. ఏ. ఆనర్స్ పరీక్షాఫలితములు

గతమార్చిలో జరిగిన మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ బి. ఏ. ఆనర్స్ పరీక్షాఫలితముల ప్రిలిమినరీ పట్టిక. తుదిపట్టిక పోర్టునెయింటు జార్జి నెజులులో ప్రకటింప బడును.

- 1 వ బ్రాంచి-లెక్కలు
1 వ తరగతి:- 10, 19, 28, 24, 185, 188, 145.
2 వ తరగతి:- 13, 16, 18, 22, 140, 144.
3 వ తరగతి:- 2, 4, 5, 7, 15, 20, 26, 27, 28, 138, 139, 142.
బి. ఏ. డిగ్రీకి శిష్యావర్గమునందు:- 8, 17, 21, 25, 141.
ఎం. ఎ. డిగ్రీ పరీక్షాఫలితములు తరువాత ప్రకటింప బడును.

డాబ్బలింగు పాశ్చాత్య సంఘమువారు మహాత్ముని ఆహ్వానించిరి

డాబ్బలింగు పాశ్చాత్య సంఘాధ్యక్షుడగు స్కార్లు గారు తన తేయాడతోటకు రాగోరుచు మహాత్ముని కాహ్వానపత్రము పంపెను. మహాత్ముడు దండుల కంగీకరించెను. డాబ్బలింగులో మహాత్ముడు ప్రకాంతముగ విశ్రాంతిగానుచున్నాడు గాని పుర మందిరమున శ్రీలసభలోను బహిరంగసభలో నుద్యమమును గూర్చియును మాటలాడెను. నేడు 9 వ తేదీని డాబ్బలింగునుండి బయలుదేరి జల్పగిరివెళ్లెను. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు కృష్ణాలో తుపానునష్టమునకు సాయము

మదరాసు వరదనిధివారు శనివారం జరిగిన భలో మదరాసు వరదనిధివారు జస్టిస్ ముత్తా వెంకటసుబ్బారావు గా॥ ప్రతిపాదనపై గుంటూరు కృష్ణా జిల్లా లో తుపాను చే నష్టపడిన వారికి సాయము చేయుటకుగాను ఇండియా నేషనల్ సంఘము వారి 10000 రూపాయలను మంజూరు చేసిరి. ఇకనూ సాయముచేయు విషయమై మదరాసు వై. ఎం. సి. ఏ. భవన ములో 19 తేదీ 5.80 గంటలకు మగల సభకూడుదురు.

హిందూమహామదీయ తగాయదా

ధిల్లీ హిందూసభ భయము
ధిల్లీ, జూన్ 9:- మహాత్మా గాంధీగారికిని అఖిల భారత జాతీయ పంచాయతీ సంఘసభ్యులకును ధిల్లీ హిందూ సభాధ్యక్షుడును కార్యదర్శియు యాదిగను ప్రకటించిన తంతి నంపిరి:- ఇదివరకు కొన్ని తరములనుండి హిందూప్రాంతమున పహారధిరాజి గుండయిడ్ కొరకు మహమ్మదీయులను గోవును దీసికొన వెడలనిచ్చుట వాడుక జేరు. అట్టితరీ యాసంవత్సరము మహమ్మదీయులను యాదానిగుండ గోవును దీసికొనిపోవుటకు స్థానికాధికారు లంగీకరించిరి. నిరుడు యాదారిని మహమ్మ దీయులను గోవును దీసికొనపోతుండ ప్రభుత్వము ఆజ్ఞాపించెను. హిందువు లీవిషయమై అధికముగ ఆవేశమును జూపుచున్నారు. నిరుడు సంభవించినట్టి దాహణ సంభవములను గలగకుండజేయు టకు వెంటనే యేర్పాటు చేయవలసినదని గోరుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

వెంట్ల ఫిల్ము కేసు సాక్షిపై నేరము

కలకత్తా, జూన్ 8:- కాలిక్యు కాంటెలు, శోజర్సు గారు, డబ్లికాంటెలు, నోరాకాంటెలుగార్లుపై వచ్చిన వెంట్ల ఫిల్ముకేసును కేసునందు తీర్చెజెప్పి చివరయిందరిని విడిచిపెట్టి నపిదప, మొదటి విచారణలో కాలికు మాకేగారు అభ్యర్థు సాక్ష్యము చెప్పినందుకుగాను చర్య దీసికొనవలెనని కోరుచు నోరాకాంటెలు శోజర్సుగారు చీఫ్ ప్రొసెక్యూటర్ మేజిస్ట్రేటు గారివద్ద ఆర్జీపెట్టెను. దిగువకోర్టులో మేజిస్ట్రేటుగారి మాకే గారి సాక్ష్యము అసత్యమని తిరుగుచు జెప్పియుండెను. మే జిస్ట్రేటుగారు రికార్డుల తెప్పించి చూచుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

అఖిలభారత శిష్టకరణ సమేళనము

జలుమూరు (30-5-1925)

ఈ సమేళనము నేటిదినిమున గంజాంజిల్లా జలుమూరున సమావేశమయ్యెను. పాలకొండ, విజయనగరం, భీమునిపట్నం, సాలూరు, శ్రీకాకుళం, సోంపేట, బరంపురం, ఇచ్ఛాపురం మొదలగు వివిధ ప్రదేశములనుండి 800 మంది ప్రతినిధులును అనేకులగు ప్రేక్షకులును విచ్చేసిరి. ప్రతినిధులలో ముఖ్యులు రావు సాహెబు బి. వి. నూర్యనారాయణ శర్మగారు, బెహరా నూర్యనారాయణ శర్మ బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు, ఇప్పిలి అప్పలనర సయ్యశర్మగారు, డాక్టర్ రామమూర్తి కుణిపాత్రగారు, పండిత బెహర శ్యామసుందరరావుగారు, వంతరాంసించలం బి. ఏ. గారు, గర్వాం అప్పారావు బి. ఏ. గారు, దుర్గమహంతి ఆది నారాయణగారు మున్నగు ప్రముఖులు కలరు. సభ ఉదయం 8 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. మొట్టమొదట బలివాడ వేంకట రత్నపాత్రోగారు బైబిల్ ప్రార్థనమును చేసిరి. బి. నూరపూర్ణరావు గారు ఉత్తర భాషలో జాతీయగీతములను బాడిరి. డాక్టర్ రామమూర్తి కుణిపాత్రగారి తనయ యగు శ్రీమతి అన్నపూర్ణా దేవి యను శిష్యుణ్ణి బాలిక ఉత్తరమునను ఆంధ్రమునను జాతీయగీతములను బాడి ప్రబోధపంచరత్నములను చదివెను. ఆర్. వెంకన్నపాత్రకులు సాధించుమున జాతీయగీతములను బాడిరి.

శ్రీమాన్ బెహర నూర్యనారాయణ శర్మ బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు అధ్యక్షునిగ నెఘుకొనబడిరి. అధ్యక్షులు విజయ నగరవాస్తవ్యులు, వకీలు, గౌరవముగల కుటుంబమునకు చెందిన వారు, చేతనెవరు.

పిమ్మట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ డబ్ల్యు అనంతజగన్నాథపాత్రకులు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసమును చదివిరి. ఈయంపన్యాసమున నిప్పటివారికి తెలియని పూర్వపు ప్రాముఖ్యవిషయము తెన్నియో విపులముగ వ్రాయబడెను. చారిత్రకాంశము తెన్నియో బహురుపబడెను. పిమ్మట శ్రీయత ఎమ్. పి. కుబ్జారావుగారు ఆహ్వానపద్యములను బంధుశిరోమణులకు వినిపింపజేసిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమును చదివిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసమున ప్రాథమికవిద్యను గూర్చియు, ఉన్నతవిద్యనుగూర్చియు ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చియు కొంతవరకు తెలియబర్చబడెను. అధ్యక్షుని యంపన్యాసము 1 గంటలో ముగిసెను. అనంతరమున సాహిత్యసరస్వతి నారాయణమూర్తి శర్మగారు జాతీయాభివృద్ధికరమును సుపన్యాస మొకటిచ్చిరి. శ్రీమతి అన్నపూర్ణాదేవిగారు జాతీయగీతములను బాడినందున కెందు బంగారపుకాసులను కానుకగ నొసంగి సభాసదు లాబాలికను ఆశీర్వదించిరి. ఉదయమున సభ 10-30 గంటలకు ముగిసెను. ప్రతినిధులకును ప్రేక్షకులకును విడిదియిండ్లు భోజన సదుపాయములు చక్కగ నొసర్చబడెను.

సాయంత్రము మరల 2-30 గంటలకు సభాప్రారంభమయ్యెను. ప్రేక్షకులను ప్రతినిధులను 600 మంది హాజరయిరి. శ్రీమతి అన్నపూర్ణాదేవిగారు ప్రార్థనను సల్పిరి. ఆహ్వానము లంది సభకు రాజ్యలహరి ప్రాసినబాబులు అధ్యక్షుని చేచదువబడెను. పిమ్మట శిష్టకరణకుల చరిత్రమునుగూర్చి ఉరిటి రామమూర్తిగారు దుర్గమహంతి శీతారామశర్మగారును సాహిత్యసరస్వతి నారాయణమూర్తి శర్మగారును సుపన్యాసించిరి. సంఘనిర్మాణావశ్యకతను గూర్చి బి. నూరపూర్ణరావు గారు సుపన్యాసించిరి. ఇంగ్లీషువిద్యలు కట్టిపెట్టి ఆయుర్వేదమును నేర్చుకొనలయు ననియు పారిశ్రామికవిద్య నభ్యసించవలయు ననియు శ్రీమాన్ వంతరాం సించలం బి. ఏ. గారు సుపన్యాసించిరి. పదవ పురాణశ్రవణము జరిగెను.

మహాసభ మరల 31-5-1925 తేదీ ఉదయమున ప్రారంభింపబడెను. కీలకే డబ్ల్యు కృష్ణమూర్తిమారిగారి చిత్రపటము మ. రఘుపాత్రుని వెంకటనరసయ్యగారిచే బహిరంగపరపబడెను. కీర్తిశేషుని సంస్మరణీయ పద్యములను, ఉరిటి రామమూర్తిగారు చదివిరి. పిమ్మట అధ్యక్షుని కుభాగమమునుగూర్చి పద్యములు చదువబడెను.

దుర్గమహంతి ఆదినారాయణగారు సాంఘికప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి యంపన్యాసించిరి. శ్రీమాన్ బెహర శ్యామసుందర రావుగారు కులవిషయమున విశేషముగ పాటుపడుచున్నందులకు అభినందింపబడిరి. దుర్గమహంతి ఆదినారాయణగారు ప్రచురింపజోయే శిష్టకరణ పత్రికను బ్రోద్దల మొసంగబడెను. జయ పురమునుండి విచ్చేసిన బెహర సన్యాసిరాజుగారు పత్రిక

యొక్క ఆవశ్యకతను గూర్చి విపులముగ సుపన్యాసించిరి. శ్రీమాన్ గర్వాం అప్పారావుగారు బి. ఏ. డొంకాడ నరహా నరసింహం గారు జాతీయాభివృద్ధికరములగు సుపన్యాసము లిచ్చిరి. పిమ్మట సంఘనిర్మాణ విధులను వ్రాయుటకు 12 గురు ప్రముఖులుగల యంపసంఘ మొకటి యేర్పడెను. సాయంత్రం 8 గంటలకు మరల సభాప్రారంభమై అఖిల భారత శిష్ట కరణ సంఘ మేకటడెను. రాజోవు వారిక మహాసభను విశాఖపట్టణ మండలమువారు ఆహ్వానించిరి. అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాస మయినపదవ దుర్గమహంతి శీతారామశర్మగారిచే అభినందిన పద్యములు చదువబడెను. ఈ రెండుదినములందును వివాహ సంస్కారమునుగూర్చియు, విద్యనుగూర్చియు ప్రాతినిధ్యమును గూర్చియు తీర్మానములు చేయబడెను. సభ సాయంకాలము 6 గంటలకు ముగిసెను. ఈమహాసభను ఆహ్వానించి జాతినేపకు బూనుకొన్న శ్రీమాన్ రఘుపాత్రుని వెంకటనరసయ్య పాత్రకులు డబ్ల్యు అనంత జగన్నాథరావుగారు శేషవలంగా నారాయణమూర్తి శర్మ మున్నగు జలుమూరువాస్తవ్యు లెంతయు జ్ఞానునీయులు. 31 తేదీ సాయంత్రమున తోనంగి నూర్యనారాయణగారు సావిత్రిపరిణయమును హరికథరూపముగా తెప్పిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీ రామవిలాస సభ-తెనాలి

బాబ్బిలి నాటకప్రదర్శనము

ఈ నెల 4 వ తేదీన తెనాలిలో సైసభవారి బాబ్బిలి నాటకమును మిక్కిలి రమణీయముగ ప్రదర్శించిరి. రాత్రి 9 గంటలకుసరికి హాలంతయు ప్రజలచే కిటకిట లాడుచుండెను. ఆ రాత్రి నలులందరు మిక్కిలి సమర్థతతో వారివారిపాత్రలనుపాడించిరి. నాటకము ఆతిమనోహరముగనుండి ప్రేక్షకుల నానంద పరచెను.

రంగారాయి వేషధారియగు మాధవపెద్ది వెంకట రామయ్యగారు రాజవిగ్రహము రంగస్థలమున కెంతయో అలంకారముగనుండి నిండు యిచ్చెను. వారు వెంకటరాయునిపై కోపము చూపునపుడు తమకృతజ్ఞమింప ధర్మారాయుని కోరునపుడు కుమారుని చుద్దాడి యుద్ధమునకు పోవునపుడు చూపిన సమయోచిత భావప్రకటన ప్రేక్షకుల నానందాభిముంచినైచెను.

వెంకటరాయి పాత్రధారియగు లక్ష్మరాజు గోపాలరావుగారు శత్రువుల చేరువన్న కోపము అన్నగారియెడల వినయ భయభక్తులు తన దుడుకుతనమునకు పశ్చాత్తాపము ప్రదర్శించుట యందు కడుసేర్పుగా ప్రవర్తించిరి.

పాపరాయి వేషధారియగు పిల్లల మర్రి సుందరరామయ్యగారు ఈవేషధారియందు అద్వితీయులని పేరుగాంచిరి. వీరు రరసము ప్రదర్శించునపుడు ప్రేక్షకులు భయకంపితులు కాకమానరు. దుఃఖరసము ప్రదర్శించునపుడు కంట నీరుపెట్టక తీరదు. పాపరాయి పాత్ర ప్రదర్శనమందు వీరి ప్రావీణ్యము సమానము.

హైదరాబాదు పాత్రధారియగు పెద్దబాబ్బు చలపతిరావుగారు (బి. ఏ. బి. ఎల్.) జూపిన భావప్రకటనలు రంగస్థల మందు చారు ఎంతసమర్థతతోను సమయానుకూలముగను సంచరించినది. చూచి ఆనందించి తీరవలయును. వారు విజయరామరాజు భీతినిచూచి నవ్వింప నవ్వు ప్రేక్షకుల హరిమలచేయగలిగియుండెను. రంగస్థలమందు ఎల్లప్పుడును వారి ముఖమున సమయోచితభావము కన్పడుచుండునె గాని భావశూన్యమై ఒకప్పుడును కన్పింపదు. ఈవిషయమందు బల్లారి రాఘవాచారిగారి తరువాతి వీరినే చెప్పవలసియుండును.

విజయరామరాజు పాత్రధారియగు బెల్లంకొంప కుబ్జారావు బి. ఏ గారు వారిసంగీతసాధుర్యమున ప్రేక్షకుల ముంచినైదిరి. కవి ఆపాత్రను నీచముగ తయారుచేసెను. కుబ్జారావుగారు విజయరామరాజు పాత్రను మరింత నీచపాత్రగ అభినయించెను.

యస్మిన్వేషధారియగు గుడిపాటి వెంకటాచలంగారు (బి. ఏ. ఎల్. టి) పాత్రపోషణ చక్కగా చేసిరి. సమయానుకూలముగ భావప్రకటన చూపిరి. భావనూన్యముగ ఎప్పుడయిండ లేదు. వీరు రంగస్థలమునకు క్రొత్త త్వరలోనే భావప్రకటన యందు వీరు పేరు సంపాదించు యవకాశముగలదు. మల్లమాంబ వేషధారియగు స్థానం నరసింహారావుగారు తమప్రావీణ్యమును చూపుటకు తగిన అవకాశము మిక్కిలపొయినను, ఉన్నాగిది అవకాశములోనే చక్కనిభావముల ప్రకటించి అటకు వెన్నెదచిచ్చిరి.

మొత్తముమీద పాత్రధారులందరు పాత్రపోషణచక్కకు తేసి నాటకమును రక్షింపించి ప్రేక్షకుల నానందపరచి వారి

మన్ననల నందిరి. ఇంతచక్కగా ప్రదర్శించిన బాబ్బిలి నాటకము ఎన్నడుమాడలేదని ప్రతివారు చెప్పకొననట్లు చేయగలిగిరి. ఈ సభవారికి నాటకమునకు కావలసిన పరికరములు తక్కువ. ప్రేక్షకుల, కలవరపెట్టు సీసరి, దిగ్భిమచేయు తణుకులు వీరికి లేవు. చక్కగా పాడగలవారుండియు వారిసంగీతముతో ప్రేక్షకుల నాకర్షింప వారు యాసంపరు. నాటకకళ, భావప్రకటన, ఇవియే వారి ముఖ్యపరికరములు. వాటిచేతనే ప్రేక్షకుల నాకర్షింప వారి వాంఛితము. ఈ సభ చిరకాలము వర్ధిల్లుగాక.

పేతుకుడు.

బెజవాడ రామమోహన ధర్మవైద్యశాల

ప్రధానమంత్రిగారియన రాజా పానుగంటి రామారాయణంగారు యీ నెల 2 తేదీన బెజవాడ వచ్చినప్పుడు యీ వైద్యశాలయొక్క స్థితిగతులను సావకాశముగా శ్రీయంతులు బొడ్డపాటి వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు వర్తాలస్థలమున్ను వైద్యశాలయొక్క ప్రధాన డాక్టరుగారియన ఆయుర్వేద భూషణ, భీషగ్వర, శ్రీపాద కృష్ణశాస్త్రిగారి వల్లనన్న ఆకలింపుచేసుకొని ది 3 జూన్ ఉదయమున ప్రధాన మంత్రిగారు వైద్యశాలకు దయచేసి వైద్యశాలయొక్క భవనమును అందలి విలుగల ప్రతి భౌషధమును స్వయముగా పరిశీలించి యీ వైద్యశాల ప్రజలకు ధర్మముగా చేయుచున్న నేతకు మిక్కిలి సంతోషించి వారి అభిప్రాయమును విజిటింగుబుక్కులో తెలిపియున్నాడు.

ఈనెల 4 తేదీన జరిగిన బెజవాడ పురపాలక సంఘ సభలో యీ వైద్యశాలకు 1925-1926 ఆఫీషియల్ సంవత్సరమునకు రు 300-0-0 ఎనిమిది వందల రూపాయలు విరాళమును యిచ్చుటకు సభ్యులందరు ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించి వారి డౌదార్యమును వెల్లడించియున్నాడు.

ఈ ధర్మవైద్యశాలకు అనుబంధముగా నున్న వైద్యకళాశాల ది 1 జూలైన తెరవబడును. విశాఖరథం అధికముగా చేరుటకు దరఖాస్తులు వచ్చుచున్నందున కళాశాలకు, శ్రీమాన్ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమాచార్యులుగారిని ప్రధానగా నియమించినారు.

భగవంతుని కృపవల్లన బెజవాడ పురవాసులయొక్కయు యితర మహాశయులయొక్కయు డౌదార్యమువల్లనున్న ధర్మ వైద్యశాల కళాశాలయున్న ఆచంద్రాగ్రముగా వర్ధిల్లుగాక. ఆయుర్వేదవైద్యాభిమాని.

విన్నపము!

‘ఆంధ్రదేశపు సాంఘికాభివృద్ధి’ యను గ్రంథమున ‘నేనునలు కాన్పిలు ఆఫ్ పోషియు సర్వీసు’ అను సంఘము వారికి వ్రాసియిచ్చెననని వాదాన మొనర్చితి. ఈ సంఘమునకు ఇంగ్లండునం దెల్ల యత్యధిక పలుకుబడికలదు! అనేకులములు, మతము లుండుటవలన మనదేశమునకు స్వరాజ్యము నిచ్చుట మంచికాదనచా రందరికి సరియగు సమాధాన విచ్చుట నాగ ముగిసానము. ప్రత్యేక ప్రత్యేక కలసభలవ్వారా, సంఘసంస్కారకసభలవ్వారా, ప్రాప్యతేతకోవ్వమును, ఆంధ్రోద్యమము గ్రంథాలయోద్యమములద్వారా ఉత్పాదక సాంఘికాభివృద్ధి కల్గిన దియు తమకొలమున రాచకీయ వ్యక్తిత్వ మధికమై ఆంధ్రదేశము స్వరాజ్యార్హత బొందియున్నదనియు నా నమ్మకము. కులముల విధ్వంస మొనర్చుటద్వారాకాక వానిని సరియగు మార్గముల నడుపుటద్వారా సంఘాభివృద్ధి కల్గనని నిశ్చయింతు! ఈ యభిప్రాయముల ననుసరించి “ఆంధ్రదేశపు సాంఘికాభివృద్ధి” యను గ్రంథము వ్రాసెదను! కాని ఆంధ్రనాయకులు, కులనాయకులు, తమతమకులములగూర్చి ఏయేసత్కార్యములు సత్ప్రయత్నములు జరుపబడినవో తెలియజేయవలయును!

నియోగి సభవారు విశిష్టవైద్య సభవారు, కమ్యూనిస్టు, తెలంగాణసభ, అగ్నిమత్యుక్తియులసభ, దేవాంగులసభ, పద్మ సాతీలసభ, ఆదిమాంధ్రులసభ, రెడ్డిసభ ఇత్యాదిసభల యావచ్చుతాంతమును, ఆ మాసభల నాయకులు త్వరలో నాకు తెలియపరచిన కృతజ్ఞతతో నందుకొందును! ఎయేకుల మెంతెంత వృద్ధిబొందినది నిర్ణయించుటకు ఆయాకులనాయకులు సహాయపడవలయును! ప్రపంచమంతట నీగ్రంథము ప్రచారమగును! కాని, కులనాయకులు సాయముచేయనిచో ఏకుల వృత్తాంతమైన ఎదలబడినచో నన్ను వృథా నిందించినచో బాధనలేదు!

దయతో సాంఘిక నేపథ్యలందరు, తమతమ క్రికీకొలది సాయపడ బ్రాధితులు!

రంగనాయకులు, బి. లిట్. (ఆక్ష)

C/o ఆంధ్రపత్రిక!

శ్రీరామదేవస్థలి వరప్రసాద విద్యాలయ సమాజపు ద్వితీయవార్షికోత్సవ మహాజనసభ, పందిళ్లపల్లి

ఈ వార్షికోత్సవసభ గ్రంథాలయ భవనము (శ్రీయంత గుత్తిరామయ్యగారి భవనము) వద్ద ప్రత్యేకముగ వేయబడిన పందిటియందు 5-6-25 శుక్రవారమునాటి సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు జరిగిన ప్రదర్శనము జరుపబడినది. ఈసభకు ముఖ్య అధ్యక్షులు సభ్యులు విచ్చేసిరి. వీరిలో శ్రీయంత బండ్ల బాపయ్యశాస్త్రిగారిని ఈ సమాజపు మేగేజరుగా రగు శ్రీయంత గుత్తియలమందయ్యగారు యాసభకు అధ్యక్ష పదవి నలంకరించుచుండిరి. పురపాలకాధ్యక్షుడగు శ్రీయంత దొనపర్తి కోటిరామయ్యగారు దానిని నిలపరచిరి. సభ్యులు వారి యాత్సాహమున కరతాళధ్వజలతో వెల్లడించిరి. అధ్యక్షుడు అధ్యక్షతీతముం దలంకరించిరి. వెంటనే యాసంఘాధ్యక్షుడు డా. శ్రీయంత పిచ్చిక కోటిరామయ్యగారు సభాధ్యక్షుని పుష్పమాలలంకరణంజేసిరి. పృథ్వి కోటిస్వామి వైప్రప్రథన గావించెను.

అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము

“నేను పందిళ్లపల్లి గ్రామమున జనమొంది మేటపాలె ము గ్రామమున బండ్ల చినవెంకయ్యగారికి దత్తు వెల్లియన్నా ను. ఆనాటికి నాకు నూనూరు పండ్లెండువత్సరముల వయస్సు గలదు. అప్పటికిని నేటికిని ఈ గ్రామ దేవాలయ విద్యా విషయమున కొంచెము తారతమ్యము గలదు. అయినప్పటికిని తోడి సంఘములతోటి రాజాలనందుకు చింతిల్లుచున్నాను. ఇప్పుడు యాసమాజము నభివృద్ధిచూడగా, ముఖ్యము యా సంఘము వహోక్త్యుత్పత్తికి రుగల దని నమ్ముచున్నాను. ఈ గ్రంథాలయముయొక్క ద్వితీయవార్షికోత్సవ సందర్భమున నన్ను సభాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొన్నందులకు మీకు యెంత యు కృతజ్ఞతా భావించనమల నర్హింపుచున్నాడను. ఇటువంటి గ్రంథాలయములు ప్రతిగ్రామమునను నెలకొల్పవలెను, గ్రంథాలయమే సర్వవిద్యను నేర్పకొనటకు అధారభూమివైనది. ఇట్లు కొంతకాలము ముచ్చటించుచు అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమును ముగించిరి.

తరువాత సమాజపు కార్యదర్శిగారు శ్రీయంత పేరక గురవయ్యగారు వార్షికవీడికను చదివిరి. ప్రయంజులనైన నివేదికపు ప్రకరణము సభ్యుల కొనగలగడెను.

పిదప బాగ్గర ఆదివారాయణ ఆయ్యగారు గ్రంథాలయ ములనుగురించి ముచ్చటించిరి:—

పిదప యాపురపాలకాధ్యక్షులగు శ్రీయంత దొనపర్తి కోటిరామయ్యగారు యిట్లుపన్నగించిరి:—

“మన దేవాలయకు వృత్తి వస్త్రమును నిర్మించుటయే యగుటచేత అది మనకు కులవిద్యయగుచున్నది; అయినను మన గా చాలమంది వారు నేయనప్రక్రములవైనను ధరించక విదేశ వస్త్రములను ధరించుచున్నారు. ఇది చాలాపాపమైన సంగతి యని నేతలంచెదను. మనము నిర్మించువస్త్రములు మనమే ధరిం పవన్నచో యితరులుగూడా దానిని క్రొత్తతో ధరించుట అసం భవమగును. తోడనే మనవృత్తి షీదవకనొందునని వేటేనొక్కి చెప్పి అనవసరము. కనుక మనము మనవస్త్రములనే ధరించి యితరులను గూడ అట్లే ప్రోత్సహించుచేసిచో మనకులవృత్తిని వృద్ధిచేసికొనినవారమే కాక దేశమునకు గూడ కొంచెము సేవ చేసినవారము అగుదుము. భవక ఈసంఘమువారు మనవారలకు స్వయముగ నిర్మించుకొనినవస్త్రముల ధరించునట్లు బోధనలగు రుచి నమ్ముచు యంతటితో విరమించుచున్నాను.”

పిమ్మట బ్రహ్మశ్రీ యాజ్ఞాన నీలకంఠయ్యస్వామిల వారు విద్యనుగూర్చి చెప్పచు గువనిగూర్చి విపులముగా ముచ్చ టించిరి.

తరువాత మి. రా. శ్రీ కట్టా అచ్యయ్యకవిగారు విద్య లో మనవారికిగల దుస్థితిని చెప్పచు సందర్భానుసారముగా కీర్తిశుభ్రులైన సక. పి. త్యాగరాజుశ్రేష్ఠి కే. టి. గారు మన వారిలో విద్య నభివృద్ధిచేయుటకై చేసిన విశ్వరయత్నములను గూర్చి విపులముగాచెప్పిరి. శ్రీవారు మరణించినందునకు చింతించుచు వారియాత్మకు శాంతి గలుగుటకై భగవంతుని ప్రార్థించుచు వ్రాసినపద్యములను చదివిరి. శ్రీవారిపేరిట యాగ్రామ స్థులు ఒకభవనమును నిర్మింపవలయుట విని సంకల్పించిరి. అభవన నిర్మాణమునకు శ్రీయంత రావుసాహెబ్ బండ్ల బాపయ్యగారి సాహాయ్యము మిగల అవసరమని తెల్పిరి.

తరువాత బాలకవి పింజల సుబ్రహ్మణ్యంగారు సంస్కృత తపాకాల స్థాపనను గూర్చి యుపన్యసించిరి.

తరువాత దేవాంగధరశ్రవసారక సమాజాధ్యక్షుడగు రగు నార్సి పీఠధర్మయ్యగారు గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చి మాట్లాడిరి.

సభకు రాజాలక చింతిల్లుచువ్రాసిన యు తరములు సభ యందు చదువబడెను.

అధ్యక్షులు అంత్యోపన్యాసమున ఇట్లు చెప్పిరి:—

“వార్షికవీడికయందు వ్రాయబడిన ఆదాయవ్యయప ట్టికను చూడుడు. దివ్యముయొక్క రాబడి ప్రభమును కంటే ఇప్పుడు క్షీణించెనని తెలియుచున్నది. దీనికి కారణము పెద్ద ల యశ్రద్ధయే. యువకుల పట్టుదుల మందిదాతక చెడ్డదా యని తెలిసికొనవలెను. పెద్దలు జ్యోత్యము కలగజేసికొనవలెను. తోడనే వారు యువకులను యాత్సాహపూరితులుగా జేయు చు వారియుద్దేశ్యములు నెరవేరునట్లు చేయవలయును. కాని యాసమాజమున యుద్దేశ్యములు సదుద్దేశ్యములైనను పెద్దలు జ్యోత్యము తీసికొనకుండుట తోచనీయదు.

ఇప్పటినుంచియైనను పెద్దలు సమాజోద్దేశ్యములు కార్య రూపము దాల్చునట్లు చేయుదురని హెచ్చరించుచున్నాను. నేను మేటపాలెములో ఆంక్షేయవిద్యాలయ నిర్మించుటకై నాకు సా ధ్యమైనంతవారు వివిధప్రయత్నములు సలుపుచుంటిని. మూడు సంవత్సరములనాడు పునాదివేయబడిన భవనము నిర్మింపబడకుం డుట చైవలము లేమియే కారణమని నేర చెప్పవచ్చుకలదు.

అధ్యక్షులొపన్యాసము ముగిసినతరువాత అధ్యక్షులపదవి నలంకరించి సభ నిర్వహణముగా జరిపిన సభాధ్యక్షులకును సభకు విచ్చేసిన సభ్యులకును సందనశీతలులతో సభ ముగిసెను.

వేదిక గురువయ్య,

శ్రీ కట్ట రి.

శ్రీవేంకటేశ్వరవిశ్వవిద్యాలయము

తిరుపతి శ్రీవేంకటేశ్వరాలయ ఆదాయము లిందుల కుపయోగింపబడుట

గౌ. పానగలురాజుగారి ప్రకటన

విశాఖపట్నము, జూన్ 6:—గౌ. పానగలు రాజుగారు కడచినతేదీవారము విశాఖపట్నం వెళ్లిరి. ఆనాడు సాయంత్రా లము పురజనులు దాదాగార్లన్నయ్యను రాజుగారి కొక గొప్ప విం గొడగిరి. అదిగో రాజుగారికి 60 వ సంవత్సరపు పుట్టిన దిన ముటచే ఆత్మనాము అభిషేకముగనుండెను. ఆత్మ నూర్య నారాయణరావుగారు రాజుగారిని ప్రశంసించుచు, ఇటీవలనే చట్టముగ ఆమోదింపబడిన హిందూధర్మాదాయముల చట్టమును తయారుచేసినందుకు ప్రజలు ముక్తిగానికి కృతజ్ఞులని చెప్పిరి.

మంత్రిగారు ప్రత్యు తరమిచ్చుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—హిం దూధర్మాదాయముల చట్టము ప్రజామోచము సొండుచున్నందు లకు సంకల్పించుచున్నాను. ఈవిల్లును ప్రవేశింపెట్టింపుడు ఈ ప్రయత్నము ఫలించునా అని నాకే కొంతసందేహ ముండెను. కాని నూర్యనారాయణ రావుగారివంటి మిత్రుల ప్రోత్సాహ మునల్ల ధైర్యముతో నే నీవిల్లును ప్రవేశింపెట్టుటకు పూనుగొంటిని. చట్టమునం దేమైన లోపము లున్న వాటిని సవరింప వచ్చును.

లాభములేవివలనకై ఉపయోగింపబడు ధర్మాదాయ ములను లాభకరముగ ఉపయోగింపవలయునను ఉద్దేశ్యముతో నే నీచట్టమును తయారుచేసితిని. ఇట్లు ప్రజలకు లాభకరమగు విధమున ధర్మాదాయములను క్షయపరములకు ధర్మములను స్థాపించినవారికి కూడ ఆతీహా యుండదు. గొప్ప ఆదాయము లున్నధర్మశ్రేష్ఠాపన అన్నది. వాటికల్లకలగు ఆదాయములను పదివియోగపరుపవచ్చును. తిరు ప తి దే వ స్థానము ఒక ఉదాహరణము. సంవత్సరమునకు దాదాపు 17 లక్ష 18 లక్షల ఆదాయము ఈ దేవస్థానమునకు కున్నది. ఇప్పుడు 40 లక్షల రూప్యములు నిలవయున్నది. ఆదాయములో సంవత్సరము నకు 3 లక్ష 9 లక్షలు మాత్రమే వ్యయ మగుచున్నది. మిగిలిన ఈ మొత్తమును అనవసరవ్యయముల కుపయోగింపక వారజాని హిందూవిశ్వవిద్యాలయమునకై ఒక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింప నుపయోగించిన ఎంతయు లాభకరమగు నుండును. శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయము పేరిట తిరుపతి సమాజముననే స్థాపించి విశ్వవిద్యాలయమునందలి విద్యార్థులకు శ్రీవేంకటేశ్వరవిశ్వవిద్యాలయవారి ఆరాధనావిధానమును నేర్పవచ్చును. హిందూధర్మాదాయములచట్టమును ప్రజలకు ప్రశంసించుచున్నం దుటకు సంకల్పించుచున్నాను. ఈచట్టమును అమలునం దుంచు విషయమై తనక్రందతో పనిచేసెదనని జాగ్రత్తమిచ్చుచున్నాను.

తుపాను నష్టము

నూర్యనారాయణ రావుగారి నివేదికము

జమీందారుల ధ్యక్షము

“సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ సభ్యులగు ఆర్. నూర్యనారాయణరావుగారి లిటుల వ్రాయుచున్నారు:—

కృష్ణా గుంటూరుజిల్లాలలో తుపాను గాలివలన గల్గిన నష్టములనుగూర్చి ప్రతికలందు ప్రకటించగనే సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీవారు నన్నామండలములకు బోయి తరిసికు లెట్టున్నవో కనుగొని కష్టనివారణకార్యములెంతవర కవసరమో తెలుపవలసినదిగ నియోగించిరి.

బెజవాడ

నేను మే 28 న తేదీని బెజవాడజేరితిని. ఉదయముననే మ్యునిసిపలు వై రెన్సు కార్యేతర రావుగారిని సందర్శించిని. వారు తమ కార్యాలయమునందుండి యిండ్లకుట్టుకొనుటకు గా వలసిన పరికరములను సప్తపదినవారికి పంచివెట్టుట తీరికలేదంటిరి. మ్యునిసిపలు సబ్ కమిటీవారు బీదలకుసదుపాయము జేయుటకై యెవరెవరికి యేమాత్రము సహాయము జేయవచ్చునో చీటి నీయగా ఆప్రకారము తమభాగమును దామదీసికొని పోవుటకు వచ్చినవారిని చాలమందిని జూచితిని. తుపానుగాలి తోజున వారుబడిన కష్టములను ఆకథనంతకు చెవులు దోరబెట్టుకొని వింటిని. బీదలకు తమ పూరింపజేసెలలో నేలబడియుండిరి. మధ్యరకం వారు పెంతుటిండ్లలో నుండిరి. భాగ్యవంతులు చక్కగ గట్టబడిన మేడలలో నుండిరి. ఎచ్చటనున్నను అందఱును యేనిమిష మేమి విపత్తువచ్చునోయని కుండుచునే యుండిరి. కాని అట్టిసమ యములందు బీదవారికే యెక్కుడు నష్టముగల్గుట సహజము. మొట్టమొదట ఒక్కచెట్టు గాలివచ్చునట్టి సన్న సన్న పూరి గుడిచెట్లన్నియు నెగిరిపోయి అంగున్న వారు బుట్టబయలులో జోరున నర్లముకురియుచుండ తడియుచుండవలసి వచ్చెను. పా యిరాజేయుటకు నీలులేకుండెను. అన్నములేదు. ఎక్కడనున్న వారక్కడనే యుండిరి. కాని కడులుటకు నీలులేకపోయె ను కొందఱు తమబంధుగు లేమైలో సాయముజేదామనిపోగా మంచి చెబ్బలుతిసిరి. స్త్రీలును, పిల్లలును చాలయెక్కువ కష్టపడిరి. బెజవాడ పట్టణములో మురికినీటికాల్యలలోని నీరును కొడ్లమొది నీరును జల్లిపారి బీదలయిండ్లలో ప్రవేశించి కొన్నిగంటలు జల మయముగ నుండెను. బెజవాడలో బాగానష్టముదగిలిన ఇస్లాం పేట, కొత్తపేట, వింపిపేటలవలెయి మాచితిని. పశువులసం ఖ్యాకములుగ జచ్చెను. తుపానుగాలి కొంచెము తగ్గగానే మ్యునిసిపలు వై రెన్సుగారు బీదల కన్నప్రజానమును ప్రారంభించె ను. ఇందు మ్యునిసిపాలిటీ డబ్బులోనుండి వేయిరూపాయలను ఖర్చుజేసెను. అపట్టణములోనే అప్పుడు కలెక్టరుగారొండిరి. వారి యుత్తరపువూడ తపానీలుగాగుగూడ పట్టణమునందలితర భాగములందు అన్నప్రదానమున కేర్పాటుజేసిరి. సమయానికి యాసహాయము జేయుటవలన అన్నములేక మాడు బీదలకు చాల ఆనకూలముగ నుండెను. ఇంతవరకు జేరిన లెక్కలప్రకారము 2 వేలకు డిశెబరును 500 పెంతుటిండ్లకును చాలనష్టము గల్గెను. నాటితోగట్టిన గోడలు త్వరగాపడిపోయి యిండ్లకుమాలెను. ఇండ్లతేదీవారికి కావలసిన పకరముల నిమ్మలకు మ్యునిసిపాలిటీ 5 వేలరూపాయల నిమ్మల కంగీరించెను. ఇండ్లకప్పుకు గావలసిన తాటాకులు పట్టణము యొక్కప్రక్కల నెక్కడను గాన్పించలేదు. పడిపోయిన చెట్లను కొట్టుకొని పోవుటకు అనుజ్ఞ యిచ్చబడెను. ఇందువలన మ్యునిసిపాలిటీవారు కొడ్ల కడ్డముగ వడి యున్న చెట్లను దీసివేయుటకు ములభ మార్గము గల్గెను. తోడ్ల మోదను, సందుల లోను అడ్డముగ వడియున్న కుత్సనంతయును దాదాపు తీసివేసిరి. చెచ్చిపోయిన పశువులను ఆస్థ్యములేకుండనే తీసి పారవేసిరి. పట్టణాలోగ్యమునకు యాపారంభధ్య కార్యము చాల ముఖ్యమైనది. మ్యునిసిపలు పనివారలు మురికినీటి కాల్యలను కష్టపడి భాగుజేయుచుండిరి. ఇంకను అందు మురుగునీరుగలదు. దియ్యపు మరలలో పాడైన బియ్యమును తీసివేయుటకు ప్రయత్నములు జరిగెను. మిల్లులకు చాల నష్టము గల్గెను.

నేను సబ్ కలెక్టరును జూచితిని. వారు ఆ జిల్లాలో ఏయేతాలాకాల కేంద్రనష్టము గల్గెనో తెలిసి నంతవరకు స్థూలముగ చెల్లిక. భూమివలెతిరిన పనివారలు యం.

జ్ఞు కట్టుకొనుటకై తాటిచెట్ల నుదితముగ కొట్టుకొనుటకు వారు త్రవలు నిచ్చిరి. అయితే గవర్నమెంటు పోరంబోకలలో కావలసినన్ని చెట్లు లేదనుచున్నారు. లోకలబోధలు గూడ యీ సహాయమును జేయవలెనని కోరగా అట్లే చేయుచున్నారు. పట్టణవర్గున కాఖవారుగూడ వారికిందనున్న చెట్లను కొట్టుకొననియవలసినదిగ కోరబడిరి. కాని వారి కాచెట్లు నదులు బాగుచేయుటకు కావలసియుండుటచేత యెక్కువచెట్ల నీను జాలరు. అటువీ కాఖవారుగూడ యిందు సహాయము చేయగోర బడిరి. ఇండ్లు కట్టుకొనుట కెన్ని పరికరము లేవిధముగ సప్లయ జేసినను నష్టము కొరత తీరదని అధికారులును అసధికారులును అభిప్రాయపడుచున్నారు.

బందరు

నేనంతట బందరు పోతిని. ఆ పట్టణమునందును తాలూకా లోను గలిగిన నష్టము బెజవాడతో బోల్చిన ను రే మియును తక్కువలేదు. మ్యూనిసిపలవైర్యకు జగన్నాథరావు నాయుడు కచ్చనివారణ సంఘమును నియమించిరి. కొంతమొత్తము వసూలు జేయబడినది. దానితో ఇండ్లపరికరములు బీదలైన వారికిచ్చిరి. చాల గుడిచెట్లను నష్టముకల్పించెదను డబ్బు తక్కువ గుటచేతను, సహాయమెక్కువగా నుండజాలదు. సముద్రతీర గ్రామములకు చాలనష్టము గల్గెను. కొన్నిచోట్ల సముద్రపు అలవచ్చి పల్లెవాండ్రు సముద్రములో చేపలుపట్టుట కుపయోగించు తెప్పకు కొట్టుకొనిపోయెను. వారికి చేపలుపట్టుటయే వృత్తిగావున వారు నిస్సహాయులైరి. మంచినీళ్లు లేక గూడ చాల కష్టపడుచున్నారు. మంచినీళ్లుదొంగకు బావులన్నియును సముద్రపు నీటితో నిండి త్రాగుటకు పనికి రాకుండపోయెను.

దివితాలూకా

నేనంతట దివితాలూకా ఆవనిగడ్డపోతిని. దారిలో రోడ్ల ప్రక్క నింకను పశువుల శవములనుచూచితిని. దారిలో లంకపల్లి, లక్ష్మీపురం, చల్లపల్లి, పెదప్రొలు, చూపిచేరి, నాగాయితిప్పనున్న గుగ్రామములకు నష్టముగల్గినవి జూచితిని. దొడ్లప్రొలులో ఒక యిల్లు కూచుటచేత యిద్దరు చనిపోయిరిగూడాను. దివితాలూకాలో లంకగానున్న భాగము రెండుప్రక్కల కృష్ణానదికాఖలను చూడో ప్రక్కను సముద్రమునుండి చాలనష్టమును బొందెను. రాకపోకల సౌకర్యములు లేకవావుటచేతనే చాలగ్రామములకు పోలేకపోతిని. నేనుపోయిన గ్రామములు ఆరెయివారి పాలెం, వెకనూరున్ను, అచట తుపానుగాలివలన నెంతనష్టము గల్గెనో బాగుగ తెలిసికొనగల్గితిని. నేను తెనాలికివచ్చునపుడు రేపల్లెతాలూకాలో కొన్ని గ్రామములనుగూడ జూచితిని. నదిబడ్డనున్న గ్రామములకు బాగా నష్టమే గల్గెను. ఇతర గ్రామములకుగూడ నష్టముకలిగెను గాని యంతగాదు. తెనాలితాలూకాలోగూడ యిదేకథనునింటిని. 4 వేలు పూరిండ్లు, 4 వేలుగుడిచెట్లు నాశనమయ్యెను. గంటూరుజిల్లాలో బాపట్లతాలూకాయు, కృష్ణాజిల్లాలో గుడివాడ తాలూకాకు గూడ యంతటినష్టము గలిగెను.

బెజవాడ గన్నవరం తాలూకాలో కొన్ని గ్రామములకు తుపాను గాలివలన వరదలవల్ల నుగూడ నష్టముగల్గెను. తుపాను గాలివలన అందరూను బాధపడినది. దీనికితోడు అక్కడున్న చిన్న కాలవవంటిది బుడమేరుపొంగి పెల్లివరదలై పారి ఆస్తికిని ప్రాణమునకును చాలనష్టము గలుగజేసెను. ఆకాలవ కిర్రుప్రక్కలనున్న గ్రామములను కొట్టుకొనిపోయెను. బెజవాడ డివిజనులో 55 గ్రామములును, గన్నవరము తాలూకాలో 20 గ్రామములును పూర్తిగనిర్మింపవలసియున్నవి. ఈ గ్రామములం చెక్కవగ గ్రామానికి 50 కుటుంబములవరకు నిన్ను జాతులవా రుండుడు.

పశుకష్టము పొరముగ నుండెను. కొన్ని పశువులు పాకలు బడిపచ్చెను. కొన్ని, రైతులు కష్టపడి యెక్కడ చచ్చునోయని పలుపులు విడువగా గాలికివానకుచచ్చెను. మరి కొన్ని నీటిప్రవాహములో కొట్టుకొనిపోయెను. ఆవనిగడ్డ గన్నవరం రేపల్లెతాలూకాలో పశునష్టము చాలయెక్కువగ నుండెను. తెనాలి తాలూకాలో 50 వేల గొడ్డెలు చచ్చిపోయినటుల తెక్కజేయబడినది.

మాలి, ధరలగూర్చి జాగ్రత్త విచారించితిని. కొన్ని చోట్ల ధరలు కొంచెము పెరిగెను. కాని భాగ్యపు కొట్లకు నష్టము కలుగక పోవుట వలన ధరలు పెరుగక పోవచ్చును. కావలసిన పనివారలకు పనిగలదు. మాలి కాలయెక్కువ గావలెనని అన్నిచోట్లను అడుగుచున్నటులు దలిసినది. గండ్లు రోడ్ల మరమ్మతులు మున్నగునవి వెంటనే జరుపవలసియుండుటచేత పనివారలకు కావలసినంత పని గలుగవచ్చును.

ఇవివరలో చెల్లినటుల బెజవాడ మ్యూనిసిపాలిటీయొ, బందరు కచ్చనివారణసంఘమును వారివారి మ్యూనిసిపాలిటీల యందు గృహనిర్మాణ పరికరములను పంచిపెట్టుచున్నారు. వారు జేయు ప్రయత్నములు సఫలములగుటకు ధనసహాయ మువశ్యకము. తెనాలిలో తపానీల్లారు, మ్యూనిసిపలు వైర్యకు, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షుడు అందరూ ఆ తాలూకాలో బీదలైనవారికి తాటి యాకులను సప్లయ చేయుటకు కావలసిన డబ్బును వసూలు జేసెదమనిరి. ఇంకను సరియైన సౌకర్యముల జేయుటకు వారికి డబ్బు కావలసియుండునని నేను తెలిపెదను. ఇకను గ్రామములందు యీపనులేమియును జరుగుటయేలేదు. కాని యీజిల్లావారు గాక బెటివారెవరైన సహాయమునకు బూనుకొను నెడల అధికారులును అసధికారులును అందరూ తోడ్పడెదనని వారు హామీనిచ్చిరి.

జమీందారుల విధ్యుక్తము.

ఈనష్టబడిన ప్రదేశము నందు చారవరకు భూమి జమీందారులకుండుటచేత యీసందర్భమున వారి వైఖరినిగూర్చి యొకంతజెప్పట అప్రస్తుతముగాదు. లెక్కలను జూడ జమీందారీ తాలూకాలలో గ్రామములకును యిండ్లకును అపరిమిత మగు నష్టము గల్గింతుల గాన్పించుచున్నది. ఇంతవరకును జమీందారు లేవిధమైన సాయమును జేయరైరి. జమీందారులను తమ ప్రదేశములలో నున్నంతవరకు నష్టపడినవారికి సహాయము జేయవలసినదిగాక లెక్కలుగాని వ్రాసినను యంతవరకు యేమియును పని జరుగలేదని నాకు తెలిసినది. జమీందారీ పోరంబోకలలో తాటి చెట్లను కొట్టుకొనినవిచ్చుటకు జమీందారుల ఏజెంట్లను రెవిన్యూ ఉద్యోగులు ప్రోద్బల పరచుచుండిరి. గన్నవరం స్టేషనులో కొందరు గ్రామములకును జమీందారు యేజెంట్లకును జరిగిన సంభాషణ నొకదానిని నేను వింటిని. అది చిత్రముగ నుండెను. రెవిన్యూ ఆఫీసుకు ఆకులను చెట్లనీయునుని కోరుమండ, దాని కొప్పకొనుటకు జమీందారు యే ఉత్తరువును జేయకుండుట చేత మధ్య నలగవలసి వచ్చెనని ఆయన చెప్పమండెను. జమీందారులుగూడ, యీనష్టబడిన వారియెడ వయమాసి, ప్రభుత్వమువారును లోకలబోధలును తాటిచెట్లను ఆకులను యిచ్చినట్లే సౌకర్యముల జేయవలెనని నేను నిజ్జపిజేయుచున్నాను. ఇంతవరకు తమభూములలోని తాటిచెట్లను ఆకుల నిచ్చుటకొప్పకొనని లోకలబోధలకుగూడ నీనిజ్జప్తి జేయుచున్నాను.

వరదలవలన చాలనష్టముగల్గిన గ్రామములందు లెప్పయితర చోట్ల ప్రజలకు యిష్టమన్న పరికరములకు దోడుయిండ్లు కట్టుకొనుటకు తాటియాకులు ముఖ్యముగ కావలయును. ప్రభుత్వము వారు ఆవలంబించిన పద్ధతులవలన కొంతవరకు కొన్ని కుటుంబముల బాధ నివారణయైనది. కాని యీతెలిసిన తాలూకాలలో గ్రామములు చాలవరకు నష్టబడి పెంకుటిండ్లు పూర్తిగనో కొంత తవరకో పడిపోయినపుడు ఇండ్లను కట్టుటకెంత సహాయమవర మో యూహించవచ్చును. గంటూరు కలెక్టరు నివేదికయు ప్రకారము రేపల్లె తెనాలి, బాపట్లతాలూకాలలో 27 వేలకు పైగా పూరిండ్లును, పాకలును నష్టమయ్యెనని తెలియుచున్నది. కృష్ణాజిల్లా లెక్కలింగ పూర్తిగ తెలియలేదు. నష్టపడిన ప్రదేశము విస్తారమగుటచేతను, తుపానుగాలి యెక్కువగుటచేత ను, నష్టము చాల వికరీతముగ నుండి యుండవలెను. కట్టవలసిన పూరిండ్లు పోలు యెన్నో యుండును.

నివారణ సూచనలు

నివారణసూచనలు గావించుటకు ముందు నేకోక్కవిషయమును గూర్చి వివరింపవలసియున్నది. నేనెక్కడికి పోయిన

ను ప్రజలు తొందరపడి గుడిసెలు వేసుకొనుటకు చూచితిని. సాధారణముగ జూచువానికి యెవరిండ్లను వారు వేసుకొనుచున్నారగాదా యింకను సహాయమెందుల కని తోచవచ్చును. ఈ కట్టుగుడిచెట్లు పక్కావిగావనియు యేవో తాత్కాలికముగ వేగులు యెండకు రాత్రివానకు అడ్డముగ తల దాచుకొనుటకు నిర్మించుకొనుచున్నారని మాత్రము నేను చెబుపగోరెదను. ఇంతేగాకుండ యిప్పుడీ వేయు గుడిచెట్లు ఆ కుటుంబములకు పోవునవికావు. మిగిలిన పరికరములతోను సంపాదించగలిగిన వానితోను తాత్కాలికముగ చిన్నపాకలను వేసుకొన గల్గిరి. చాలచోట్ల పశువులను సొలాలలో కట్టిజేయగా జూచితిని. ఆట్లేల జేసితిరని యడుగగా, పశువులపాకల పరికరముల నూడబెరికి యిండ్లను వేసితిమని చెప్పిరి. పరిస్థితులు సత్యమును చెబున కొనుట కీ సంగతులను మనసునం దుంచుకొని నిర్ణయించుకొనవలయును.

నేను యీక్రింది నివారణ మార్గముల చెబుపగోరెదను.

- 1 ప్రభుత్వమువారు నులభ్యమైన మరతులమీద పశువులను మున్నగువానిని కొనుక్కొనుటకై సరళముగ ఋణముల నీయవలెను.
  - 2 యొక్కతను నివారించి మధ్యరకమువారికి యిండ్లు కట్టుకొనుటకు గాను ప్రభుత్వమువారు సరళమగు మరతులపైని ఋణముల నీయవలయును.
  - 3 ప్రభుత్వ ఋణములను దీసికొనుటకు ఆ మరతులకు లోబడజాలని సహకార సంఘసభ్యులకు సహాయముజేయుటకై అప్పటికికొనుటకు తగిన అర్హత లేకపోయినను ఆ సహకార సంఘములను జిల్లా బాంకు ఋణముల నీయవలెను.
  - 4 బీదలకు వారికి గృహ నిర్మాణ పరికరముల సువిత్తముగ నీయవలెను.
  - (5) ఋణముల జేయలేక జీవనమును పశువులమీదనే జేయు బండితోలువారలను మున్నగు బీదవారికి పశువులను కొనుక్కొనుటకై డబ్బు సువిత్తముగ నీయవలెను.
- ఈవిన్న నివేదికను ముగించుటకు ముందు రెవిన్యూ ఉద్యోగులు చచ్చిన పశువులను గొట్టెలను తొలగించుటకు జేసినపనిని గూర్చి చెప్పకుండజాలను. ఈపనిని వెంటనే చేయవచ్చుయెడల గ్రామములం దాంగ్యమునకు చాల భంగము గల్గియుండజేడ. ఇన్ని శవములను కొద్దికోజలలో తొలగించుట యెంతోష్టమో యోచింపవచ్చును. ఈపనిని ప్రశంసనీయుముగ వెంటనే చేయబడెను. అచ్చటచ్చట రోడ్ల ప్రక్కల రైలులైన ప్రక్కల యింకను శవములు గానవచ్చును. వానిని గూడ త్వరలో తొలగించెద రని నేను నమ్మెకను.

కాశ్మీరములో కలరా వ్యాధి

అహోరు, జూన్ 8:— కాశ్మీర సంస్థానమున కొన్ని వారములకుండి చెలరేగుచున్న కలరావ్యాధి యిప్పుడు ఎడిగా తగ్గిపోవుచున్నది పోయిన మూడువారముల లెక్కలనుచూడగా మే 30 తేదీతో ముగిసిన వారములో కలరా తగిలినవారు ను కలరావలన చచ్చినవారును చాతెక్కువ యని కనబడుచున్నది. మొత్తముమీద కాశ్మీరములో 1519 మందికి కలరా తగిలినది. 857 మంది చనిపోయిరి. హందుమరత్ తపానీలోలో ను బారామూలా సబుత్పానీలోలోను వరుసగా 312, 237 మంది చనిపోవుట కవియే బాధ్యతవహించవలసి యున్నది. త్రినగరు పట్టణముందు 25 మందికి మాత్రము తగిలి 16 గురు చనిపోయిరి. బారామూలా పట్టణములో నందరూ ఆరోగ్యముగా నుండిరి.

(ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

by the late Rentala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

Victoria Depot, Mylapore, Madras.

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేదకళాశాల, బెజవాడ

నిఖిలభారతాయుర్వేదమహామండలివారి భిక్షక్, విశారద, ఆచార్యపరిశులకు శిక్షణ మియబడును. అన్ని తరగతుల శ్రాత్రివిద్యార్థులు చేర్చుకొనవచ్చుదురు. చరఖాస్తులు జూన్ 15 తేదీలోగ చేరవలెను. కళాశాల జూన్ 28 తేదీని తెరువబడును. విద్యార్థులకు సంస్కృతజ్ఞానాభివృద్ధి కొరకు సంస్కృతపాఠశాలయు, అభ్యాసజ్ఞానముకొరకు ధర్మవైద్యశాలయు రవకాలయు గలవు. ఫీజియాలిటీ, అనాటమీ మొదలైన విషయములబోధించుటకు సమర్థులైన ఇంగ్లీషువైద్యులు కలరు. ఆయుర్వేదము సుప్రసిద్ధ వైద్యపండితులచే బోధింపబడును. దరఖాస్తుపూరములు కోరినవారికి వంపబడును

నోరి రామశాస్త్రి, ప్రధానాచార్యులు.

ఆంధ్ర పత్రిక

పురమాపీఠములకు, పోకరపనులకు సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

పూర్వమానమిచ్చు నిశ్చయము, పండ్లపుల్లలు, పండ్లకాయలు, పరిమాణము
లందును మానవసేవయుగానున్నవి. ఇవిగాక సకలమైన వెండిసామానులు, బంగారు
బహుమానపత్రములు, డాలరులు, సాదాఉంగులు, కెంపులు, పుష్పరాగ
ములు చెక్కిన ఉంగరములుకూడ నున్నవి. సవరము బంగారుకు, సీను వెండికి
పూచీనిచ్చెదము. యిదివరలో మావద్ద చేరముచేయనివారు ఒకదఫా చేయగోరెదము.

ఉమిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి
నగలవర్తకులు, కంవెనీ,
25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మాత్రకోశవ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసోల్)

అను బేషమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్ సల్సు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల సాఫల్యము, యితర రుకాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తికొను కావలసినవారు ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Hart & Co., 46, Singarachari Street, Triplicane, Madras

శ్యామాసుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదెండ్లకు పూర్వ మాంద్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయ్యచిమ్మ

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు,
రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిక్టేట్ చేసిన ౧౦౦ పేజీలు : వెల రూ 1.0-0

ఒకేసారి మొత్తము కొనుగోలునకు కమిషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తవాలాపేట 212, మద్రాసు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు ఆమూల్యగ్రంథములు

శిల్పపరిపూర్ణాభ్యాసము - పద్యకావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట
గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు ఈ గ్రంథమును, శేషట్టి పాఠకుల కొకపద్య
మేని నదల మది జనింపదు.

శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు,

శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమృగాధు వ్రాసినది.

అధ్యాపకవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)

హిందీ మొదటివాచకము డిటా ... 0 6 0

శిల్పకళామంది (నిఘంటువు తేలులోనిముద్రనది) ... 1 4 0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

ధర్మస్వామిమైన 5 ప్రశ్నలువ్రాసి పంపినయెడల సరియగు
భావిభవితమువ్రాసి పంపెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును
విలాపమునుకూడ తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్నలకు రూ 1-0-0. పై
పత్రికప్రశ్నకు 0-4-0. (వి.సి. 1.4-0, ఒకసంవత్సరమువ్రాయు.
5-0-0. ఆంజనేయజ్యోతిషాలయము, తిరు త్తణి, చిత్రాపురి.

మేలయిన మదరాసు

న శ్యము

మంచిసాగావుతో వెన్నకాచిననేతితో శుభ్రముగా
పేరుగాంచిన పనివాండ్లచే తియారుచేయించి దేశమంత
జాతికి సఫలముచేయుచున్నాము.

శీత 1 కి ధర రూ 8-4-0 పోస్టు రైలు

శీత 1 కి ధర రూ 0-12-0 ఖర్చులు

పి. యస్. నుగంధనశ్యము రూ 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పి. యస్. పార్థన్ & కంవెనీ,

నెం 1 వెంకయ్యవీధి, మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణ జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికివారు క్రొధన పం||
రములో గణితమునో నిమిత్తములేకుండా ప్రతిగంట, రోజు,
మాసము, దశ, పం||ర ఫలితములు శాంతులు తెలిసికొనగలరు.
తగ్గింపు వెల పోస్టేజీపా 1-4-0 అణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,

భీమవరంపాడు, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

మోహనీ తైలము

5 తు||నూనెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇదిమనోహరము శేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు,
ఉద్యోగములు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, వి. శాంతినిచ్చును. నుం
దరుల మొహాలావణ్యములకు ప్రాపగు కరులను మనోహరముగ
జెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుకల రమణీయకమగు నువా
సనచెప్పలవిగాదు. తలకురాచి దువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు వా
రలకుకూడ పరిమళమువ్యాపించును. తలలోమండును పుట్టు
నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు నువాసన ద్రవ్యములను శేర్చి
తియారుచేయించి శేలొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసియు
న్నాము. వేయేల ఒకసారి పరిశీలించిన నెడము తెలియగలదు.

సందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0

ఒక డబ్బీతైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడుమొ
టిములు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతివారి, నున్న గా అద్ద
మువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాజాత
తేరును. ఈతైలము మంచినువాసన గలిగి మిగడవలె నుండును.

గజిక్రీ తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ 0-4-0

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్న పి
ల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తైలమును నాలుగు
పూటలురాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును.
తప్పక పనిజేయును. వెలకన్న పోస్టుఖర్చు లధికమగును గాన
ఇతరమందులతో కలిపి తెప్పించునట్లు యుక్తము.

అమ్మతాంజనం డిటా, తంబు శెట్టివీధి - మద్రాసు.